

1 Úvod

Územní studie krajiny pro území Olomouckého kraje, včetně návrhu opatření v souvislosti s adaptací na změny klimatu (dále jen "Územní studie krajiny") je pořizována Krajským úřadem Olomouckého kraje (odborem strategického rozvoje kraje, oddělením územního plánování) z důvodu potřeby prověření a prohloubení řešení krajiny obsaženého v krajské územně plánovací dokumentaci – Zásadách územního rozvoje Olomouckého kraje (dále jen ZÚR OK), v platném znění, s důrazem na řešení problematiky vody v krajině. Účelem je vytvoření komplexního dokumentu, který stanoví v podrobnosti nadmístních souvislostí základní zásady pro využívání krajiny a bude sloužit jako podklad pro územně plánovací činnost i plánovací činnost v krajině.

Územní studie krajiny je pořizována jako územní studie ve smyslu § 30 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších úprav (dále jen stavební zákon). Po dokončení územní studie a po té, kdy pořizovatel schválí možnost jejího využití jako podkladu k pořizování územně plánovací dokumentace, bude studie vložena do evidence územně plánovací činnosti, v souladu s ustanovením § 30 odst. 4 stavebního zákona, ve znění později vydaných předpisů.

Předmětem návrhové části Územní studie krajiny je celkový popis navrhovaného řešení, vymezení a popis oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny (typologických krajinných jednotek), zpřesnění vymezení oblastí se shodným krajinným typem (individuálních krajinných jednotek obsažených v ZÚR), vymezení území se zvýšenými hodnotami krajiny a popis a stanovení požadavků na ochranu hodnot, stanovení zásad v oblastech vodního hospodářství, těžby nerostných surovin a znečištění a kontaminace jednotlivých složek životního prostředí (vod, půdy a ovzduší) a stanovení a vymezení jevů vhodných k převzetí do ÚAP.

2 Celkový popis navrhovaného řešení s odůvodněním

2.1 Vymezení krajinných jednotek

2.1.1 Individuální a typologické členění

Pro vymezení krajinných jednotek je obecně možno zvolit jeden ze dvou základních přístupů:

- vymezování individuálních jednotek (individuální členění krajiny);
- vymezování typologických jednotek (typologické členění krajiny).

Vymezování individuálních jednotek je vhodnější v případě, že je žádoucí zdůraznit specifické rysy území. Naproti tomu při vymezování typologických jednotek jsou charakterizovány především rysy typické, opakující se. Ideálním řešením je kombinace obou přístupů - vymezení individuálních i typologických jednotek.

V případě Olomouckého kraje jsou individuální krajinné jednotky vymezeny v ZÚR OK - 14 krajinných celků znázorněných ve výkresu B.11. Výkres oblastí se shodným krajinným typem (blíže viz analytická část).

Úkolem předmětné studie je tedy především vymezení typologických krajinných jednotek a jeho využití pro zpřesnění vymezení individuálních krajinných jednotek.

2.1.2 Typologické krajinné jednotky

2.1.2.1 Metodický přístup a základní kritéria

Metodický přístup k vymezení typologických krajinných jednotek je v zásadě převzatý ze studie Vymezení cílových charakteristik krajiny Jihomoravského kraje (AGERIS, s.r.o., 2010). Souvisí to i se zadáním studie ukládající "rozčlenění krajinných celků na oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny". Pojem "shodná cílová charakteristika" je zde chápán v tom smyslu, že jde o charakteristiku typovou, tj. společnou pro typologicky shodné oblasti.

Cílová charakteristika jednotlivých typů oblastí zahrnuje celkový popis cílového stavu, stanovení zásad (pravidel) pro ochranu, správu a plánování (dosažení cílové charakteristiky) a stanovení rámcových požadavků na uspořádání a využití území.

Pro vymezování oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny jsou určující dvě kritéria:

- celkový charakter krajiny
- stanovení velikostního parametru krajinných oblastí

Pro celkový charakter krajiny jsou rozhodující dva faktory:

- charakter georeliéfu
- typické způsoby využití a jejich vzájemná kombinace

Stanovení velikostního parametru zohledňuje vedle charakteru krajiny především účel a měřítko zpracování.

2.1.2.2 Celkový charakter krajiny

Georeliéf

Charakter georeliéfu je pro typologii krajiny naprosto zásadním a nepominutelným faktorem, podstatně ovlivňujícím i druhý ze zmíněných faktorů, tj. způsoby využití krajiny.

V prvé řadě je podstatné vyčlenění rozsáhlejších tvarů (forem) georeliéfu, které se svým utvářením výrazněji odlišují od okolního území a vykazují tak i specifické podmínky pro využití. V rámci Olomouckého kraje k těmto tvarům patří:

- výrazná údolí s úzkými nivami nebo zcela bez niv
- rozsáhlé údolní nivy
- horské hřbety

Jako **výrazná údolí** jsou vyčleněna taková dostatečně rozsáhlá údolí, jejichž relativní převýšení mezi horní hranou a dnem činí alespoň 100 m nebo zcela výjimečně alespoň 75 m, pokud jde o údolí, která se svým využitím zásadně odlišují od navazujícího území.

Jako **rozsáhlé údolní nivy** jsou vyčleněny takové nivy, jejichž šířka se v celé vymezené ploše pohybuje alespoň v řádu stovek metrů a zároveň v nejširším místě přesahuje 1 km.

Jako **horské hřbety** jsou vyčleněny dostatečně rozsáhlé vrcholové partie horských pásem s nadmořskou výškou přibližně od 850 m (výjimečně i níže).

V ostatním území je sledována především vnitřní výšková členitost. Rozlišovány jsou tak krajiny:

- ploché – charakteru rovin
- mírně zvlněné – charakteru plochých pahorkatin
- výrazně zvlněné – charakteru členitých pahorkatin
- členité – charakteru vrchovin

Využití krajiny

Sledovány jsou zastoupení a kombinace základních forem využívání krajiny, spoluurčujících její celkový charakter – zejm. zemědělství, lesní hospodářství, urbanizace a vodní hospodářství. Uvedené základní formy využívání se i v závislosti na charakteru reliéfu uplatňují v různých územích v různé míře, přičemž někdy jednoznačně dominuje jeden způsob využití, jindy charakter krajiny spoluurčuje kombinace více způsobů využití. Vyčleněny jsou tak dle způsobu využití následující typy krajiny:

- krajiny zemědělské – s jednoznačně převažujícím a charakter krajiny určujícím zemědělským využitím, a to především formou pěstování plodin na orné půdě
- krajiny lesozemědělské – s převažujícím zemědělským využitím a s významně zastoupenými lesy
- krajiny zemědělskolesní – s převažujícími lesy a významně doplňujícím zemědělským využitím
- krajiny lesní – s celoplošně víceméně kompaktním lesním komplexem
- krajiny městské a příměstské – výrazně urbanizované krajiny s dominantním městským osídlením a s ním bezprostředně souvisící okolní krajinou
- krajiny rybníční a jezerní – s rozsáhlejšími soustavami větších vodních ploch (rybníků a zatopených prostorů po těžbě nivních sedimentů)
- krajiny horských holí – rozáshlejší území s přirozeným bezlesím nacházející se v oblasti Hrubého Jeseníku nad přirozenou horní hranicí lesa

2.1.2.3 Velikostní parametr

Stanovením velikostního parametru je myšleno určení přípustného rozmezí pro velikost jednotlivých segmentů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny. Toto určení vychází

v první řadě z analýzy charakteru krajiny a dále zohledňuje především účel vymezení oblastí a měřítko zpracování. Další podstatnou skutečností pro stanovení velikostního parametru je požadovaná možnost ztotožnění oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny s oblastmi krajinného rázu ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb.

Po zohlednění všech uvedených skutečností bylo stanoveno jako přípustné rámcové rozmezí v řádu jednotek až stovek kilometrů čtverečních. Na základě postupného zpřesňování vymezení a stanovení konečného seznamu typů vymezovaných oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny byla dolní hranice přípustné velikosti jednotek v zásadě ztotožněna s výměrou 4 km². Menší segmenty jsou obecně vymezeny pouze v některých případech při hranicích řešeného území, kdy je zřejmé, že segment pokračuje v území sousedním. Případné vymezení menších segmentů uvnitř řešeného území souvisí s jejich výrazným individuálním projevem v krajině - v těchto případech jsou limitující minimální výměrou 2 km² (týká se to prakticky výhradně segmentů horských nebo údolních typů).

2.1.2.4 Přehled vymezených typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny

Na území Olomouckého kraje jsou vymezeny následující typy oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny:

- 1 Nivní zemědělská krajina
- 2 Nivní lesozemědělská krajina
- 3 Nivní zemědělskolesní krajina
- 4 Nivní lesní krajina
- 5 Nivní městská a příměstská krajina
- 6 Plochá rybníční a jezerní krajina
- 7 Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina
- 8 Plochá až mírně zvlněná lesozemědělská krajina
- 9 Plochá až mírně zvlněná lesní krajina
- 10 Plochá až mírně zvlněná městská a příměstská krajina
- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina
- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina
- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina
- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina
- 15 Výrazně zvlněná až členitá městská a příměstská krajina
- 16 Údolní lesozemědělská krajina
- 17 Údolní zemědělskolesní krajina
- 18 Údolní lesní krajina
- 19 Lesní krajina horských hřbetů
- 20 Krajina horských holí
- 21 Krajina horských údolí

Podrobná specifikace jednotlivých vymezených typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny je uvedena v kapitole 3 Popis oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny.

2.1.3 Individuální krajinné jednotky

Vymezenými individuální krajinnými jednotkami na území Olomouckého kraje jsou krajinné celky (oblasti se shodným krajinným typem) obsažené v ZÚR OK. Vymezení jednotek v ZÚR OK lze chápat jako přibližné, odpovídající měřítku zpracování (1 : 100 000).

V předmětné studii je z důvodu přímé vazby na ZÚR OK zachován pro individuální krajinné jednotky pojem "oblasti se shodným krajinným typem", byť jde o pojem, který je ve vztahu k obsahové stránce poněkud matoucí.

Zpřesnění vymezení všech 14 oblastí se shodným krajinným typem navazuje na vymezení typologických krajinných jednotek - oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny. Hranice oblastí se shodným krajinným typem jsou výrazně přizpůsobeny hranicím oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, a to většinou tak, že se s nimi přímo ztotožňují. Místy však ztotožnění hranic oblastí se shodným krajinným typem s hranicemi oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny nebylo možné, neboť by došlo k nepřiměřenému zkreslení jejich hlavních charakteristik - v takových případech jsou hranice oblastí se shodným krajinným typem vedeny napříč segmenty oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, zpravidla v co nejkratší trase (přímém směru).

Výsledkem zpřesnění vymezení oblastí se shodným krajinným typem jsou jejich jednoznačnější hranice a možnost přesnějšího stanovení jejich charakteristik.

Konkrétní údaje k jednotlivým zpřesněným oblastem se shodným krajinným typem jsou uvedeny v kapitole 4 Popis oblastí se shodným krajinným typem.

2.2 Zásady ochrany hodnot

2.2.1 Přírodní hodnoty

Většina přírodních hodnot identifikovaných v analytické části Územní studie krajiny je hodnotami majícími povahu limitů využití území - tyto hodnoty tedy mají zajištěnou legislativní ochranu dle platných právních předpisů. Konkrétně jde o všechny vylišené kategorie ochrany přírody a krajiny (především zvláště chráněná území, ptáčích oblastí, evropsky významné lokality, přírodní parky), lesy, zemědělský půdní fond (ZPF) s I. a II. třídy ochrany, vodní toky a vodní plochy, vodní zdroje se stanovenými ochrannými pásmy, přírodní léčivé a minerální zdroje se stanovenými ochrannými pásmy, zdroje nerostných surovin. Zásady ochrany hodnot reprezentovaných uvedenými kategoriemi limitů jsou dané příslušnými právními předpisy.

Jedinou výjimkou mezi identifikovanými přírodními hodnotami je koeficient ekologické stability (KES), k němuž není vztahen žádný legislativní předpis, který by zajišťoval jeho ochranu, resp. ochranu hodnoty, kterou vyjadřuje (tedy poměru mezi plochami relativně stabilních a nestabilních krajinnotvorných prvků). Do určité míry platí zjednodušené pravidlo, že s rostoucí hodnotou KES rostou i celkové přírodní hodnoty krajiny. Základem ochrany celkových přírodních hodnot krajiny by tedy z tohoto pohledu mělo být zajištění růstu nebo alespoň setrvalých hodnot KES (v praxi je takovýto přístup k ochraně přírodních hodnot krajiny uplatňován zejména v rámci zpracování komplexních pozemkových úprav). Je však zároveň třeba upozornit na hrozbu přílišného (až samoúčelného) formalismu při uplatňování tohoto přístupu. Koeficient ekologické stability totiž pracuje pouze se statistickými hodnotami (druhy pozemků) a nikterak nezohledňuje skutečnou přírodní hodnotu jednotlivých segmentů krajiny. Výše uvedené zjednodušené pravidlo ohledně souvislosti růstu koeficientu ekologické stability a přírodních hodnot krajiny tedy rozhodně neplatí absolutně. Žádoucí tedy je využívat koeficient ekologické stability co nejvíce v kombinaci

s hodnocením skutečné aktuální hodnoty krajinných segmentů (např. s dnes nejrozšířenějším biotopovým přístupem).

2.2.2 Kulturní a historické hodnoty

Základní ochrana historických, urbanistických a architektonických hodnot je založena na jejich identifikaci a výběru, které z nich je v obecném zájmu žádoucí uchovat pro budoucnost a které jsou tím pádem specifikovány jako „kulturní dědictví“.

Řada identifikovaných kulturních a historických hodnot má podobně jako v případě přírodních hodnot povahu limitů využití území se zajištěnou legislativní ochranou dle platných právních předpisů (mezinárodních i českých). Konkrétně sem spadá řada kategorií ochrany památek:

- památky UNESCO - unikátní objekty světového kulturního dědictví
- národní kulturní památky - nejvýznamnější objekty s výjimečnými společensko-kulturními, architektonickými, urbanistickými či uměleckými hodnotami
- městské a vesnické památkové rezervace - územní celky s výjimečným souborem nemovitých kulturních památek i dalších architektonických, urbanistických a uměleckých hodnot
- městské a vesnické památkové zóny - územní celky s významnými kulturně-historickými a urbanisticko-architektonickými hodnotami
- památky eviodované v Ústředním seznamu kulturních památek ČR - významné objekty, které se vyznačují společensko-kulturními, architektonickými, urbanistickými či uměleckými hodnotami

Základními právními předpisy, které upravují péči o kulturní památky a jejich ochranu, jsou zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí vyhláška, č. 66/1988.

Zásady ochrany kulturních a historických hodnot v rámci vymezených kulturních krajinných oblastí (KKO) jsou obsaženy v obecnější podobě v ZÚR Olomouckého kraje a v územních studiích zpracovaných pro jednotlivé KKO v rámci vyjmenovaných cílů ochrany krajiny. Důležitým aspektem ochrany kulturních a historických na území KKO je potřeba jejího souladu s ochranou přírodních a estetických hodnot krajiny.

Kromě památek patřících do některé z výše uvedených kategorií je nezbytné chránit také další kulturní a historické hodnoty krajiny - speciálně zejména komponované krajiny (základ ochrany spočívá v udržení dochovaných a případné rekonstrukci zaniklých kompozičních struktur a ve zdůraznění jejich sepětí s kulturní památkou, na kterou navazují), ale i jiné hodnoty promítající se významně do estetických hodnot krajiny (viz následující kapitola).

2.2.3 Estetické hodnoty

V případě identifikovaných krajinných dominant (přírodních i kulturních) je základem jejich ochrany zachování, případně posílení jejich dominantního působení. Ochrana dominant jako hodnot by měla spočívat ve vyhodnocení jejich polohy a prostoru, ve kterém působí tak, aby si zachovala odpovídající měřítko vůči okolí. Jako příklady lze uvést dominanty věží kostelů, které byly stavěny tak, aby byly viditelné z co největšího území, a dominanty hradů, které naopak byly stavěny tak, aby výhled z nich obsáhl co největší území. K plnému uplatnění dominant by bylo zapotřebí znovu prolomit průhledy a místa pozorování; takový zásah je možný až po pečlivém průzkumu a vyhodnocení historických podkladů.

Pro stanovení alespoň základních zásad ochrany estetických hodnot krajiny jsou v návrhové část Územní studie krajiny v návaznosti na identifikaci hlavních hodnot v analytické části vymezeny některé základní pohledové směry vyžadující přednostní ochranu. Patří sem:

- hlavní směry působení kulturních dominant - k identifikovaným kulturním krajinným dominantám jsou přiřazeny směry, ze kterých jsou pohledově nejexponovanější a v nichž je tak jejich estetické působení největší
- hlavní pohledové osy - k identifikovaným významným vyhlídkovým bodům jsou přiřazeny směry, ve kterých jsou z nich viditelné hlavní indetifikované přírodní a kulturní krajinné dominanty
- hlavní pohledové rámce - k identifikovaným významným vyhlídkovým bodům jsou přiřazeny hlavní rozhledové prostory (prostory dalekých výhledů)

Směry, osy a rámce jsou vyznačeny ve Výkresu zásad ochrany hodnot a tvoří hlavní linie a prostory, ve kterých je třeba chránit krajinu před umísťováním pohledově rušivých objektů, tj. takových objektů, které zhoršují možnosti estetického působení přírodních či kulturních krajinných dominant, případně možnosti dalekých výhledů do krajiny.

Řadu linií a prostorů je třeba s ohledem na rozsah a měřítko zpracování Územní studie krajiny chápat jako orientační (speciálně zejména v případě hlavních pohledových os), určené k dalšímu zkoumání a prověření (např. v územních studiích krajiny ORP).

Vedle jevů vyjádřených ve výkresech grafické části Územní studie krajiny existují i další estetické hodnoty krajiny, které nejsou v měřítku Územní studie krajiny graficky zobrazitelné a které je přitom rovněž žádoucí chránit.

Jeden z důležitých typů estetických a zároveň i kulturních a historických hodnot vyžadujících ochranu představuje kontext sídla s krajinou. Především se jedná o působení stavebních dominant a dochovanost kvality rozhraní sídel a krajiny. Působení přiměřené struktury staveb, kontrastující barevnosti střech apod. vytvářejících reliéf nad měkkými tvary zeleně zahrad je dokladem harmonického vztahu sídla a krajiny. V případě že reliéf je akcentován stavební (architektonickou) dominantou (která je zpravidla také historickou památkou), je vytvořena jedinečná, charakteristická kompozice, která by měla být předmětem ochrany. Hlavními estetickými determinanty prostorového působení jsou hlavní přístupové osy, po kterých se pohybují pozorovatelé a které v převážné většině tvoří historicky založená cestní síť propojující sídla v krajině, a místo, ve kterém je estetická kompoziční hodnota (veduty) nejvyšší.

Další hodnotou, jejíž ochrana je nezbytná, je přechod struktury zastavěného území sídel do krajiny, který je citlivým, mnohdy rizikovým rozhraním a který souvisí se způsobem, jakým se na jedné straně sídlo rozšiřuje do krajiny a na straně druhé, jak je toto rozhraní určováno (vymezováno) způsobem hospodaření v kontaktu se sídlem. Harmonický přechod sídla do krajiny byl historicky zprostředkován částí území (zónou) označovanou jako „humna“ a „záhumení“. Pokud záhumení neztratilo podstatu svého charakteru, tzn. významný podíl zeleně charakteristické pro daný region – sady, zahrady s jednotlivými stromy, pak je funkční i optické propojení sídel s krajinou optimální, a to i v případě, kdy se navazující zemědělsky využívaná krajina vyznačuje většími bloky půdy s monokulturami.

Výše uvedené hodnoty by bylo vhodné konkrétně identifikovat v územních studiích krajiny ORP, včetně specifikace jejich ochrany (a třeba i s přihlédnutím k jejich pozici vůči kulturním krajinným oblastem).

2.2.4 Kombinované hodnoty

Jak vyplývá z analytické části Územní studie krajiny i z výše uvedených textů, řada krajinných prvků a struktur je nositelem krajinných hodnot více typů. Nejběžnější je kombinace přírodních či kulturních hodnot s hodnotami estetickými, ale může se v jednom místě setkávat třeba více typů identifikovaných přírodních hodnot. Obecnou zásadou je, že v případě kombinace více typů identifikovaných hodnot v jednom prostoru by žádná hodnota neměla (pokud možno) zcela potlačit hodnotu jiného typu. Dochází-li přesto ke střetům, je třeba hledat takové řešení, které stanoví hierarchii hodnot (preferenci) a zároveň zachová v přiměřené míře existenci všech hodnot.

V návrhové části Územní studie krajiny jsou rozsáhlejší prostory, ve kterých dochází ke koncentraci krajinných hodnot a často i zvýšené míře jejich kombinace (především hodnot přírodních a estetických), vymezeny jako "území se zvýšenými hodnotami krajiny". Z přírodních hodnot jsou pro tato území rozhodující ty hodnoty, které jsou základem pro vymezení území

s vysokým biotickým potenciálem (viz analytická část Územní studie krajiny), tj. přítomnost maloplsných zvláště chráněných území, 1. zóny CHKO nebo evropsky významné lokality. Z estetických hodnot je podstatná přítomnost dominantních vrchů, výrazných krajinných horizontů nebo pohledově exponovaných svahů.

Konkrétní popis "území se zvýšenými hodnotami krajiny" je uveden v kapitole 5. V obecné rovině pro tato území platí, že je třeba identifikované hodnoty a jejich podstatu chránit ve zvýšené míře.

2.3 Zásady v oblasti vodního hospodářství

V roce 2009 formulovala firma Pöyry Environment, a.s. ve studii Posouzení lokalit suchých nádrží Jeřmaň a Mohelnice následující zásady pro povodí Moravy, které jsou stále aktuální:

- Nejúčinnější je zadržovat vodu v horní části povodí – v dílčích povodích Moravy, Krupé, Branné, Desné, Mertý, Moravské Sázavy a rovněž v celém území Mohelnické brázdy nad Třebůvkou
- Co nejvíce zpomalit postup povodní v nivě toku Morava tak, aby při povodni regionálního charakteru došlo k co největšímu zploštění a zpomalení vlny na Moravě a oddálení jejího vrcholu od vrcholu povodně na Třebůvce, a následně dalších přítocích, Oskavě, Bystřici a zejména Bečvě. Široká niva Moravy má poměrně velkou retenční kapacitu s řadou nevyužitých prostor, kde je třeba vytvořit podmínky pro řízené rozlivy. Odlehčováním vysokých průtoků do prázdných inundací se efektivně odřezávají vrcholy povodňových vln a výrazně transformuje jejich průběh. Dochází ke zpoždování postupu a snižování kulminací povodní s pozitivním dopadem na časový posun střetávání vln Moravy a přítoků. Kromě Mohelnické brázdy je třeba maximálně využít i retenční potenciál nezastavěných území v rozsáhlých inundacích Litovelského Pomoraví, nad a pod Olomoucí – až k soutoku s Bečvou a dále.
- Nelze připustit opatření, která výrazně omezí inundační prostory a nepříznivě ovlivní kulminační hodnoty a postupové doby povodní – bez přijetí adekvátních kompenzačních opatření.

V uvedených oblastech byla navržena řada opatření. Pro druhé plánovací období (2016 – 2021) byla v horní části povodí Moravy správci povodí vybrána k realizaci přírodě blízká protipovodňová opatření, opatření revitalizačního charakteru a poldry. Jedná se o opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy (2012) (MOV212211), revitalizace Stříbrnického potoka (MOV212002), obnovení říčních ekosystémů Krupé (MOV212003), revitalizace přítoku Březné (MOV212008), dva poldry nad Velkými Losinami na řece Desné (MOV217027) s navazujícími úpravami (MOV217002) a poldr Sobotín na Mertě MOV217003 (viz analytická část). Zda i po realizaci těchto opatření bude nutné realizovat další již navržená protipovodňová opatření uvedená v Generelu protipovodňových opatření a Studii ochrany před povodněmi na území Olomouckého kraje, je na opětovném posouzení potřebnosti konkrétních opatření.

V oblastech Mohelnické brázdy a Litovelského Pomoraví je v rámci aktuálního období plánováno realizovat návrhy opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy, viz výše, k řízení inundací však nejsou plánována žádná opatření. V rámci ZÚR je oblast Mohelnické brázdy vymezena ve výkresu B.4 Koncepce vodního hospodářství jako území významné pro lokalizaci protipovodňových opatření. V územních plánech obcí se však uvedený požadavek ZÚR nevyskytuje, pro dané opatření není v dotčených územních plánech uváděna územní rezerva. Opatření Řízená inundace v povodí Mohelnické brázdy je nejen opatřením uplatňujícím se při vyšších povodňových stavech, ale také opatřením uplatňujícím se i v době sucha v podobě existence retenčních a akumulačních prostor. Neopominutelnou funkcí opatření je funkce ekologická zlepšením funkce nivy a následným rozvojem vzácných nivních a mokřadních druhů a společenstev. Z uvedeného vyplývá následující požadavek:

- Pro opatření uvedené v ZÚR „území významné pro situování protipovodňových opatření v oblasti Mohelnické brázdy“ vymežit v územních plánech obcí územní rezervu – neznemožnit v rámci územního plánování realizaci opatření v budoucnu

V oblasti Litovelského Pomoraví jsou pro aktuální plánovací období navrhovány revitalizace Moravy ve třech dílčích úsecích (ř. km 243,000 – 245,000, ř. km 269,500 – 272,400, ř. km 265,500 – 267,500), přírodě blízká protipovodňová opatření v ř. km 269,500 – 271,550 a rybí přechod na

jezu Nové Mlýny. Pod Olomoucí jsou navržena přírodě blízká protipovodňová opatření na toku Nemilanka, je navržena revitalizace Morávky (viz analytická část). S řízenými inundacemi v Litovelském Pomoraví a v nivě pod Olomoucí není v dohledné době počítáno.

Výše uvedené oblasti jsou klíčové pro ochranu velkých sídel v povodí Moravy. V povodí Bečvy se jedná především o vodní útvar M078, který byl vyhodnocen jako útvar s urychleným odtokem srážkových vod. Ve vodním útvaru jsou již navrhována variantní řešení ke zvýšení protipovodňové ochrany obcí (viz poldr/nádrž Skalička). V celém úseku Bečvy procházejícím Olomouckým krajem jsou navržena přírodě blízká protipovodňová opatření, jež je v plánu realizovat do roku 2021 (viz analytická část). Za hlavní vodohospodářskou oblast, kde by bylo vhodné směřovat opatření ke zlepšení vodního režimu, lze považovat nivu řeky Bečvy (**Kvartér Horní a Dolní Bečvy**). Vodohospodářsky významné oblasti, do kterých by měla být směřována veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu směrem do budoucna, jsou uvedeny na obrázku *Vodohospodářsky významné oblasti, do kterých by měla být směřována veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu v kapitole Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině a ve výkresech Zásady pro zadržení vody v krajině a Hlavní výkres*.

Olomoucký kraj je pramenitou oblastí pro povodí Odry. V rámci Olomouckého kraje do dotčeného povodí spadá vojenský prostor Libavá, obce Běloutín, Jindřichov a Polom a severní část kraje od Bělé pod Pradědem. Pro obce Běloutín, Jindřichov a Polom již byla zpracována studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření zvyšující retenci vody v krajině. V oblasti Jesenicka a Rychlebských hor se nachází krátké vodní toky bystřinného charakteru, které mohou mít pro obce situované podél vodních toků katastrofický dopad (viz blesková povodeň v roce 2009). Pro obec Bernartice byla v roce 2012 zpracována studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových opatření. Pro vodní útvary 106, 107, 108 a 109 je správcem povodí Odry navrženo v aktuálním plánovacím období navrhnout studie odtokových poměrů, studie proveditelnosti opatření na ochranu před povodněmi a zlepšení vodního režimu krajiny, jejichž výstupy budou sloužit k následné realizaci. Přírodě blízká protipovodňová opatření pro horské a podhorské toky jsou uvedena v metodickém postupu pro žadatele projektů přírodě blízkých protipovodňových opatření v horských a podhorských oblastech (Šindlar, 2011, http://www.mzp.cz/cz/pracovni_postupy_podklady). Smysl přírodě blízkých opatření spočívá především v zajištění dostatečného přísunu splavenin níže po toku, tedy v zamezení vzniku hladové vody s nadměrnou hloubkovou erozí koryt níže v povodí, přičemž je zachován cíl v podobě ochrany horských a podhorských obcí. Problémem řady obcí jsou nekapacitní mosty a přejezdy, které nemají potřebnou kapacitu průtočného profilu.

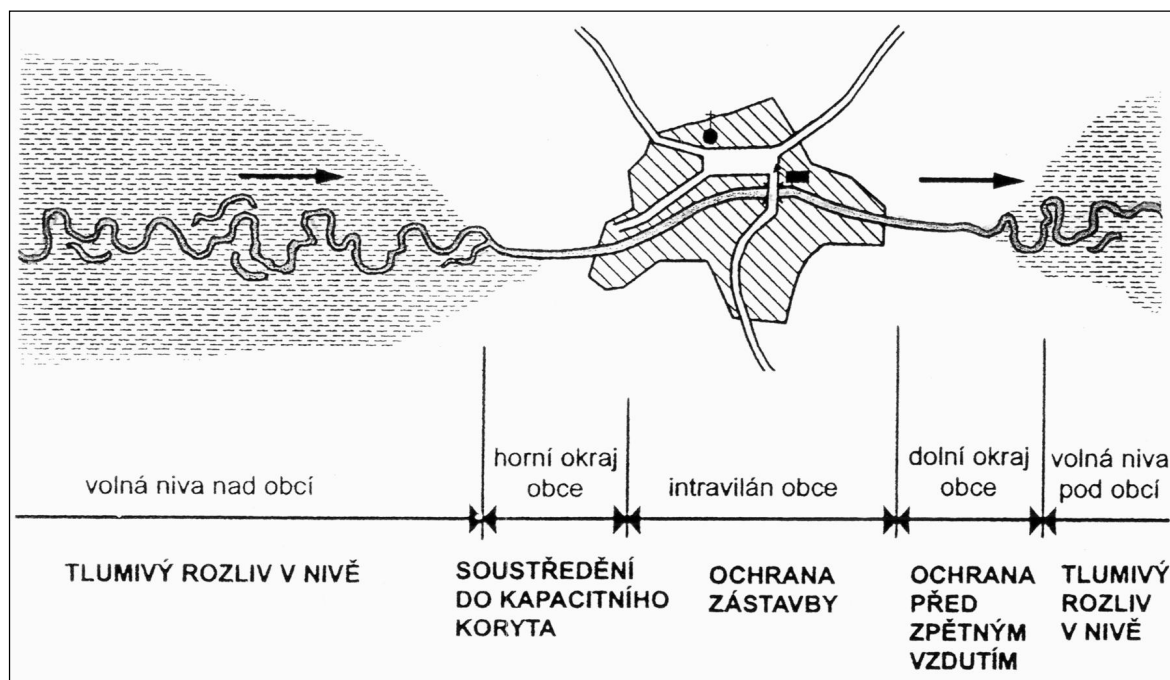
Příprava a realizace protipovodňových opatření **v horských a podhorských oblastech** je velice důležitou součástí prevence před povodňovými událostmi, neboť jde o zdrojové oblasti téměř veškerých vodních toků v ČR. Uvedené problémy výše jsou typické i pro horní část povodí Moravy. Situování retenčních a akumulčních prostor v horských a podhorských tocích z důvodu protipovodňové ochrany by mělo být možné pouze ve vazbě na extrémní potřebu omezování (zamezování) chodu splavenin, které by mohly způsobit škody v níže ležících úsecích. V aktuálním plánovacím období je správcem povodí v horských a podhorských tocích navržena realizace úprav vodních toků v podobě zvýšení stabilizace a zkapacitnění koryt toků. Z výše uvedeného vyplývají následující požadavky:

- V rámci navrhování protipovodňových opatření v horských a podhorských úsecích toků (ale i v úsecích toků s geomorfologickým typem hloubková a akcelerovaná eroze – DE, AE, viz <http://www.vodavkrajine.cz/>) vycházet z metodického postupu MŽP o přírodě blízkých protipovodňových opatření v horských a podhorských oblastech, viz výše
- V povodí Horní Odry v rámci vodních útvarů 106, 107, 108 a 109 zadávat studie odtokových poměrů či studie proveditelnosti opatření na ochranu před povodněmi a zlepšení vodního režimu krajiny. Výstupy budou v dalších krocích posouzeny a vybrány k realizaci.
- Navrhnout zkapacitnění mostů či přejezdů omezujících na základě historických povodňových zkušeností průtočnost dotčených vodních toků
- V případě návrhů opatření typu retenčních nádrží a poldrů na horských a podhorských tocích zadat (navrhnout) splaveninou analýzu povodí na regionální úrovni, na jejímž základě budou projektována opatření, která dokáží zajistit transport splavenin profilem příčného objektu odpovídající potřebě níže ležících profilů toku. V případě realizace suchých retenčních nádrží a

poldrů na přirozených nebo přírodě blízkých úsecích vodní toků, musí být stanovena kompenzační opatření.

Hlavními oblastmi s významným vodohospodářským potenciálem, ať už v transformaci povodní či v době sucha jsou obecně **nivy vodních toků**. Posouzení možnosti využití nivy nad obcí k protipovodňové ochraně sídel by mělo být nezbytností v rámci územního plánování obcí. V souladu s Rámcovou směrnicí o vodách je vhodné posoudit možnost revitalizací toků (zvýšení členitosti koryta, snížení kapacity koryta v extravilánu) a neškodného rozlivu vod za vyšších vodních stavů do nivy (řízené inundace), viz obrázek níže.

Obr.: Rozdělení nivy vodního toku podle zájmů protipovodňové ochrany obce.

Zdroj: Just a kol. (2005): *Vodohospodářské revitalizace a jejich uplatnění v ochraně před povodněmi*.

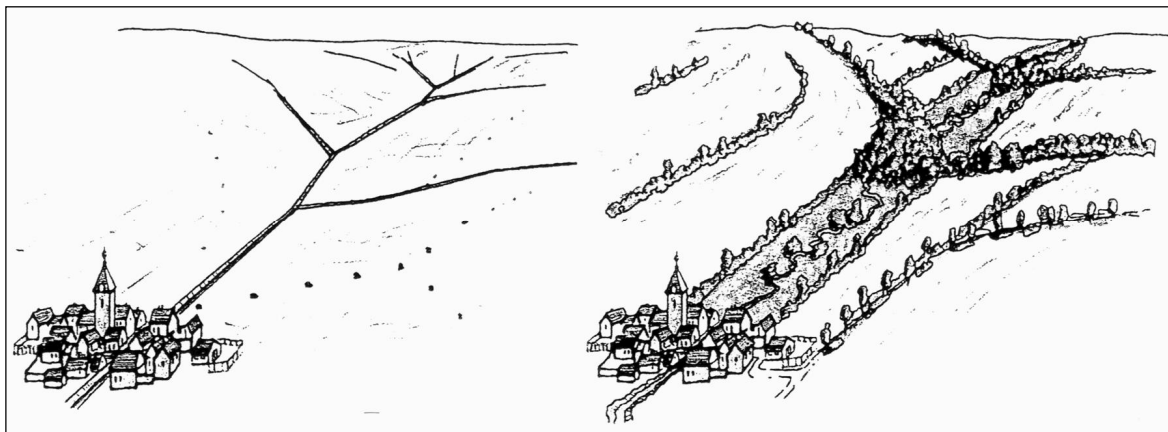
Jak již bylo řečeno v analytické části, zemědělská půda již není v rámci protipovodňové koncepce předmětem ochrany před povodněmi. Tento stav neodráží stávající systém ohrázování vodních toků, jenž probíhá většinou po břehových hranách koryt, čímž dochází k soustředění a zrychlování zvýšených průtoků v korytě a snižování stupně protipovodňové ochrany zástavby a obcí níže po toku. Proto by v rámci procesu územního plánování měla být po komunikaci se správcem toku a povodí posouzena možnost odsazení hrází.

Při pohledu na historické mapy území Olomouckého kraje je patrný vyšší výskyt vodních ploch na tocích a v nivách ve srovnání se současným stavem, viz např. oblast **Mohelnické brázdy** a **Uničovské plošiny**. Možnost opětovného využití území k založení vodních ekosystémů, ale i nových vodních ploch v nivách toků by bylo vhodné prověřit v rámci územního plánování obcí. Z výše uvedeného vyplývají následující požadavky:

- Posoudit možnost využití nivy nad obcí k protipovodňové ochraně sídel, především v obcích s nepřijatelným rizikem (oblasti s významnými povodňovými riziky), v obcích nechráněných nebo nedostatečně chráněných před povodněmi a v obcích s významnými kritickými body, viz kpt. Území ohrožená povodněmi na území Olomouckého kraje v rámci analytické části. Posoudit možnost následujících opatření:
 - o Suché nádrže (poldry) navrhovat až na základě komplexního posouzení poměrů a porovnání s jinými možnostmi protipovodňové ochrany v ploše povodí. Vzhledem k zachování říčního kontinua preferovat boční poldry nad průtočnými (mimo občasné vodní toky). Podmínky realizace suchých poldrů jsou uvedeny v Katalogu opatření (MZe, 2005) na www.mze.cz.

- o Víceúčelové nádrže (poldry) opět navrhovat až na základě komplexního posouzení poměrů a porovnání s jinými možnostmi protipovodňové ochrany v ploše povodí. Opatření je vhodné provádět na zregulovaných vodních tocích, kde lze nádrž propojit s revitalizací toku, čímž dojde i ke zvýšení atraktivnosti území. Podmínky realizace poldrů jsou uvedeny v Katalogu opatření (MZe, 2005) na www.mze.cz.
- o Řízené boční inundace lze navrhnout tam, kde je možné vymezit území určená pro rozliv povodní (§ 68 zákona č. 254/2001 v platném znění). Opatření může velmi účinně změnit časový průběh povodňové vlny a snížit její kulminaci. V nivě je zapotřebí preferovat trvalé zatravnění, na vhodných místech i zalesnění. Opatření je dlouhodobě navrženo v oblasti Mohelnické brázdy a v oblasti Litovelského Pomoraví.
- o Revitalizace vodních toků je vhodné navrhovat v souladu s protipovodňovou ochranou obce (mohou být jedním z protipovodňových opatření), a to v úsecích toků s nevyhovujícím hydromorfologickým stavem, se zahrnutím dostatečné šířky nivy pro realizaci opatření, viz obrázek níže. Řešení revitalizačních koryt v různých podmínkách a situacích je uvedeno v publikaci Justa a kol. (2005): Vodohospodářské revitalizace a jejich uplatnění v ochraně před povodněmi, kterou si lze zapůjčit z Agentury ochrany přírody a krajiny, viz <http://www.ochranaprirody.cz/knihovna-aopk-cr-1/>.
- o Vyloučení orné půdy v nivách vodních toků v případě výše navržených opatření a v případě existence mělkých koryt (do Q1).
- Posoudit a navrhovat odsazení hrází v obci po konzultaci návrhu se správcem toku a správcem povodí v případě, že jsou hráze situovány v těsné blízkosti toku a nezahrnují alespoň část nivy, která by mohla odlehčovat vyšší povodňové průtoky
- Navrhovat nové retenční a akumulační prostory v extravilánu, aniž by došlo ke zhoršení ekologického stavu vodních toků. Provéřit možnost opětovného využití území (vodní plochy na historických mapách) k založení vodních ekosystémů.

Obr.: Vlevo: „Meliorované“ povodí nad obcí jako zdroj rychlých povodní, vpravo: Představa revitalizačních opatření tlumících vstup povodní na území obce.

Zdroj: Just a kol. (2005): Vodohospodářské revitalizace a jejich uplatnění v ochraně před povodněmi.

Výše uvedené zásady jsou obecného charakteru a týkají se celého území kraje. Zásady uvedené níže vyplývají z analýz správce povodí Moravy a jsou zaměřeny převážně na problémové oblasti, viz analytická část.

V analytické části jsou uvedeny analýzy správců povodí, ve kterých byly porovnávány jednotlivé vodní útvary z hlediska retenčních a akumulačních schopností. Stanoveny byly oblasti (vodní útvary) s urychleným odtokem srážkových vod (nízkou retencí), útvary mající relativně nižší akumulační schopnost a vodní útvary, jejichž vodní nádrže (nad 1 ha) mají nízkou schopnost kompenzovat nedostatek přirozených akumulačních vlastností krajiny, viz analytická část. Z hodnocení akumulačního součinitele vodních nádrží vyplývá, že v dílčím povodí Moravy a přítoků Váhu, tedy nejvýznamnějšího povodí z hlediska vodního hospodářství v Olomouckém kraji, se

nevyskytují žádné větší nádrže s dostatečným zásobním prostorem, které by byly schopny zlepšit v příslušných povodích nevyhovující bilanční stavy a alespoň částečně kompenzovat nízké odtoky v obdobích sucha (např. na rozdíl od dílčího povodí Dyje). Podstatná je především míra retence v povodí Bečvy a horní Moravy, jako oblastí četných povodní, ve kterých je nízká míra akumulace odtoku. Vhodným opatřením k podpoře retenční schopnosti území je obecně obnova retence údolní nivy včetně obnovy přirozené hydromorfologie toků, viz studie Krupá – obnova přirozené hydromorfologie, retenční kapacity toku a nivy, Studie souboru staveb obnovy retence údolní nivy Mohelnické brázdy.

Do vodních útvarů s relativně nižší retenční a akumulační schopností je potřeba směřovat následující opatření:

- V oblastech s urychleným odtokem srážkových vod navrhovat opatření vedoucí ke zpomalení odtoku a zadržení vody v krajině
- Ve vodních útvarech s nízkou akumulační schopností území či s nízkou akumulační schopností vodních nádrží navrhovat další akumulační a retenční prostory

Obecně se tedy jedná o oblasti, do kterých by měla být přednostně směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině. Oblasti jsou zobrazeny ve výkrese Zásady pro zadržení vody v krajině, Opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině. K uvedeným opatřením patří protierozní a protipovodňová opatření (mimo zkapacitňování vodních toků), krajinnotvorná opatření (vhodně vedený ÚSES, interakční prvky, mokřady, tůňe, revitalizace koryt vodních toků, vodní nádrže či pouhá změna kultury – zatravnění, zalesnění).

Závažným problémem České republiky je ekologický stav vodních toků. Přijetím Rámcové směrnice o vodách¹ jsme se zavázali dosáhnout dobrého stavu povrchových a podzemních vod a zabránit jejich zhoršování. Na území Olomouckého kraje nedosahuje dobrého ekologického stavu/potenciálu většina vodních útvarů povrchových vod. Sledováním hydromorfologického stavu vodních toků jako jedné ze složek ekologického stavu toku a návrhem přírodně blízkých protipovodňových opatření se zabývala řada studií proveditelnosti. Plošně největší studií v Olomouckém kraji je vyhledávací studie pod názvem Povodí Horní a střední Moravy – vyhodnocení hydromorfologického stavu a návrhy přírodně blízkých protipovodňových opatření na vybraných vodních tocích (490 km) dle požadavků Rámcové směrnice o vodách. Tato studie se týká vodních toků Březná, Desná, Jevíčka, Krupá, Mírovka, Mlýnský náhon, Morava, Moravská Sázava, Oskava, Sitka a Třebůvka.

Obecným problémem protipovodňových opatření jsou nevhodné úpravy vodních toků či úplná přerušení kontinua vodních toků (přehrazení, průtočné vodní nádrže), z čehož vyplývají problémy z hlediska migrační prostupnosti a chodu splavenin. Chod splavenin je podstatný především pro štěrkonosné toky. Mezi nejvýznamnější štěrkonosné toky patří řeka Bečva. Současný návrh správce povodí v podobě přehrady Skalička by zásadním způsobem zhoršil ekologický stav toku, unikátní štěrkonosné řeky. Nezbytnost daného opatření by měla být důsledně vyargumentována a vzata v úvahu pouze v případě neexistujících alternativ protipovodňové ochrany (viz analytická část). Na území Olomouckého kraje se nachází 2 nadregionální prioritní biokoridory (migračně významné úseky toků), jimiž jsou hlavní tok Odry od pramene po hranici kraje a řeka Bečva od vstupu do Olomouckého kraje s navazující řekou Moravou až po jižní hranici kraje. Na národní úrovni je v Olomouckém kraji významný úsek Moravy od přítoku Bečvy přes EVL Chropyňský luh až po EVL Litovelské Pomoraví (včetně), a to z důvodu výskytu ouklejky pruhované. Do uvedených úseků je potřeba směřovat návrhy a prostředky ke zvýšení migrační prostupnosti toků.

Z uvedeného vyplývají následující požadavky:

- Zadávat studie zabývající se zlepšením ekologického stavu vodních toků obnovou přirozené hydromorfologie vodotečí v územích, které ještě nebyly řešeny studiemi/projekty revitalizací či studiemi proveditelnosti (viz <http://www.povis.cz/>), a to na vodotečích, které byly, či je předpoklad, že byly, v minulosti upraveny. Studie budou vytipovávat úseky toků k revitalizaci a

¹ Rámcová směrnice vodní politiky (2000/60/ES) Evropské unie, ze dne 23. října 2000.

k samovolné renaturaci, budou taktéž vytipovávat migračně neprostupné příčné překážky (obecně kolmá stavba s výškou vyšší než 1 m) a zabývat se jejich zprůchodněním.

- Realizovat studie revitalizací toků zlepšující ekologický stav toků v případě, že nelze zlepšení hydromorfologického stavu toku dosáhnout samovolnou renaturací (vodní toky v extravilánu se souvislým a nepoškozeným opevněním koryt a vodní toky v extravilánu s nadměrně zahloubenými koryty)
- Začlenit do návrhu revitalizace toku také co nejširší část nivy – vyloučit v podmínkách využití území ornou půdou, navrhnout v nivě doprovodné vodní ekosystémy (změnit stávající zemědělské využití části revitalizované nivy např. na plochu smíšenou nezastavěného území, krajinnou zeleň apod.)
- Zakrývání (zatrubňování) vodních toků povolovat jen ve zcela výjimečných, skutečně nezbytných případech, kdy neexistuje jiné variantní řešení a takové technické řešení je ve veřejném zájmu
- Podporovat přirozené korytotvorné procesy v krajině posouzením potřebnosti starých vodních děl (rozhodnutí vodoprávního úřadu o zrušení/odstranění nepotřebného vodního díla dle § 15 odst. 1, 6 a 10 vodního zákona)
- Navrhovat a posuzovat návrhy protipovodňových opatření na vodních tocích s ohledem na zlepšení či zachování hydromorfologie vodních toků a jejich podélné kontinuity (přírodě blízká protipovodňová opatření)

Uvedené zásady se týkají celého území kraje. Správci povodí ve svých plánech dílčích povodí analyzovaly jednotlivé vodní útvary povrchových vod v souladu s Rámcovou směrnicí o vodách² z hlediska tzv. ekologického stavu/potenciálu vodních toků. Jak bylo uvedeno výše, na území Olomouckého kraje nedosahuje dobrého ekologického stavu/potenciálu většina vodních útvarů povrchových vod, viz analytická část. Právě tyto vodní útvary by měly být prioritně řešeny ve vztahu k realizaci výše uvedených opatření zlepšujících ekologický stav/potenciál vodních toků. *Oblasti, do kterých by měla prioritně směřovat opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků jsou uvedeny ve výkrese Zásady pro zadržení vody v krajině, Opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků.*

V Olomouckém kraji se nacházejí 2 profily s evidovanými pasivními bilančními stavy v minulých letech, jedná se o profily Uničov na řece Oskavě a Klopotovice na řece Blatě. Pro profil v Klopotovicích byla v roce 2011 vypracována studie Upřesnění vodohospodářské bilance v profilech Bezměrov a Klopotovice zpracována firmou Pöyry, která navrhla variantní řešení vhodných opatření k eliminaci současných bilančně napjatých stavů a předpokládaných nepříznivých trendů vývoje při očekávaných projevech klimatické změny. Byly navrženy jak okruhy konkrétních opatření, tak obecná doporučení. Pro minimalizaci možných negativních následků sucha je obecně žádoucí důsledně dodržovat a kontrolovat předepsané zůstatkové průtoky v korytě pod vodními díly nebo povolenými odběry vody, jak jsou uvedeny v povoleních k nakládání s vodami a v příslušných manipulačních řádech. Zvláštním případem jsou energetické odběry pro MVE na tocích, kde se většinou ještě předepisuje zachování určitého minimálního přepadového množství vody přes jezové těleso. Velmi nízké průtoky na vodních tocích, především na tocích Valová ohrožují významné vodní ekosystémy (např. ekosystémy PP Pod Záporvěským kopcem, VKP Niva Hloučely, biocentrum Mokroš u Mořic na vodních tocích Valová, Romže a Haná).

Z uvedeného vyplývají následující požadavky:

- Návrhy a opatření v rámci územně plánovací činnosti musí být v souladu s vládním materiálem připravované Koncepce pro zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody (viz analytická část)
- Důsledně dodržovat a kontrolovat předepsané zůstatkové průtoky v korytech pod vodními díly nebo povolenými odběry – revidovat odběry povrchových vod (či obecně nakládání s vodami), využít možnost sezónního omezení odběrů v případě nižších průtoků v létě a na podzim
- V případě pochybností o zachování minimálních zůstatkových průtoků u nových odběrů požadovat po žadateli odborná posouzení dopadu nového nakládání s vodami na vodní poměry

² Směrnice 2000/60/ES Evropského parlamentu a Rady ustanovující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky.

Dle projektu Rebilance zásob podzemní vody dochází u tří hydrogeologických rajónů (1624 Kvartér Valové, Romže a Hané, 2220 Hornomoravský úval - severní část, 6640 Mladečský kras) k odběrům překračujícím přírodní zdroje (při respektování požadavků na zachování minimálních zůstatkových průtoků v říční síti a dostatečnou vodnost pro na podzemní vodě závislé chráněné ekosystémy). U hydrogeologického rajónu 1623 Pliopleistocén Blaty se odběry podzemní vody téměř vyrovnávají výši přírodních zdrojů, současný objem exploatované vody je na hranici možností rajónu 1623. U výše uvedených rizikových útvarů je nutné se postupně snažit dosáhnout hodnoty využitelného množství uvedené v průvodních listech v rámci projektu Rebilance.

V uvedených hydrogeologických rajónech je třeba aplikovat níže uvedená opatření:

- Regulovat odběry podzemních vod, nezvyšovat a postupně omezovat čerpané množství podzemních vod na stanovenou hodnotu využitelného množství
- Stanovit minimální hladiny podzemních vod (revidovat povolení k nakládání s vodami) tak, aby nedocházelo ke zhoršování stavu zachovalých a chráněných území/ekosystémů – např. nezvyšovat v JÚ Čerlinka odběry podzemních vod nad maximum 160 l/s, spolupráce s orgánem ochrany přírody
- Navrhovat a realizovat opatření v uvedených rajónech zvyšující infiltraci srážkových vod – výstavba malých nádrží s propustným dnem pro podporu infiltrace vod, hloubení vsakovacích vrtů, retenční zasakovací průlehy, zatravnění údolnic, revitalizace vodních toků a niv aj.
- Navrhovat a realizovat opatření zvyšující retenci v ploše povodí – revitalizace toků (vyšší frekvence přirozených rozlivů), obnova mokřadů a tůní, protierozní opatření zadržující vodu a podporující vsakování v ploše povodí
- Navrhovat postupnou redukci plošného odvodnění ve výše uvedených rajónech, navrhnout rušení zastaralých odvodňovacích systémů, kde jsou pro to podmínky. Eliminací negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině se zabývá metodická příručka MŽP (http://www.mzp.cz/cz/priode_blizka_opatreni). Odvodňovací systém lze využít k napájení mokřadů a tůní.
- Ve vodních útvarech významně ovlivněných těžbou šterkopísku zpřísnit podmínky, za kterých je otevíráno nové těžební pole z hlediska plošného rozsahu, tvaru a rekultivace s ohledem na plánované využití – na základě již nyní známých skutečností omezit délku těžebního pole při těžbě z vody na max. 100 m podél proudnice, neboť delší těžební pole nevhodně deformují proudový systém podzemní vody. Zadat zpracování prognózy budoucího stavu podzemních vod po vytěžení všech evidovaných ložisek, na základě této prognózy se vyjádřit k novým otevírkám těžby.
- Požadovat v rámci procesu EIA hydrogeologická posouzení

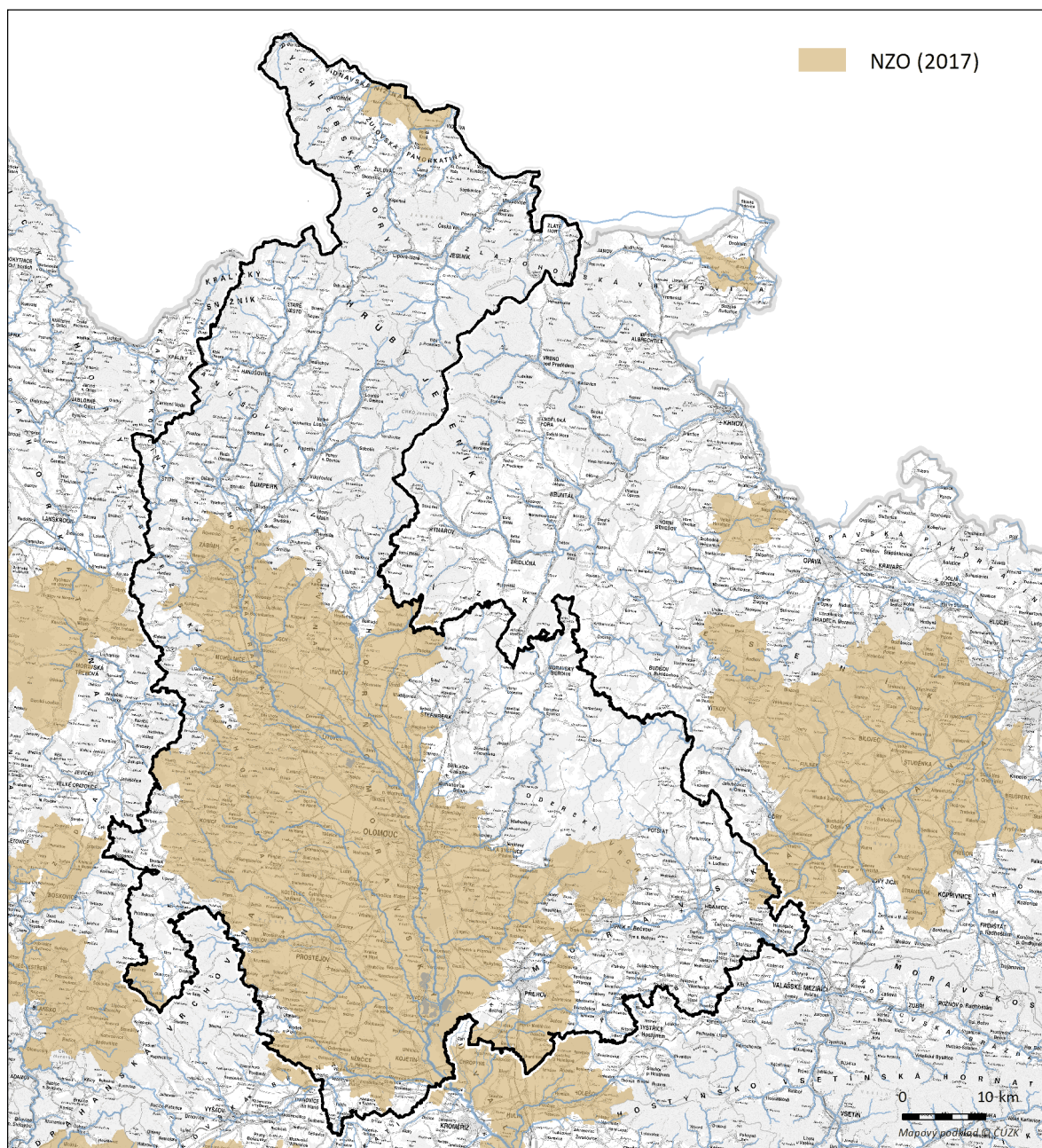
Oblasti, do kterých by měla být přednostně směřována opatření snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha jsou zobrazeny ve výkrese Zásady pro zadržení vody v krajině, Zásady snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha, a na obrázku Oblasti, do kterých by měla být přednostně směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině, obecně opatření snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha v kapitole Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině.

Na území Olomouckého kraje se nacházejí katastrální území, která spadají do tzv. zranitelných oblastí dle novely č. 235/2016 Sb. (a následné menší úpravy v NV 251/2016 Sb.). V příloze č. 1 novely se nachází soupis katastrálních území, jejichž vody jsou ohroženy vysokou koncentrací dusičnanů. Cílem Nitrátové směrnice je snížení znečištění vod způsobené dusičnany ze zemědělských zdrojů a předcházení dalšímu takovému znečištění. Vhodnými opatřeními k dosažení cíle jsou protierozní opatření – organizační, agrotechnická i biotechnická, která by účinněji bránila splachům a vyplavování živin do vod a zlepšení stavu a kvality břehové a doprovodné vegetace, která by zamezila splavování ornice do toku (viz kapitola zabývající se protierozními opatřeními).

Z uvedeného vyplývá následující požadavek:

- V katastrálních územích zařazených do zranitelných oblastí dle Nitrátové směrnice³ navrhovat a realizovat opatření, která by účinněji bránila splachům a vyplavování živin do vod (návrh a realizace půdoochranných opatření a protierozní opatření – protierozní příkopy, průlehy, zatravněné údolnice, ochranné hrázky, terasy, meze apod., zlepšení stavu a kvality břehových porostů a doprovodné vegetace – návrh a realizace ochranných vegetačních pásů podél vodních toků), viz list opatření PDP CZE208002

Obr.: Aktuální zranitelné oblasti vyplývající ze Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeném dusičnany ze zemědělských zdrojů

³ Směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním způsobeném dusičnany ze zemědělských zdrojů.

Významným problémem je situování stávající a navrhované zástavby v nivách řek, jež jsou zaplavovány při povodních. Snahou urbanistů by mělo být situovat zastavitelná území mimo údolní nivy, pokud tomu nebrání morfologie terénu (úzká zalesněná údolí apod.). Jedním z preventivních opatření proti povodním je stanovování záplavových území a aktivních zón. V záplavových územích může vodoprávní úřad stanovit opatřením obecné povahy omezující podmínky. Záplavová území by měla být stanovena na všech vodních tocích, kde je toto stanovení relevantní. Obce, u kterých dochází k nepřijatelné kombinaci vysokého nebo středního povodňového ohrožení s jejich zranitelností, jsou zařazeny do tzv. oblastí s významným povodňovým rizikem, viz Plán pro zvládání povodňových rizik. Navrhovaná protipovodňová opatření v obcích by měla vycházet z výše uvedeného plánu. Na území kraje se dle správců povodí nachází řada obcí s kapacitami koryt toků nedosahujících požadovaný stupeň ochrany v obcích (viz plány dílčích povodí). Řešením nízké kapacity koryt v obcích mohou být také opatření k zadržení vody situované nad obcí v extravilánu.

Z uvedeného vyplývají následující požadavky:

- Situovat zastavitelná území mimo údolní nivy (Q100), pokud tomu nebrání morfologie terénu (úzká zalesněná údolí)
- Zpracovávání nových záplavových území včetně aktivních zón záplavových území na základě studií odtokových poměrů, a to na vodních tocích, kde je toto stanovení relevantní
- Aktualizace stanovených záplavových území včetně aktivních zón záplavových území na základě zjištění nových skutečností nebo změny hydrologických údajů
- Protipovodňová opatření navrhovat v souladu a se zpracováním návrhů a doporučení Plánu pro zvládání povodňových rizik
- V případě, že je obec uvedena v příslušném plánu dílčího povodí jako obec nechráněná nebo nedostatečně chráněná před povodněmi (tabulková část kapitoly 5), posoudit možnost návrhu opatření zadržujících povrchový odtok nad obcí (výše v povodí)

Obce s nepřijatelným povodňovým rizikem (s vypracovanými dokumentacemi na snížení rizika, viz analytická část) a obce nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi jsou uvedeny na *obrázku Obce, do kterých by měla být přednostně směřována opatření snižující riziko povodní v kapitole Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině, Území obcí je také zobrazeno ve výkresu Zásady pro zadržení vody v krajině, Opatření snižující riziko povodní.*

V roce 2009 zpracoval Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i. v rámci studie „Vyhodnocení povodní v červnu a červenci 2009 na území České republiky“ (dílní část „Metodika mapování povodňového rizika“) analýzu, ve které identifikoval povodí, která jsou rozhodující z hlediska tvorby soustředěného povrchového odtoku z přívalových srážek s nepříznivými účinky pro zastavěné části obcí. Plochy se vztahují k jednotlivým „kritickým“ závěrovým bodům (profilům). Kritické body jsou místa, kde linie drah soustředěného odtoku vstupují do zastavěných částí obcí. Zda se v příslušné obci kritický bod vyskytuje, lze zjistit na stránkách Povodňového informačního servisu (<http://www.povis.cz>), v rámci tématu Riziková území při přívalových srážkách.

Z uvedeného vyplývá následující požadavek:

- Ověřit skutečné ohrožení obce v profilu kritického bodu na základě historických událostí a zkušeností místních obyvatel. V případě potvrzení potenciálního ohrožení z plochy povodí navrhnout opatření ke zmírnění nepříznivých účinků vod opatřeními zvyšujícími retenci vody v krajině. Významné kritické body byly řešeny v rámci projektu Voda v krajině (<http://www.vodavkrajine.cz>), uvedenými návrhy se lze inspirovat⁴. V případě potřeby zadat zpracování studie odtokových poměrů v povodí kritického bodu (sběrné plochy), která by navrhla opatření ke snížení nepříznivých účinků vod z plochy povodí.

⁴ V rámci mapové aplikace Návrhy opatření na vodních tocích a nivách jsou mj. uvedeny suché a vodní nádrže, zpracované z různých zdrojů (OPŽP, KoPÚ, PDP, ÚPD, dPP, MZe, LPIS). Aktuálnost návrhů je potřeba ověřit.

2.4 Zásady a doporučení v oblasti ochrany proti nadměrné erozi

2.4.1 Rámcové návrhy protierozních opatření a zásady ochrany půdy

Erozní analýzy a analýzy morfologie terénu byly základním podkladem pro rámcové návrhy opatření k minimalizaci erozního smyvu, účinné zpravidla též i ke zpomalení odtoku, zvýšení retence a snížení dopadů extremit klimatu. Obecné zásady pro hospodaření na zemědělské půdě se zaměřením na minimalizaci erozního smyvu vycházejí z nutnosti zachování kvality půdy a minimalizace ohrožení zástavby, komunikací, vodních ploch, vodotečí a ostatních recipientů sedimentem.

V měřítku, v jakém jsou navrhovány, se jedná o rámcové vymezení ploch a drah různého stupně ohrožení a na ně navázaného návrhu opatření, s vědomím, že přesné umístění, stanovení typu, rozsahu a parametrů plošných i liniových opatření je možné jen se znalostí místních poměrů a způsobu hospodaření. Uvedené návrhy opatření jsou podkladem pro zpracovatele podrobnější studie (projektu, pozemkové úpravy, jiné dokumentace) založeného na místním šetření, a zároveň vodítkem, na které lokality zaměřit pozornost. Jednotlivá opatření by měla být navrhována v širším celku (hydrologickém), neboť některá mohou být navržena s protipovodňovou funkcí a musejí být navrhována s ohledem na místní podmínky (např. zaústění průlehu do recipientu, kanalizace) a dimenzována s ohledem na situaci výše v povodí.

Již v současné době jsou evidovaní uživatelé půdy nuceni podmínkami zemědělských dotací k takovému hospodaření na zemědělské půdě, které by nezpůsobovalo škody nadměrným erozním smyvem. Hospodaření na zemědělských pozemcích je též limitováno ustanoveními dalších zákonů, např. vodního zákona (nitrátové zranitelné oblasti, ochranná pásma vodních zdrojů). V návrhu jsou různé novelizace zákonů, například podle jedné zemědělcí budou muset mít na pozemcích maximálně 30 hektarů jedné plodiny, ve které se může skrývat spárkatá zvěř. Pak bude muset následovat pás o minimální šířce 12 metrů, na kterém bude růst plodina usnadňující lov této zvěře. Pokud zemědělci tuto podmínku nesplní, nedostanou náhradu za škody, které zvěř způsobila. Podobná ustanovení mohou ovlivnit i zakládání protierozních opatření.

Ochrana vodotečí by měla být - kromě předpisů o hnojivech a hnojení v návaznosti na útvary povrchových vod - zajištěna i udržováním neobdělávaného pásu alespoň 5 m od břehové hrany vodního toku, včetně otevřených melioračních kanálů a svodných příkopů. Nezřídka dochází k orbě až na samou hranici vodoteče a při větších srážkách zanášení recipientu sedimentem.

Zvláštní zřetel na hospodaření, potažmo ohrožení erozí a odtokem je třeba věnovat povodím kritických bodů (KB) a povodím nad vodními nádržemi. Na území Olomouckého kraje bylo identifikováno 693 kritických bodů, z toho 33 s vysokým ohrožením (analytická část). V povodích kritických bodů je potřeba zajistit dostatečnou retenci srážkové vody a tím zpomalení odtoku, neboť uzávěrový profil KB leží na hranici intravilánu a právě zde hrozí nebezpečí ohrožení při přívalových srážkách a nedostatečné retenční kapacitě území nad kritickým bodem.

Z povodí významnějších vodních nádrží je třeba zmínit především rozsáhlé povodí vodní nádrže Plumlov ležící částečně v Jihomoravském kraji. Zbývající povodí - v.n. Boskovice a v.n. Opatovice zasahují do Olomouckého kraje jen okrajově.

Popisem základních typů opatření proti vodní a větrné erozi se zabývají Katalogy opatření v následujících kapitolách.

Pozemky ohrožené plošnou erozí

Základním protierozním opatřením na pozemku by měl být citlivý způsob hospodaření s ohledem na zachování (či zlepšení) fyzikálně-chemických, biologických a produkčních vlastností půdy.

Na základě analýzy erozního ohrožení, sklonu pozemku a půdních vlastností odvozených z BPEJ byly na blocích vymezeny plochy, na který by bylo vhodné aplikovat některé z plošných - agrotechnických, organizačních - půdoochranných opatření nebo zvážit zatravnění dané části pozemku. Zatravnění bylo navrženo na plochách mělkých a zamokřených půd, na plochách

s vysokým a extrémním erozním smyvem a na svažitéch pozemcích. Návrhy opatření byly omezeny na kultury orná půda, tráva na orné a úhor evidované v LPIS.

Protierozní opatření v podobě úpravy organizace osevu, případně aplikace agrotechnických opatření byla navržena na základě vypočtené hodnoty erozního smyvu (ve variantě „průměrná plodina bez aplikace PEO“). Jedná se převážně o plochy mírně až středně erozně ohrožené, ve výkrese N.3 i v v hlavním výkrese N.1 se jedná o plochy s oranžovou výplní. Kapitola Katalog opatření obsahuje několik způsobů ochrany půdy vhodných pro takto ohrožené pozemky - protierozní umisťování plodin, úplné vyloučení širokořádkových plodin z osevu, aplikace protierozních agrotechnologií na orné půdě. Pokud to odtoková situace či potenciální ohrožení majetku či osob vyžadují, je možné tato „měkká“ opatření doplnit o prvky biotechnické (záchytné či svodné meze, průlehy, příkopy, hrázky - viz též dále).

Na pozemcích silně až extrémně ohrožených, na mělkých, podmáčených či jinak ohrožených, degradovaných nebo náchylných půdách (ve výkresech N.1 a N.3 plochy označené světle zelenou výplní) místní podmínky vyžadují použití účinnějších opatření k ochraně půdy (případně majetku). Katalog opatření uvádí například aplikaci pásového či plošného ochranného zatravnění, přerušení odtoku biotechnickým opatřením v podobě meze, průlehu, ochranné hrázky, příkopu, polní cesty. Tyto prvky mohou, ale nemusejí být doprovázeny záchytnými či svodnými prvky, výsadbami, travnatými pásy, mohou se budovat i v kombinaci (mez s průlehem a ozeleněním, polní cesta s příkopem a travnatým pásem).

Plošná opatření mohou být podle potřeby na vhodných místech nahrazena alternativními prvky, například ochranným sadem či vinicí se zatravněným či jinak stabilizovaným meziřadím, pásovým střídáním plodin, či výše zmíněnými biotechnickými prvky, které zpomalí odtok. Základními typy opatření na těchto plochách jsou opatření organizační a agrotechnická - jsou relativně snadno aplikovatelná, nevyžadují záborů pozemků nebo zemní práce s mechanizací, dají se operativně měnit a jsou účinná z hlediska erozního smyvu, odtoku, retence, snižování větrné eroze i vysušování půdy.

Pozemky nad zástavbou a vodními plochami

Protierozní, případně protipovodňová opatření je potřeba zvláště pečlivě naplánovat na blocích, ze kterých hrozí přímá škoda nadměrným odtokem nebo erozí. Proto byly v území identifikovány bloky (orné) půdy ohrožující významným způsobem zástavbu (odtok, eroze) nebo vodní nádrže (zanášení sedimentem). Kritéria výběru byla: poloha sběrného území (přímo nad zástavbou nebo nádrží), velikost sběrného území (rozsáhlejší bloky) a parametry bloku (svažitost, nepřerušená délka svahu, erozní smyv). Vyčleněny byly části bloků orné půdy, trávy na orné a úhoru evidovaných v LPIS přímo ohrožující zástavbu, s odtokem do zástavby např. po polní cestě, nebo sedimentem přímo ohrožující vodní plochy s vědomím, že přesnou identifikaci problematických bloků a jejich částí je možné provést pouze na základě místního šetření.

K ohrožení zástavby nebo vodní plochy sedimentem obvykle dochází v případě, že na bloku je umístěna nevhodná plodina bez aplikace dodatečných půdoochranných opatření a územím projde intenzivnější přívalová, případně méně intenzivní dlouhotrvající srážka. V takovém případě dochází k rychlému nasycení půdních horizontů a zrychlenému odtoku po povrchu obvykle s erozními projevy, rozlivy v místech soustředění odtoku, například na dolním okraji pozemku nebo na zaústění recipientu (příkopu) do kanalizace. Dle charakteru pozemku a situace pod ním je vhodné zvážit realizaci účinnějších opatření k ochraně nemovitostí a vodních zdrojů, než na zbytku území a než odpovídá vypočteným dlouhodobým průměrným smyvům.

Ve výkrese N.3 se jedná o plochy s větším či menším erozním ohrožením, které jsou navíc vyplněné vzorkem z křížků.

Na těchto částech pozemků by měla být aplikována následující opatření (viz Katalog opatření). Základním opatřením je úplné vyloučení širokořádkových plodin z osevu. Hodnoty erozního smyvu vypočítané s pomocí rovnice USLE vyjadřují míru ohrožení v dlouhodobém horizontu (průměrný dlouhodobý osev, průměrný způsob zpracování půdy, průměrné rozložení přívalových srážek), nezachytí riziko vyplývající z výsevu určité jedné plodiny s určitým způsobem obdělávání za jedné definované srážky. Míru ohrožení při jedné srážkové epizodě jsou schopny zohlednit přesnější modely, např. EROSION 3D, avšak pro něj je třeba znát intenzitu příčinné

srážky a přesné parametry hospodaření na pozemku v době srážky. Proto se nehodí na stanovení ohrožených oblastí v širším území bez ohledu na aktuálně pěstovanou plodinu.

Vyloučením erozně nebezpečných plodin z osevního postupu zabráníme reálnému riziku, kterým je přívalová srážka v době, kdy nevzrostlá širokořádková kultura nechrání dostatečně půdu. Vhodnější plodinou zajistíme dostatečnou ochranu půdy během vegetačního období.

Dále je vhodné zvážit aplikaci účinných půdoochranných (agrotechnických a organizačních) opatření zpomalujících odtok a minimalizujících erozní smyvy, z nichž část bezpochyby již v současnosti je realizována v rámci dodržování zásad správné zemědělské praxe navázaných na dotační podmínky. Jedná se o využití podsevu, výsev do meziplodiny, do strniště, ponechání posklizňových zbytků.

Na svažitéjších pozemcích a/nebo pozemcích s dlouhými nepřerušnými svahy (viz též dále) je zároveň na zvážení umístění prvků přerušujících odtok po svahu, zpomalujících odtok nebo usměrňujících odtok žádaným směrem. Může se jednat o travnaté pásy, vrstevnicové střídání plodin, sedimentační travnatý pás nad vodní plochou/zástavbou, případně „tvrdší“ opatření typu mez, průleh, příkop, hrázka (viz podrobněji v Katalogu věnujícím se jednotlivým typům opatření).

Pozemky rozsáhlé a svažité

Změnou obhospodařování krajiny - především v minulém století - došlo k významné změně velikosti půdních bloků, prodloužení svahů a s tím související změně odtokových poměrů v území. Nejmarkantnější změny jsou viditelné v oblastech s intenzivní zemědělskou činností, v řešeném území se jedná především o širokou nivu řeky Moravy, Hornomoravský úval. Z hlediska nadměrného erozního smyvu bylo však zásadnější scelování v členitějších polohách se svažitéjšími pozemky. Se scelováním souvisí zvětšování rozlohy půdních bloků, redukce počtu přirozených bariér odtoku, bariér vzdušného proudění, resp. migračních koridorů pro zvěř, což má významný vliv na erozi i odtok především v lokalitách zdvihajících se z širokých niv do vrchovin, v lokalitách s menšími půdními bloky, avšak členitějšími a svažitéjšími, kde scelování bloků prodloužilo nepřerušovanou délku svahů často na nepřijatelnou úroveň.

Pokud sloučíme sousedící díly bloků s evidovanou ornou půdou, trávou na orné a úhorem, zjistíme, že zhruba 7 % počtu vzniklých polygonů v území Olomouckého kraje tvoří nepřerušované bloky s výměrou nad 50 ha, a mírně nad 1 % bloky s výměrou větší než 100 ha.

Je zřejmé, že v části řešeného území se pohybujeme v intenzivně obhospodařované, ploché zemědělské krajině, rozsáhlejší bloky jsou přirozeným důsledkem vztahů vlastnicko-uživatelských, podmínek půdních, klimatických a morfologických. Jistě nechceme znemožnit hospodaření na zemědělské půdě, na druhou stranu se nedá přehlížet problematičnost extrémně rozsáhlých bloků orné půdy:

- Větrná eroze a vysušování půdy - rozsáhlé bloky v ploché krajině jsou ideálním místem pro rozvoj větrné eroze. Při tom je třeba zohlednit i místy nedostatečnou ochranu půdy liniovými bariérami proudění (výsadby, větrolamy) a vyšší náchylnost půd k větrné erozi z hlediska jejich struktury (viz více část zabývající se větrnou erozí). Kromě zvýšené prašnosti způsobuje větrná eroze též nadměrné vysychání půdy, změny v osídlení půdním edafonem a následně i složení humusové vrstvy.
- Odtok - rozsáhlé bloky umožňují rozvinutí odtoku při déle trvajících srážkách, přestože jsou půdní bloky zanedbatelných sklonů, zvláště pokud se na bloku nachází nějaká (byť nevýrazná) dráha odtoku. Zpravidla dochází k rozlivu odtékající vody za hranicí pozemku, na komunikaci, polní cestě, v zástavbě.
- Průchodnost krajiny - v intenzivně obhospodařované krajině dochází k problémům s průchodností krajiny. Rozsáhlé bloky bez polních cest neumožňují opustit sídlo na krátké pochůzky po krajině, které jsou důležité pro místní obyvatele, ale například i pro rekreanty.
- Ekologický stav - rozsáhlé bloky pokryté monokulturou bez drobných krajinných prvků jako jsou remízy, meze, drobná vegetace, travnaté plochy, liniové výsadby či zamokřené lokality, bez mozaiky z různých plodin a kultur nepřispívají dobrému stavu krajiny. Pro živočichy znamenají problémy s potravou, migrací, výskytem útočišť, obvykle též znamenají menší druhovou pestrost.

- Estetika krajiny - členění krajiny drobnými prvky, častější střídání plodin, mozaika biotopů přispívají mimo jiné i k lepšímu estetickému vjemu krajiny.

Bloky a jejich díly evidované orné půdy, trávy na orné a úhoru v Olomouckém kraji vhodné k rozčlenění byly rozděleny do dvou skupin, které jsou ve výkrese N.3 zobrazeny tečkovanými vzorky:

1. DPB menší až střední velikosti, svažité, s delšími, ne příliš členitými svahy, často nad zástavbou, vhodné k umístění biotechnického opatření přerušujícího délku svahu a zachycujícího vodu odtékající po svahu (mez, průleh, polní cesta), případně většího počtu „měkkých“ opatření, např. travnatých pásů zpomalujících odtok a zvyšujících retenci. Ve výkrese modrý tečkovaný vzorek.
2. DPB málo svažité, převážně na rovinách, v nivách a úvalech, avšak rozsáhlé, vhodné k segmentaci polní cestou (alespoň travnatou), travnatým pásem nebo alespoň pásovým či mozaikovým střídáním různých plodin. Ve výkrese zelený tečkovaný vzorek.

Výčet ploch k rozdělení nemusí být vyčerpávající, výběr lze doplnit či upravit na základě místních podmínek a požadavků.

Rozčlenění pozemku vzhledem k vlastnickým a užitelským vztahům není úplně jednoduchý proces, nejvýhodnějším nástrojem je komplexní pozemková úprava, v rámci které je možné změnit pozemkovou držbu, směnit, odkoupit a nově vymezit pozemky potřebné pro trasování polní cesty, výsadbu větrolamu, umístění meze s ozeleněním a podobně. Často lze využít parcel již zaniklých (obvykle rozoraných) obecních polních cest. V rámci celého procesu se kromě zpřístupnění pozemků řeší i další aspekty krajiny - prostupnost, ÚSES, protipovodňová a protierozní ochrana, ekologický aspekt.

Erozně ohrožené dráhy odtoku

Na orné půdě (trávě na orné a úhoru) byly v rámci řešeného území s pomocí analýz akumulace odtoku identifikovány potenciálně erozně ohrožené dráhy odtoku (DSO, též „údolnice“). Tyto potenciálně ohrožené DSO se podle způsobu stabilizace dají rozdělit na dvě skupiny:

1. DSO s výrazným profilem, svažité, případně mírnější, ale dlouhé, s opakovanými erozními projevy. Takové DSO jsou vhodné ke stabilizaci zatravněním, případně k doplnění protipovodňových prvků (přelivy, kamenné opevnění dna, systém hrázek, umístění prostoru pro akumulaci vody - podrobněji v Katalogu opatření), pokud se nacházejí nad zástavbou nebo jinak citlivým místem. Ochrana profilu mohou úpravou hospodaření, např. změnou plodiny, podsevem nebo směrem orby, se zdá nedostačující.
2. DSO nevýrazné, mělké či krátké. Dostatečnou ochranu profilu zajistí úprava hospodaření na pozemku, případně v pásu kolem DSO (vyloučení širokořádkových plodin, agrotechnická opatření zpomalující odtok z pozemku - orba a zakládání porostu po vrstevnici, využití podsevu, mezplodin, ponechání strniště). Případné zatravnění pásu kolem DSO je možné.

Ve výkrese N.3 (Zásady pro zadržení vody v krajině) nejsou tyto dvě skupiny rozděleny, zobrazeny jsou potenciálně ohrožené DSO bez rozlišení.

Potřebnost a způsob stabilizace, případně doplnění sítě DSO je třeba provést na základě místního šetření. Odtok v řadě DSO zároveň může způsobovat problémy v zástavbě, v takovém případě je nutné doplnit opatření proti erozi i opatřeními protipovodňovými. Samozřejmě by mělo být vyloučení širokořádkových plodin z osevu v profilu údolnice a na jejich svazích a vhodnost zatravnění platí i pro plochy podmačené, s mělkými či jinak degradovanými půdami.

Obr.: Poškození porostu v mírné DSO po přívalem dešti

Foto: P. Pavka

Ochrana před větrnou erozí

Ohrožení pozemků větrnou erozí je ovlivněno především faktory půdními (půdní vlhkost, obsah jednotlivých částic, půdní struktura) a klimatickými (proudění, srážky, výpar). Větrná eroze je podmíněna rychlostí větru, jeho směrem a délkou trvání.

Protože změna půdního typu je problematická (a pokud je možná, tak obvykle k horšímu), stejně jako v krátkém časovém horizontu změna složení svrchní půdní vrstvy, jsou opatření proti větrné erozi založena na omezení rychlosti větru, stabilizaci povrchu půdy, zvýšení jeho drsnosti a jeho ochraně.

Opatření proti větrné erozi se mohou krýt s opatřeními proti vodní erozi zajišťujícími vyšší odolnost svrchní vrstvy půdy. Primárně je potřeba napřít pozornost na pozemky, jejichž půdy jsou svým složením náchylné k erozi. Tyto pozemky identifikuje analýza Výzkumného ústavu meliorací v mapě Potenciálního ohrožení orné půdy větrnou erozí, ve které jsou půdy rozděleny podle erodovatelnosti do 6 tříd ohrožení, přičemž první třída je bez ohrožení nebo nehodnocená. V agregované podobě (2 třídy - půda náchylná k ohrožení a ohrožená) jsou tyto půdy vyznačeny červenou tečkovanou výplní ve výkrese problémů a limitů A.3 (analytická část).

Především v území, kde se nacházejí půdy náchylné k ohrožení větrnou erozí (v Olomouckém kraji především nejnižší polohy na Hané a v Mohelnické brázdě, oblasti 7, 11 a 1) a půdy ohrožené větrnou erozí (v Olomouckém kraji pouze menší plochy v Mohelnické brázdě, Moravské bráně a podél východního zdvihajícího se okraje Hané, oblasti 7 a 1) je třeba aplikovat opatření pro ochranu povrchu půdy (střídání plodin, používání organických hnojiv, zlepšování vlhkosti půdy, použití podsevu, ponechání strniště), a kde to jde, tam s ohledem na převládající směr proudění i opatření zpomalující proudění větru (výsadby, větrolamy). Bohužel se oblasti ohrožené a náchylné k větrné erozi kryjí s oblastmi s intenzivní zemědělskou činností, s rozsáhlými nečleněnými bloky zemědělské půdy s rozsáhlými monokulturami.

Podobně jako u vodní eroze lze opatření proti větrné erozi rozdělit na organizační, agrotechnická a (bio)technická - podrobněji viz Katalog opatření proti větrné erozi.

2.4.2 Katalog opatření proti ohrožení vodní erozí

Organizační a agrotechnická opatření

Organizační a agrotechnická opatření zajišťují pokryvnost půdy v průběhu výskytu přívalem srážek a výrazně tak eliminují nepříznivé důsledky povrchového odtoku, projevující se erozním smyvem a transportem splavenin, které způsobují výrazné škody jak na samotném pozemku, tak zejména mimo plochu pozemku, kdy způsobují škody na hydrografické síti, vodních nádržích v zastavěném území a na dopravních stavbách.

Ochranný vliv vegetace je přímo úměrný pokryvnosti a hustotě porostu v době přívalemého deště (duben – říjen). Proto dokonalou protierozní ochranu představují porosty trav a jetelovin, zatímco běžným způsobem pěstované širokořádkové plodiny (kukuřice, okopaniny, konvenčně obdělávané (kypřené meziřadí) ovocné výsadby a vinice) chrání půdu nedostatečně.

Vliv vegetačního pokryvu na smyv půdy se projevuje jednak přímo ochranou povrchu půdy před destruktivním působením kinetické energie dopadajících dešťových kapek zpomalováním rychlosti povrchového odtoku a jednak nepřímo působením vegetace na půdní vlastnosti, zejména pórovitost a infiltrační schopnost včetně omezení možnosti zanášení pórů rozplavenými půdními částicemi, tvorby půdní krusty a mechanickým zpevněním půdy kořenovým systémem.

Zajištění pokryvu svrchní vrstvy půdy minimalizuje riziko větrné eroze v oblastech s půdami ohroženými větrnou erózí a na rozsáhlých blocích orné půdy nepřerušovaných žádným prvkem zpomalujícím vzdušné proudění.

Organizační opatření

Protierozní rozmísťování plodin

Protierozní rozmísťování plodin je třeba chápat jako využití přirozené ochrany plodin proti erozi při tradičním způsobu pěstování vybraných plodin na svažitéch pozemcích. Protierozní rozmísťování plodin na svazích patří k obecným zásadám protierozní ochrany půdy. Vychází z protierozního účinku plodin, který je dán charakteristikou vzrůstu, olistěním, rychlostí vývinu a typem pěstování (úzkorořádkové a širokořádkové). Jednotlivé plodiny lze na základě protierozní ochrany při tradičním pěstování sestavit do řady se stoupající erozní ohrožeností: travní porost – vojtěška – jetel – obilovina ozimá – obilovina jarní – hrách – řepka ozimá – slunečnice – brambory – cukrovka – kukuřice.

Vyloučení pěstování erozně nebezpečných plodin (dále též VENP)

Opatření, kdy z osevní rotace jsou vyloučeny erozně nebezpečné plodiny (kukuřice, slunečnice, sója, řepa, bob setý), se navrhuje na sklonitých pozemcích lokalizovaných přímo nad zastavěným územím či ve sběrných plochách drah soustředěného povrchového odtoku, které ústí do zastavěného území. V návaznosti na pozemky s doporučeným VENP se navrhuje technická a biotechnická opatření k ochraně zastavěného území. V případě, kdy samotné VENP nestačí podstatným způsobem snížit erozní smyv, navrhuje se intenzivnější protierozní ochrana, kdy vedle vyloučení kukuřice, slunečnice a řepky se vrstevnicově sejí také obiloviny a v osevním postupu je větší zastoupení ozimých obilovin, luskovin a víceletých píceň.

Ochranné zatravnění

Optimálně zapojený travní porost je nejlepší ochranou jak pro plošné zatravnění, tak pro vegetační zpevnění liniových prvků. Kvalitní vegetační kryt s odpovídajícími parametry, který je pěstován a ošetřován na erozně ohrožených lokalitách, je nejdůležitější část tohoto opatření, přičemž jsou preferovány trávy výběžkaté tvořící pevný drn. Plošné zatravnění mění výrazných způsobem hodnotu ochranné faktoru vegetace (faktor C).

Variety návrhu zatravnění:

- ochranné zatravnění nad zástavbou
- ochranné zatravnění podél vodních toků nebo vodních nádrží
- ochranné zatravnění stanovené na základě analýz (mělké půdy, sklonitost, erozní ohrožení, podmáčené půdy, atd.)
- ochranné zatravnění na speciálních kulturách (v meziřadí)

Obr. Zatravnění meziřadí vinice přes řádek

Foto: P. Pavka

Obr.: Ochranný sad se zatravněním meziřadím

Foto: P. Pavka

Agrotechnická opatření

Protierozní agrotechnologie na orné půdě (dále též AGT)

Výsev do ochranné plodiny, strniště, mulče nebo posklizňových zbytků. Technologie výsevu plodin do ochranné plodiny, strniště, mulče či posklizňových zbytků je často spojena s omezeným zpracováním půdy. K protierozní ochraně se využívá rostlinného materiálu v různých formách, který je ponechán na povrchu půdy nebo je částečně zapraven a zabraňuje tak volnému povrchovému odtoku. Při aplikaci protierozních agrotechnologií se využívá zásada, že s množstvím vegetačního krytu na povrchu půdy roste protierozní účinek. Rostlinnými zbytky zdrsňený povrch pozemku zpomaluje povrchový odtok a zlepšuje podmínky pro zasakování spadlých srážek. K aplikaci protierozních agrotechnologií se doporučuje využívat posklizňové zbytky předplodiny nebo meziplodiny, které vhodným nářadím částečně zapravíme. K tomu účelu jsou k dispozici kypřiče půdy s pasivními pracovními orgány (dlátové a radličkové kypřiče, šípové podřezávače) a kypřiče s rotačními pracovními orgány. U plodin s vyššími předpoklady k eroznímu poškození se využívá jako mulčovací materiál sláma z předplodiny: obilovina příp. kukuřice, chemicky umrtvená ozimá plodina nebo vymrzlá jarní meziplodina setá na podzim.

Agrotechnická opatření se doporučují zejména navrhovat na pozemcích ve velmi sklonitém, vertikálně a horizontálně vícesměrně členitém území, silně erozně ohroženém území. Agrotechnická opatření spojená s technologií výsevu plodin do ochranné plodiny, strniště, či

posklizňových zbytků je často spojena s omezeným zpracováním půdy. K protierozní ochraně se využívá rostlinného materiálu v různých formách, který je ponechán na povrchu půdy nebo je částečně zapraven a zabraňuje tak volnému povrchovému odtoku. Podrobnější popis protierozních technologií přináší příslušná literatura.

V případě, kdy navržená AGT nestačí podstatným způsobem snížit erozní smyv, navrhuje se intenzivnější protierozní ochrana, kdy se kukuřice zásadně seje vrstevnicově do krycí plodiny (např. do vymrzlé svazenky) obiloviny a řepka se sejí také vrstevnicově a v osevním postupu je také větší zastoupení ozimých obilovin, luskovin a víceletých píceň. Na erozně ohrožených pozemcích ohrožujících zastavěné území je třeba systém hospodaření na půdě plně podřídit požadavkům protierozní a protipovodňové ochrany. Pozemky silně ohrožené je třeba vyčlenit do samostatného osevního postupu, zabezpečit rostlinný kryt po většinu roku a ochranu půdy i v zimním období. Taková erozní situace na pozemku vyžaduje především zásadní úpravu struktury pěstovaných plodin, tzn.:

- vyloučit plodiny s nízkou protierozní účinností,
- zvýšit zastoupení plodin s vysokým protierozním účinkem,
- zařadit alternativní zlepšující plodiny se středním protierozním účinkem.

Obr. Kukuřice s podsevem

Foto: P. Pavka

Biotechnická opatření

Protierozní mez

Protierozní meze, navrhované s průlehy ve své spodní části jsou trvalou překážkou soustředěného povrchového odtoku a v případě návrhu bez průlehu přispívají k rozptýlení soustředěného povrchového odtoku. Optimálně jsou složeny ze tří základních částí: zasakovacího pásu nad mezí, vlastního tělesa meze a odváděcích prvků.

Vedle základního významu protierozních mezí v ochraně půdy mají význam i ekologický a estetický.

Doporučuje se, aby většina dosud stávajících mezí v krajině byla ponechána a vhodným způsobem doplněna nebo znovu vybudována tam, kde v důsledku zvětšování bloků orné půdy byly meze zrušeny.

Protierozní mez se navrhuje dle sklonu svahu vysoká cca 1 - 1,5 m, ve sklonu 1 : 1,5. Zatrávní se a zároveň osází i keři. Keře musí co nejrychleji vytvořit dobrý zápoj, aby zamezily růstu plevelů.

Nejlépe je budovat meze v podélném sklonu 2 – 5 % s napojením na svodný prvek, např. příkop, průleh, stabilizovanou dráhu soustředěného odtoku, strž apod.

Průleh pod mezí se provádí ve sklonu 20 % k mezi. Úlohou průlehu je odvést konečný zbytek vody do svodného prvku. Průleh bude dimenzován podle potřeby na zvolenou N-letou vodu. Zasakovací a sedimentační pás nad mezí se zatravní v šířce cca 6 m.

Vhodným situováním dojde k příznivému snížení hodnoty faktoru délky svahu (faktoru L). V případě situování různých plodin do pásů vymezených těmito liniovými prvky dojde ke snížení hodnoty faktoru ochranného vlivu vegetace (faktor C).

Budování protierozních mezí je velmi vhodným protierozním opatřením zejména při realizaci KoPÚ, kdy protierozní meze mají vedle svého půdoochranného významu i význam pro vybudování kostry ekologické stability. Po vybudování vyžaduje protierozní mez minimální údržbu.

Obr.: Protierozní mez

Foto: P. Pavka

Protierozní průleh

Budování průlehů je jedno z nejvhodnějších a nejdůležitějších podpůrných opatření na orné půdě, zejména použité v kombinaci s agrotechnickými a organizačními protierozními opatřeními.

Průleh je mělký, široký příkop na rozdíl od protierozních příkopů s mírným sklonem svahů, založený s malým, příp. až nulovým podélným sklonem, kde se povrchově stékající voda zachycuje nebo je neškodně odváděna.

Protierozní průlehy jsou záchytné a svodné. Záchytné průlehy je možno navrhnout jako:

- vsakovací průlehy (vhodné pro lehké půdy v sušších oblastech a na pravidelné svahy)
- kombinované průlehy se vsakovací i odváděcí funkcí (vhodné pro středně těžké půdy, při větším výskytu přívalových dešťů, v terénu s velmi dlouhými svahy nebo při zvláštní ochraně, např. zástavba)
- odváděcí průlehy (vhodné pro těžké půdy s minimálním vsakem, ve vlhčích oblastech ve zvlněném terénu)

Svodné průlehy se navrhují pro neškodné odvedení vody i erozního smyvu ze záchytných průlehů, zejména pro odvedení odtoků z krátkodobě trvajících přívalových dešťů nebo náhlého tání sněhu.

Orientační parametry průlehů:

- střední průtočná rychlost (pro zatravněné 1,5 m.s-1, pro ostatní podle druhu zpevnění)
- příčný profil (parabolický, příp. lichoběžníkový, sklon 1 : 10 až 1 : 5)
- max. hloubka - 100 cm

- min. hloubka - 30 cm
- min. šířka - 300 cm
- podélný sklon – 0 - 3 % u záchytných průlehů, u svodných podle sklonu terénu

Dimenzování průlehů se provádí na základě hydrotechnických a hydraulických výpočtů.

Varianty průlehů:

- se zatravněným pásem
- se sedimentačním pásem
- s doprovodnou hrázkou
- s vegetačním doprovodem

Pro svodné průlehy lze použít zatravnění. U svodných průlehů kde při velkých průtočných rychlostech již nestačí prosté zatravnění nebo drnování je nutno použít odpovídající zpevnění, např. polovegetační (kombinované) zpevnění, kamenná dlažba, betonové tvarovky, apod. Spodní část profilu je chráněna tvrdým zpevněním, horní část je oseta.

Vybudované protierozní průlehy mění nepřerušovanou délku svahu (tj. hodnota faktoru L).

Budují se na pozemcích o sklonu do 15 %, maximálně do 18 % na základě vypočtené limitní délky svahu.

Obr.: Záchytný průleh s ozeleněním

Foto: P. Pavka

Příkop – záchytný nebo svodný

Příkop z pohledu protierozního opatření je menší umělé otevřené koryto, sloužící dočasně k zadržení i odvádění povrchové vody i smyté půdy.

Základním cílem návrhu a realizace protierozních příkopů je vyřešit neškodné odvedení vody při ochraně intravilánů, ochranných pásem či jiných významných území a objektů a zamezit přítoku cizí vody na pozemek.

K zachycení přítoku vnější vody na pozemek, k zachycení povrchové vody uvnitř pozemku a k neškodnému odvedení přebytečné vody ze zájmového území se užívají především záchytné a svodné protierozní příkopy. Musí být vždy napojeny na stálou hydrografickou síť v povodí.

Druhy protierozních příkopů:

- příkopy záchytné

Budují se nad chráněným územím v místech, kde je nebezpečí přítoku cizích vod z výše ležících ploch (jak zemědělských, tak nezemědělských). Tyto příkopy slouží i pro ochranu intravilánu nebo důležitých staveb.

- příkopy svodné

Slouží k odvádění vody i s erozním smyvem. Musí být důkladně opevněny, protože mají většinou velký podélný sklon, kde probíhá zpravidla bystřinné proudění.

Orientační parametry příkopů:

- podélný sklon (0 - 3 %, u svodných podle sklonu terénu)
- sklony svahů - 1 : 1,5 až 1 : 2
- max. délka - 800 m
- max. hloubka – 100 cm
- min. hloubka - 40 cm

Dimenzování průlehů se provádí na základě hydrotechnických a hydraulických výpočtů.

Varianty:

- se zatravněným pásem
- se sedimentačním pásem
- s vegetačním doprovodem

Pro svodné příkopy lze použít zatravnění. U svodných příkopů kde při velkých průtočných rychlostech již nestačí prosté zatravnění nebo drnování je nutno použít odpovídající zpevnění, např. polovegetační (kombinované) zpevnění, kamenná dlažba, betonové tvarovky, apod. Spodní část profilu je chráněna tvrdým zpevněním, horní část je oseta.

Vybudované protierozní příkopy mění nepřerušovanou délku svahu (tj. hodnota faktoru L).

Protierozní příkopy se používají zejména k ochraně intravilánů a staveb prostřednictvím bezpečného zachycení a odvedení vody i erozního smyvu.

Stabilizace dráhy soustředěného povrchového odtoku

Přirozené nebo upravené dráhy soustředěného povrchového odtoku (mající charakter průlehů) zpevněné vegetačním krytem, jsou schopny bezpečně bez projevů eroze odvést povrchový odtok, ke kterému dochází v důsledku morfologické rozmanitosti krajiny, zejména na příčně zvlněných pozemcích, v úžlabinách a údolnicích v době přívalových dešťů nebo jarního tání, kdy soustředěně po povrchu odtékající voda v těchto místech zpravidla způsobuje erozní rýhy. Je proto nezbytné tyto potenciální dráhy soustředěného odtoku upravit tak, aby jejich příčný profil umožnil neškodné odvedení veškeré po povrchu odtékající vody. Nejvhodnější ochranou těchto exponovaných míst je vegetační kryt (nejlépe zatravnění), popř. jiný druh opevnění obdobně jako u průlehů.

Při realizaci zatravněných drah soustředěného odtoku (údolnic) nebude nutné po posouzení v mnoha případech provádět zemní práce pro dosažení optimálního parabolického příčného profilu. Nejlepší postup je využít původní přirozené údolnice. Většinou u takového typu stačí jen tam, kde je to nutné, upravit profil a po celé délce povrch. Kapacita přírodních profilů bude většinou adekvátní a bude třeba jen definovat rozsah zatravnění. K návrhu odpovídajících parametrů zatravněných údolnic, včetně návrhu potřebného zpevnění potřebujeme znát hydrologické podklady a hydraulické parametry.

Vegetační kryt údolnice ovlivňuje rychlost pohybu vody v údolnici. Kořenový systém v závislosti na své hustotě a kvalitě zpevňuje půdu a redukuje odnos půdních částic. Ochranný účinek trav proti vodní erozi spočívá především v útlumu kinetické energie, ve snížení rychlosti a množství povrchově stékající vody projevujících se ve snížení její vymílací a transportní schopnosti a také v mechanickém zpevnění půdy kořenovým systémem.

Při zakládání, výživě a ošetřování porostů je třeba vycházet z komplexního posouzení vzájemných vztahů stanovištních podmínek, složení porostu a specifičnosti jeho funkce. Vegetační

kryt, který je pěstován a udržován v prostoru údolnice, je nejdůležitější část tohoto protierozního opatření. V druhovém složení jsou preferovány trávy výběžkaté, tvořící pevný drn.

Vypracování návrhu na složení směsi spočívá ve výběru a stanovení poměru vhodných druhů. Složení směsi se vyjadřuje obvykle procentickým podílem jednotlivých druhů. Z vybraných druhů se určí druhy hlavní (1 - 2), ostatní jsou pak doplňující. Dostatečný podíl výběžkatých trav musí být základem každého porostu určeného k protierozní funkci, protože právě výběžkaté druhy mají nejvyšší účinek a zajišťují vytrvalost porostu. Protože tyto trávy mají zpravidla pomalý počáteční vývoj, doplňují se druhy s rychlejším růstem.

Používané travní druhy na zatravnění údolnic: kostřava luční, kostřava červená výběžkatá, kostřava červená trsnatá, jilek vytrvalý, lipnice luční, psineček luční.

Zatravněná stabilizovaná dráha soustředěného povrchového odtoku je protierozní opatření, které potřebuje údržbu, aby zůstala zachována jeho schopnost bezpečně, bez erozních procesů, odvést povrchový odtok. Systém údržby spočívá zejména v:

- pravidelném sečení minimálně dva až třikrát ročně tak, aby výška porostu v době po sečení byla 8 - 10 cm (dlouhé stonky mají tendenci vířit a vibrovat v proudu a tím mohou způsobovat zvýšenou turbulenci s následnou možností poškození profilu údolnice),
- pravidelném kosení rovněž za účelem zajištění bohatého, pevného, odolného a stabilního porostu,
- přihnojování porostu - zejména přihnojení porostu na jaře po zasetí je velmi důležité pro dosažení kvalitního stabilního porostu,
- bezprostředním odstraňováním škod vzniklých při provádění agrotechnických operací, včetně možných oprav poškozeného odvodňovacího systému.

Princip účinku

Stabilizací drah soustředěného povrchového odtoku dochází ke zpomalení odtoku vody z pozemku, ke zvýšení infiltrace vody a ke snížení erozního smyvu zeminy. Při realizaci tohoto protierozního opatření se mění hodnota faktoru protierozních opatření (faktoru P).

Stabilizace drah soustředěného povrchového odtoku je protierozním opatřením vhodným na svažité pozemky s výskytem soustředěného odtoku, který je popř. spojen s tvorbou erozních rýh.

Obr.: Širokým zatravněním stabilizovaná dráha odtoku

Foto: P. Pavka

Polní cesty s protierozní funkcí

Polní cesty a jejich vegetační doprovod dotvářejí krajinný ráz, zvyšují biodiverzitu (druhovou pestrost) území a trvalým a výrazným způsobem ohraničují pozemky a katastrální hranice. Polní cesty jsou směrově nerozdělené komunikace. Návrh sítě polních cest je povinnou a důležitou součástí plánu společných zařízení pozemkových úprav.

Účel polních cest:

- zpřístupnění pozemků vlastníkům (možnost uplatnění vlastnických práv) pro účely užívání k zemědělské výrobě a dopravě;
- zpřístupnění krajiny (doplnění stávající sítě pozemních komunikací, propojení důležitých bodů ve volné krajině z hlediska možnosti vedení turistických cest, cyklotras, apod.);
- napojení na silnice, místní komunikace, lesní dopravní síť a popř. na další sítě účelových komunikací

Členění polních cest podle významu:

Hlavní polní cesty

Hlavní polní cesty soustřeďují dopravu z polních cest vedlejších, jsou napojeny na místní komunikace nebo na silnice III. tř., výjimečně na silnice II. tř., nebo přivádějí dopravu z přilehlých pozemků přímo k zemědělské farmě - usedlosti. Plní i funkci protierozního prvku. Hlavní polní cesty se doporučuje navrhovat jednopruhé s výhybnami a v odůvodněných případech jako dvoupřuhové. Jsou navrhovány jako zpevněné, vždy s odvodněním a s celoroční sýzdností.

Vedlejší polní cesty

Vedlejší polní cesty zajišťují dopravu z přilehlých pozemků nebo farem a jsou napojeny na polní cesty hlavní, mohou být napojeny i na místní komunikace, silnice III. třídy, výjimečně na silnice II. třídy. Plní i funkci protierozního prvku. Vedlejší polní cesty jsou převážně jednopřuhové, zpravidla nezpevněné, zatravněné, v odůvodněných případech zpevněné, výhybny jsou doporučené. U vedlejších polních cest je možná i kolejová úprava. Podle místních podmínek se na úsecích cesty s nízkou únosností a na podmáčených úsecích navrhuje kombinace zpevněných a nezpevněných úseků. V odůvodněných případech je třeba na konci polní cesty navrhnout obratiště.

Doplňkové polní cesty

Doplňkové polní cesty zajišťují sezónní komunikační propojení v rámci propojení půdních celků jednoho vlastníka nebo tvoří hranice mezi vlastnickými pozemky. Jsou jednopřuhové, výhybny ani obratiště se neuvažují, navrhují se nezpevněné, případně zatravněné.

Doporučované parametry polních cest:

- U hlavních polních cest dvoupřuhových se doporučuje šířka koruny 6,50 m, z toho šířka vozovky 5,50 m a krajnice 2 x 0,50 m.
- U hlavních polních cest jednopřuhových se doporučuje šířka koruny 4,00 až 4,50 m, z toho šířka vozovky 3,00 až 3,50 m a šířka krajnic 2 x 0,50 m.
- U vedlejších polních cest jednopřuhových se doporučuje šířka koruny 4 m, z toho šířka krajnic 2 x 0,50 m.

Doplňkové polní cesty se navrhují zpravidla bez krajnic.

Polní cesta s protierozním významem je liniovým protierozním opatřením, které přerušuje délku svahu (má obdobný význam jako protierozní průlehy a protierozní příkopy). V důsledku realizace polních cest s protierozním opatřením dochází ke změnám hodnot faktorů L a P.

Polní cesty se budují především jako součást realizace společných zařízení v rámci komplexních pozemkových úprav. Budování polních cest má úzkou vazbu na organizační protierozní opatření (zejména tvar a velikost pozemků).

2.4.3 Katalog opatření proti ohrožení větrnou erozí

Organizační opatření

Jde o opatření, spočívající ve vytvoření vhodných tvarů, uspořádání a velikosti pozemků, na nichž by bylo možné optimální obhospodařování (v řádcích kolmo na směr škodlivého větru), vybudování cestní sítě, případně sítě větrolamů.

Agrotechnická opatření

Agrotechnická opatření zahrnují jednak úpravu půdních vlastností, vhodnou volbu kultivace a dále pak ochranu povrchu půdy vhodným vegetačním krytem, mělo by zajistit dostatečnou vlhkost (hnojení organickými látkami, zvýšení obsahu jílovitých částic, závlahy). Úpravy půdy by se měly provádět u náchylných půd jen při takové vlhkosti, kdy se vytváří dostatek agregátů (hrud) zdrsňujících povrch půdy. Na písčitých půdách by se kypření půdy mělo zcela minimalizovat.

Při mechanickém zpracování půdy dochází k rozrušení půdní struktury a půda se stává prašnou a neodolnou proti větru. Technologickým požadavkem protierozní kultivace půdy s ponecháním stojícího strniště na povrchu je v první řadě zničení vyklíčených plevelů a výdrolů. Podřezáním vrchní vrstvy půdy (kolem 10 cm) dojde k přerušení kapilární vztlakovosti vody, k nakypření povrchové vrstvy nadzvednutím a rozlámáním. Vrchní vrstva půdy se přesuší a plevel a výdrol zaschne. Vzprámené strniště zůstává z 80 % zachováno. Podřez půdy je výhodným kultivačním zásahem pro lehké půdy v suchém podzimním období. Ve vlhkém podzimním období, kdy časté deště neumožní dokonalé vyschnutí vrchní vrstvy půdy a působí naopak její brzké utužení, plevely nezaschnou. Je pak nutno k jejich zničení použít herbicidů. Při bezorebném setí na pozemky nezaplevelené, např. po kukuřici, je možné vysévat osivo bez předchozí přípravy půdy.

Z opatření, která chrání povrch půdy je možné zmínit protideflační plodinové pásy s vysokými kulturami (kukuřice, slunečnice, čirok aj.), které vystřídávají pásy s nízkorostoucími plodinami s malým protierozním účinkem (např. okopaniny). Dále pak využití posklizňových zbytků. Ponechají-li se nadzemní orgány ochranné vegetace co nejdéle na poli působí jako přirozená ochrana proti větrné erozi. Protideflační pásy se zakládají kolmo na směr převládajících větrů.

Technická opatření

Mezi technická opatření patří především výsadba a údržba ochranných lesních pásů (větrolamů). Do určité míry ovlivňují větrnou erozi i aleje podél cest, pásy podél vodních toků apod.

Větrolamy (ochranné lesní pásy)

Za větrolamy pokládáme úzké pásy lesa, zakládané pro lepší hospodaření s vodou v půdě, pro vytvoření lepšího přízemního klimatu a k ochraně půdy před větrnou erozí. Mají své oprávnění především v rovinatých a větrům otevřených polohách, zejména v silně změněné zemědělské krajině ohrožené odvíváním půdy. Význam větrolamů spočívá především ve snížení rychlosti větru a tím v omezení procesu větrné eroze. Větrolamy jsou důležitým prvkem krajiny, zpestřují krajinu a esteticky dotvářejí její vzhled, jsou náhradou za zlikvidovanou roztroušenou zeleň.

Větrolamy vytvářejí překážku vzdušnému proudění a vyvolávají nucený výstup vzduchu při obtékání a zpomalení proudění vzduchu v „závětrí“, což má za důsledek:

- ochranu ornice před odvíváním,
- v zimním období menší odvívání sněhu; tím nastává pravidelnější rozložení sněhové pokrývky a osení se chrání před vymrzáváním,
- zmenšení výparu z půdy, transpirace a intercepce; chráněná půda si zachovává větší vlhkost, čímž se zlepšuje její odolnost proti erozi; menší intenzita tání v chráněných polohách umožňuje infiltraci sněhové vody do půdy.

Teplotní rozdíl v přízemní vrstvě lesního pásu a v chráněném území podněcuje tvoření povrchové i půdní rosy, transpirací lesních dřevin se zvětšuje vlhkost ovzduší, naopak se snižuje výpar z půdy a vegetace. Uvedené příznivé účinky se zvětšují s plošnou hustotou větrolamů a humiditou klimatu.

Podle hustoty se rozlišují větrolamy nepropustné, propustné a polopropustné.

Nepropustné větrolamy: mají hustý větrový zápoj v celé výšce, nižší patro tvoří keře. Nevýhodou těchto větrolamů je nepříznivé hromadění sněhu uvnitř lesního pásu a v létě značný vzestup teploty na závětrné straně. Nepropustné větrolamy mohou zadržovat sníh podél komunikací (utlumit hluk a zachycovat tuhé příměsi ovzduší). U nepropustného větrolamu klesá rychlost na návětrné straně až na 60 % původní rychlosti, za pásem klesne na nulu (krátká tíšina), pak rychlost narůstá na původní hodnotu, které dosáhne zhruba ve vzdálenosti 15-20násobku výšky větrolamu.

Polopropustné větrolamy: mají řidší zápoj asi s 20 % otvorů celkové lesní kulisy, takže propouštějí část zmírněného větru. Jsou při použití v průměrných podmínkách nejvhodnější, neboť účinně snižují rychlost přízemního větru do značné vzdálenosti na závětrné straně a podporují stejnoměrné ukládání sněhu na mezilehlých pozemcích. Tento typ působí na návětrné straně do zhruba 10násobku výšky a na závětrné straně do 20-25násobku výšky.

Propustné větrolamy: jsou zavětveny jen v korunovém patru; v dolní části, jež není zavětvená ani zarostlá křovinami, propouštějí uklidněný vítr.

Správná účinnost větrolamů předpokládá zakládání v organické soustavě, rozložené po celém chráněném území. Výhodná je uzavřená, čtyřúhelníková síť s delšími stranami, tvořenými hlavními větrolamy kolmo na směr převládajících větrů a vedlejšími příčnými větrolamy k zachycení bočně vanoucích větrů. Šířku hlavních navrhujeme 8 až 11 m (větší šířka už nezpomaluje proudění), v polohách s prašnými bouřemi až 16 m, přičemž lesní kulisa, vysoká při plně vzrostlých dřevinách až 25 m, je složena z 5 až 7 řad stromů, u širších větrolamů z 9 až 11 řad stromů.

Vzdálenost hlavních větrolamů závisí na účinnosti a typu půdy (na suchých půdách 300-400 m, na hlinitých 500-600 m). U vedlejších větrolamů může být vzdálenost až 1 km.

Při výběru dřevin je třeba respektovat přírodní podmínky a dané stanoviště, požadovanou výšku větrolamu, propustnost (více v Podhrázká, Dufková, 2005).

Obr.: Větrolam

Foto: P. Pavka

Břehové porosty

Za břehové porosty pokládáme společenstva lesních dřevin, stromů a keřů, jež vytvářejí vegetační doprovod vodních toků a nádrží. Kromě ochrany břehů mají i funkci ekologickou a - zvláště v exponovaných oblastech - i funkci ochrany proti větrné erozi.

Přirozené porosty kolem vodních toků mají pestřejší druhové složení, než porosty uměle založené a proto i různým způsobem plní funkci větrolamu. Uměle založené porosty bývají více monokulturní, převažují řadové výsadby, proto se více přibližují větrolamům.

Břehové porosty mohou plnit úlohu jak hlavních, tak i vedlejších větrolamů. Jejich ochranný účinek se projevuje oboustranně, tedy na straně návětrné i závětrné, snížením rychlosti větru. Při

budování větrolamové sítě v erozně ohrožovaných územích je nutno tedy s existencí břehových porostů počítat a je do ní organicky začlenit. Je nutno si přitom uvědomit, že osamělé (jednotlivé) pruhy břehových porostů působí jako samostatné pásy a jejich ochranný, zejména protideflační, účinek je podstatně menší.

2.5 Zásady a doporučení v oblasti znečištění a kontaminace složek životního prostředí

V místech s výskytem **starých ekologických zátěží** s kategorií priority A3 dle databáze SEKM je nutno počítat s bezodkladným nápravným opatřením k sanaci staré ekologické zátěže. U lokalit s prioritou A1-2 jsou nápravná opatření nutná či žádoucí. Nápravná opatření jsou v gesci Ministerstva životního prostředí (jakožto metodického garanta) a jsou realizována postupně. V uvedených lokalitách je nutno počítat s jejich kontaminací a s tím, že představují ohrožení jednotlivých složek životního prostředí (zejména půd a vod) a také riziko pro zdraví lidí. Tuto informaci je nutno brát v potaz při zpracování územně plánovací dokumentace v dotčených územích. Navrhovaná opatření jsou cílená vždy ke konkrétní problematické lokalitě.

V k. ú., kde došlo k překročení preventivní hodnoty **obsahu rizikových prvků v zemědělské půdě** (dle vyhlášky 153/2016), je zakázáno používání upravených kalů a sedimentů (dle Zákona 334/1992 Sb.). Je vhodné zde v maximální míře omezit jakékoli nevhodné chování - např. aplikace kalů z ČOV, aplikace sedimentů, popř. používání jiných látek, které by mohly zhoršit (fyzikální i chemický) stav půdy.

V oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší z důvodu překročení imisních koncentrací PM₁₀ či PM_{2,5} je doporučeno využívat zemědělskou krajinu tak, aby byla **prašnost** ze zemědělské činnosti minimalizována. V oblastech, které jsou zároveň ohroženy i větrnou erozí je nutné aplikovat postupy vedoucí k minimalizaci **větrné eroze** (omezení rychlosti větru, stabilizace a zvýšení drsnosti půdy, ochrana povrchu půdy a minimalizace škod na pěstovaných plodinách).

Opatření organizačního charakteru:

- výběr pěstovaných plodin a delimitace druhů pozemků
- pásové střídání plodin
- tvar a velikost pozemku

Agrotechnická opatření:

- úprava struktury půdy (použití organických hnojiv, zvýšení obsahu jílovitých částic, použití strukturotvorných a stabilizujících látek)
- zlepšení vlhkostního režimu lehkých půd (nastýlání, závlaha, zadržení sněhu)
- ochranné obdělávání půdy (bezorebné setí/sázení, setí/sázení do mulče, setí/sázení do mělké podmítky, setí/sázení do ochranné plodiny, podsevu nebo podplodiny)

Technická opatření:

- ochranné lesní pásy (větrolamy)
- přenosné zábrany

Blíže viz kapitolu 2.4 Zásady a doporučení v oblasti ochrany proti nadměrné erozi.

2.6 Zásady a doporučení v oblasti těžby nerostných surovin

Těžba nerostných surovin přináší problémy, jako je nutnost rekultivace a stabilizace krajiny po ukončení těžby nerostných surovin, riziko ohrožení vodních zdrojů především v případě těžby šterkopísků, zátěž prostředí v průběhu těžby (prašnost, doprava aj.), narušení přírodních hodnot

v území a další. V rámci CHOPAV Kvartér řeky Moravy sloužící k ochraně podzemních zásobníků v oblasti Hané mohou být ochranná pásma vodních zdrojů narušována těžbou štěrkopísků. Proto byla zpracována „Územní studie využití oblastí s vysokou koncentrací prováděné a připravované (očekávané) těžby nerostných surovin ST1 – ST6 (štěrkopísky) na území Olomouckého kraje“, která stanovuje požadavky a regulativy pro ochranu hodnot v území, které je nutno aplikovat v rámci územně plánovací dokumentace (ZÚR, ÚP) a při přípravě záměrů na otevření nebo rozšíření těžby štěrkopísků.

Těžba nerostů může mít současně při rozumné exploataci i pozitivní dopady. Po těžbě nerostů (štěrkopísků) vznikají vodní plochy, které jsou obohacením zemědělské krajiny a přispívají k vyšší ekologické stabilitě a biodiverzitě s vlivem na širší území. V prostředí intenzivně zemědělsky využívané krajiny se tyto vodní plochy nebo opuštěné lomy či pískovny stávají jednou z nejhodnotnějších a nejprůrodnějších částí území, které mají rovněž rekreační a vzdělávací potenciál. Rekultivované (renaturalizované) plochy po těžbě nerostných surovin jsou zahrnutelné do územního systému ekologické stability nebo mezi významné krajinné prvky. Projekty renaturalizace jsou součástí již prvotní dokumentace pro získání těžebního povolení a mnohdy skutečnost, že těžbou dojde ke zvýšené biodiverzitě území, převáží i některé negativní aspekty těžební činnosti. Z těchto důvodů je potřeba každý těžební záměr posuzovat individuálně.

Zásady a doporučení:

Těžba nerostných surovin je poměrně podrobně řešena v rámci Aktualizace č.1 Zásad územního rozvoje Olomouckého kraje. Dále byla zpracována Územní studie využití oblastí s vysokou koncentrací prováděné a připravované (očekávané) těžby nerostných surovin ST1 – ST6 (štěrkopísky) na území Olomouckého kraje. Jedná se o dva dokumenty, ze kterých vychází následující doporučení a požadavky. Tato jsou zestručněna – v plném rozsahu jsou uvedeny v rámci těchto dokumentů.

Zásady územního rozvoje

Pro zajištění ochrany nerostných surovin a jejich využití a minimalizaci dopadů exploatace ložisek na krajinný ráz a životního prostředí jsou stanoveny zásady dle ZÚR. Jednotlivá ložiska jsou seskupena dle předpokládaných vlivů těžby do tří skupin (území nevhodná, podmíněně vhodná a ostatní). Každá z těchto skupin má stanovené zásady, které definují možnosti využití jednotlivých objektů.

Při ochraně a využití nerostných surovin v oblastech s vysokou koncentrací prováděné a připravované těžby nerostných surovin ST1-ST6 je třeba respektovat zákony a další právní normy, jakož i „Územní studii využití oblastí s vysokou koncentrací prováděné a připravované (očekávané) těžby nerostných surovin ST1-ST6 (štěrkopísky) na území Olomouckého kraje“.

V případě těžby nerostných surovin platí tyto zásady a tato doporučení:

Lokalita E1 - v této vysoce krajinářsky a urbanisticky exponované oblasti ST1 se připouští zahájit do budoucna přípravu otvírky dalšího ložiska (podle geografického umístění k realizovaným stavbám a plošnému záboru) za podmínky postupného dotěžování, ukončení a zahlazení těžby v těžbeném ložisku a za splnění všech zákonných podmínek a požadavků a respektující co nejnížší zátěž na jednotlivé složky životního prostředí a na lokalitách, které zejména nenesou rizika střetů zájmů s významnými ochrannými pásmy zdrojů podzemních vod, a které budou situované mimo významné přírodní atributy a aktivní záplavovou oblast s dopravním řešením expedice suroviny mimo dotčené obce.

Lokalita E2 - v této specifické oblasti ST2 se připouští zahájení přípravy dalších těžeb menšího plošného rozsahu s dostatečným objemem zásob a dlouhodobou životností (rozsah jednotlivých těžeb prováděných současně nepřekročí plochu 45 ha) za splnění zákonných podmínek respektujících co nejnížší zátěž na jednotlivé složky životního prostředí a zejména v oblasti dopravní zátěže mimo zastavěná území obcí; v místě plánovaných těžeb realizovat pokud možno v maximální míře přírodě blízká protipovodňová opatření s maximálním využitím retenční schopnosti a bilance objemů skryvek při stavbě a opravách povodňových hrází, bočních poldrů apod. pro ochranu obcí.

Lokalita E3 - v této specifické oblasti ST3 se vzhledem k příznivému kvalitativně kvantitativnímu nahromadění surovinového potenciálu připouští zahájení dalších nových těžeb menšího

plošného rozsahu s optimálním (výhodný poměr plochy k mocnosti suroviny) objemem zásob a s dlouhodobou životností ložiska při splnění zákonných podmínek respektujících co nejnižší zátěž na jednotlivé složky životního prostředí, zejména z hlediska dopravní zátěže

Lokalita E4 - v této velmi rozsáhlé specifické oblasti ST4 se připouští zahájit přípravu dalších nových těžeb ložisek, a to především v souvislosti s výrazným úbytkem zásob a postupným ukončením a zahlazením těžby stejné komodity na okolních ložiskách. Otvírky zahájit na lokalitách, které budou splňovat všechny zákonné podmínky respektující co nejnižší zátěž na jednotlivé složky životního prostředí a které budou podrobeny dokumentací EIA. V rámci realizovaných těžeb využívat maximální retenční kapacity v údolních nivách a jejich uvedení do souladu s ostatními nároky na rozdělení architektonického a krajinotvorného prostoru (viz vybudování cvičné veslařské dráhy), v místě plánovaných těžeb realizovat pokud možno v maximální míře přírodě blízká protipovodňová opatření s využitím skrývek při stavbě a opravách povodňových hrází, bočních poldrů apod. pro ochranu obcí. Konkrétní limity pro minimální přiblížení těžby k sídlu stanoví územní plán (včetně SEA) a posouzení konkrétního záměru (EIA)

Lokalita E5 - v této oblasti ST5 žádná velkokapacitní těžba doposud neprobíhá. Připouští se zahájení souběžných těžeb v plošném rozsahu celkem cca do 40 ha, za splnění zákonných podmínek, respektujících co nejnižší zátěž na jednotlivé složky životního prostředí;

Lokalita E6 - v této oblasti ST6 se připouští povolit pouze jednu těžbu malého plošného rozsahu (max. do 25–30 ha a dostatečného objemu a životnosti zásob, citlivá k exponované krajině), za splnění všech zákonných podmínek respektujících co nejnižší zátěž na jednotlivé složky životního prostředí. Nezbytnou podmínkou pro využití ložisek je vyřešení dopravního napojení tak, aby nebyla expedice suroviny výhradně vedena přes dotčené obce Olšany u Prostějova a Lutín;

Lokalita E7 - E54 - Ložiska lze využít v plném rozsahu (objekt je s vyřešenými střety zájmů, popř. bez střetů zájmů, popř. s řešitelnými střety)

Ostatní lokality - Ložiska lze využít částečně nebo podmíněčně (za předpokladu splnění vybraných technických a environmentálních podmínek), nebo nelze využít vůbec (je zásadně dotčen limity ochrany přírody a dílčích složek na ŽP, v současné době převažují zákonem chráněné zájmy o dílčích složkách ŽP nad zájmem využití ložiska). Podmínkami se chápe - zásady využití objektu lze stanovit až na základě územní studie, jejímž cílem bude: a) upřesnění reálného rozsahu využití objektu při akceptaci zákonných složek ochrany životního prostředí a ochrany kulturních a přírodních hodnot v území; b) ověření limitů únosnosti území dotčeného využitím objektu (skupiny objektů);

(Pozn.: Označení lokalit E1 – E54 vychází ze samotného řešení Územní studie krajiny – viz kapitola Surovinový potenciál v analytické části. Lokality jsou zobrazeny ve výkresech A.2 Výkres krajinných potenciálů a N.4 Výkres jevů na doplnění ÚAP.)

Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje vymezují specifické oblasti jako území, ve kterém se projevují specifické problémy nadmístního významu. Mezi ně jsou zařazeny i specifické oblasti s vysokou koncentrací prováděné a připravované (očekávané) těžby nerostných surovin označených ST1 – ST6 (v Územní studii krajiny E1-E6). Pro jednotlivé vymezené oblasti jsou stanoveny zásady, které je nutné při řešení těžby nerostných surovin nebo při přípravě územních plánů obcí respektovat. (Tyto zde není třeba podrobněji rozvádět, neboť jsou zahrnuty v ZÚR).

2.7 Zásady řešení střetů ÚSES se sekundární strukturou

V analytické části územní studie krajiny jsou identifikovány nejzávažnější aktuální a potenciální střety nadregionálního a regionálního ÚSES se sekundární strukturou krajiny, rozčleněné typově na:

- střety ÚSES s dobývacími prostory či ložisky nerostných surovin;
- střety ÚSES s vícepruhovými silnicemi (dálnicemi a některými silnicemi I. třídy) nebo s koridory pro trasování významných komunikací;
- střety ÚSES s vodními nádržemi (přehradami, případně velkými suchými nádržemi);

- střety ÚSES s koridory nadzemních elektrovedů;
- střety ÚSES se zastavěnými územími sídel;
- plošně mimořádně rozsáhlé střety ÚSES se stávajícími způsoby využití.

Řešení jednotlivých střetů je vždy individuální záležitostí, navíc může mít v jednotlivých konkrétních případech více možných variant. Přesto lze stanovit pro řešení jednotlivých typů střetů alespoň základní principy.

V případě střetů ÚSES s dobývacími prostory či ložisky nerostných surovin:

- u aktuálních střetů připadají v úvahu v zásadě dvě hlavní alternativy
 - posunutí ploch a koridorů ÚSES mimo problematický prostor - možné pouze v případě, že nedojde k narušení reprezentativnosti a potenciální funkčnosti řešení ÚSES, a přímo žádoucí tehdy, kdy v prostoru probíhající těžby dochází k natolik zásadním změnám stanovištních podmínek, že vytvoření funkčního ÚSES znemožňuje
 - vytvoření vhodných podmínek pro existenci funkčního ÚSES po ukončené těžbě (ideálně přímo v rámci rekultivačních prací)
- u potenciálních střetů jsou možnosti v zásadě stejné, přičemž pro posunutí ploch a koridorů ÚSES mimo problematický prostor může hovořit i faktor nejistoty ohledně budoucího využití ložiska (není známo, kdy dojde k těžbě, a zároveň nepřipadá v úvahu zrušení ochrany ložiska)

V případě střetů ÚSES s vícepruhovými silnicemi nebo s koridory pro trasování významných komunikací:

- u aktuálních střetů připadají v úvahu v zásadě čtyři hlavní alternativy
 - nalezení existujícího místa umožňujícího mimoúrovňové křížení (dostatečně kapacitního mostu) - využitelné v případě, kdy nedochází k prodloužení trasy biokoridoru nad rámec funkční přípustnosti a kdy zároveň stanovištní podmínky v prostoru křížení umožňují funkční řešení
 - umělé vytvoření mimoúrovňového křížení - s ohledem na značnou nákladnost a často nejednoznačnou funkčnost připadá toto řešení v úvahu jen ve výjimečných případech, a to především tehdy, kdy je trasa příslušného nadregionálního či regionálního biokoridoru zároveň trasou evidovaného dálkového migračního koridoru
 - nalezení co nejméně konfliktního místa úrovňového křížení - fyzické přerušení biokoridoru tělesem komunikace nesmí znamenat úplnou ztrátu jeho funkčnosti; na straně druhé je třeba dbát i na zachování bezpečnosti silničního provozu;
 - je-li dotčenou skladebnou částí ÚSES biocentrum, je třeba jeho vymezení odpovídajícím způsobem upravit (v některých případech popsaných v nové metodice vymezení ÚSES připadá v úvahu i rozdělení biocentra na více samostatně vymezených částí)
- u potenciálních střetů jsou možnosti v zásadě stejné, přičemž ovšem zpravidla existuje možnost minimalizace střetu prostřednictvím vhodného technického řešení komunikace

V případě střetů ÚSES s vodními nádržemi závisí možnosti jejich řešení na celé řadě faktorů. Liší se mj. podle toho, jaká stanoviště mají plochy a koridory ÚSES, které jsou ve střetu, reprezentovat:

- u ploch a koridorů ÚSES mezofilního charakteru (situovaných primárně mimo údolní nivy a údolní dna) připadá v úvahu dvojí základní řešení
 - posunutí ploch a koridorů ÚSES mimo problematický prostor - nutno je přitom dbát na zachování reprezentativnosti a funkčnosti řešení ÚSES
 - minimalizace překryvu ploch a koridorů ÚSES s vodními nádržemi - vhodné v situacích, kdy reprezentativnost a funkčnost řešení ÚSES zůstane v dostatečné míře zachována (a posun ploch a koridorů ÚSES mimo problematický prostor by nebyl z pohledu reprezentativnosti a funkčnosti řešení ÚSES natolik efektivní, aby měl opodstatnění)
- u ploch a koridorů ÚSES reprezentujících nivní ekosystémy možnosti řešení závisí na celkovém rozsahu zatopení reprezentativních nivních stanovišť - může tak nastávat pestré spektrum situací, od relativně snadných možností řešení (pokud není niva zatopena v celé šířce) až po

situace, kdy může dojít k fatálnímu narušení funkční kontinuity ÚSES (typicky v případě údolních přehradních nádrží - v Olomouckém kraji u nadregionálního a regionálního ÚSES k těmto situacím nedochází)

V případě střetů ÚSES s koridory nadzemních elektrovodů je třeba rozlišit dva základní případy dle cílových ekosystémů ÚSES a jim odpovídající způsoby řešení:

- v případě cílových lesních ekosystémů připadá základní řešení spočívá obecně v minimalizaci ploch křížení s plochami ochranných pásem elektrovodů;
- v případě jiných cílových ekosystémů o střet fakticky nejde a není tedy křížení a překryvy třeba řešit

V případě identifikovaných střetů ÚSES se zastavěnými územími sídel nejde o střety, které by byly při stávající míře zastavění údolních niv z pohledu plně funkční podoby ÚSES uspokojivě řešitelné. Funkčnost biocentra a biokoridorů ÚSES, které reprezentují nivní ekosystémy a jsou v překryvu se zastavěnými územími sídel, závisí na uvolnění údolních niv od zástavby (což zatím nepůsobí jako reálná možnost).

Specifický problém vymezení nadregionálního biocentra (NRBC) 12 Skalka patřící do kategorie plošně mimořádně rozsáhlých střetů ÚSES se stávajícími způsoby využití (rozpor mezi požadovaným převážně lesním charakterem biocentra a historicky tradičně intenzivně využívanou zemědělskou krajinou) je v rámci celé republiky unikátní a v dohledné době nemá reálné řešení.

2.8 Stanovení jevů vhodných k převzetí do ÚAP

Stanovení jevů vhodných k převzetí do územně analytických podkladů vychází z analytické části územní studie. Na jejím základě lze z pohledů jevů ÚAP týkajících se krajiny, jejích hodnot, problémů a potenciálů konstatovat dvě základní skutečnosti:

- řada jevů evidovaných v ÚAP obcí je na území jednotlivých správních obvodů ORP pojímána velmi různorodým, vzájemně těžko porovnatelným až zcela neporovnatelným způsobem;
- existuje řada jevů, které dosud evidovány v ÚAP nejsou a které jsou přitom pro krajinu, ochranu jejích hodnot a rozvíjení jejich potenciálů velmi významné.

Typickými příklady jevů z první skupiny jsou "krajinná dominanta", "vyhlídkové body" a "krajinné osy".

Typickými příklady jevů z druhé skupiny jsou lokality s koncentrací vysokých hodnot jednotlivých krajinných potenciálů (biotického, kulturního, produkčního, vodohospodářského, surovinového, sídelního a rekreačního), nebo oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny

V případě první skupiny jevů je součástí řešení územní studie návrh nahrazení původních jevů ÚAP jevy novými, se srovnatelným obsahem pro celé území Olomouckého kraje. Nově jsou tak rozlišeny jevy "kulturní krajinná dominanta" a s ním spojený jev "hlavní směr působení kulturní krajinné dominanty", "dominantní vrch", "výrazný krajinný horizont", "pohledově exponovaný svah", "významný vyhlídkový bod v krajině" a s ním spojené jevy "hlavní pohledová osa" a "hlavní pohledový rámec" a dále jevy "základní krajinná osa" a "území se zvýšenými hodnotami krajiny".

V případě druhé skupiny jsou stanoveny zcela nové jevy vhodné k převzetí do ÚAP, např. "lokalita s koncentrací vysokého biotického potenciálu", "lokalita s koncentrací vysokého sídelního potenciálu", "oblast se shodnou cílovou charakteristikou krajiny" aj.

Kompletní přehled jevů vhodných k převzetí do ÚAP je obsažen v kapitole 7.

3 Popis oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny

3.1 Vysvětlivky k položkám popisu

U jednotlivých stanovených typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny je popsána jejich současná i cílová charakteristika pomocí dále specifikovaných dílčích položek

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Stručná celková charakteristika typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Heslovitá charakteristika celkového utváření reliéfu, jeho typických tvarů a horninového prostředí.

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Heslovitá charakteristika převažujících a dalších zásadních způsobů využívání spolupodílejících se na utváření celkového charakteru krajiny.

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

- Vyjádření typické vnitřní struktury daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny (vnitřní uspořádání) a typické sousednosti s jinými typy oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny (vnější uspořádání).

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Hodnocení pohledové exponovanosti, otevřenosti či uzavřenosti daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny a jeho dílčích struktur.

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehled hlavních přírodních a krajinných hodnot charakteristických pro segmenty daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, kterým je třeba při plánování využití území věnovat zvláštní pozornost. Uváděné hodnoty se ovšem nutně nemusí vyskytovat ve všech segmentech daného typu krajinné oblasti v úplném zastoupení.

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Výčet základních antropogenních procesů probíhajících v současné době v daném typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny.

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Přehled hlavních forem aktuálního ohrožení či narušení krajiny a jejich hodnot.

ROZŠÍŘENÍ

- Přehled rozšíření segmentů daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny v Olomouckém kraji.

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Stručná celková charakteristika cílového stavu daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny.

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

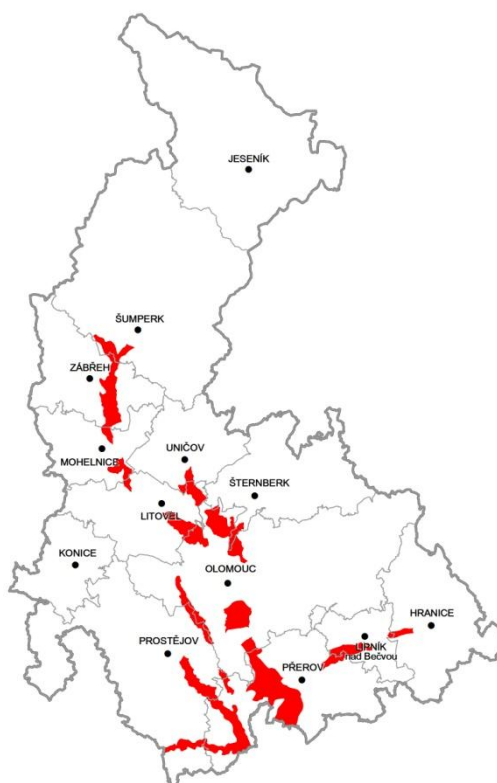
- Přehled základních pravidel pro lidskou činnost v daném typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, uspořádaný dle jednotlivých oborů této činnosti podílejících se formování krajiny.

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Formulace základních úkolů pro územně plánovací činnost za účelem dosažení cílové charakteristiky

3.2 Popis jednotlivých typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny

1 NIVNÍ ZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolí s výrazně dominantním zemědělským využitím. Typické jsou rozsáhlé bloky orné půdy. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větví do více ramen, porůznu s fragmenty doprovodných lužních porostů.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Zcela dominuje orná půda, většinou v podobě rozsáhlých bloků, spíše ojediněle i s dochovanými maloplošnými a liniovými strukturami (meze, stromořadí...)
- Lesní porosty jsou zastoupeny poměrně málo, (většinou) v podobě drobných celků
- Sídla jsou zastoupená v malé míře – zejm. samoty, příp. různě velké vesnice, zatímco sídla městského typu jsou výjimečná (část Kojetína)
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, přirozené úseky však nejsou výjimkou
- Přítomny mohou být i těžební prostory štěrkopískoven (vesměs zatopené)

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě monofunkční jednotka s převahou zemědělského využití a místně se sídelními, lesními nebo vodními enklávami či poloenklávami
- Sídla jsou obvykle rozmístěna při okrajích území

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy nivních nebo převážně zemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Zbytky starých říčních ramen
- Fragmenty lužních lesů
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Povodňové ohrožení zástavby
- Narušení přirozeného vodního režimu (odvodnění)
- Rozšiřování zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Hanušovická vrchovina – v nivě Desné (pod Šumperkem)
- Mohelnická brázda – v nivách Moravy (Bohutín - Mohelnice, Moravičany - Řimice) a Třebůvky (Loštice - Moravičany),
- Hornomoravský úval – části niv Moravy (Litovel - Horka nad Moravou, Lobodice - Kojetín - Zlínský kraj), Oskavy (Uničov - Pňovice, Štěpánov - Chomoutov), Bečvy (pod Přerovem, Blatý (Těšetice - Hrdibořice, Biskupice - Tovačov), Valové (Prostějov - Uhřetice), Hané (Vrchoslavice - Kojetín - Zlínský kraj) a Moštěnky (Horní Moštěnice - Říkovice - Zlínský kraj)
- Moravská brána - v nivě Bečvy (Drahotuše - Slavíč, Týn nad Bečvou - Kozlovice)
- Vyškovská brána - v nivě Hané (Vrchoslavice - Jihomoravský kraj)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Nivní zemědělská krajina s proměnlivou strukturou využití s ohledem na riziko povodní, s významným zastoupením zatravněných ploch, případně i lužních lesů

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a povodňová rizika – preference trvalých travních porostů, rozčlenění bloků orné půdy (zejm. pásy trvalé vegetace a sítě účelových komunikací)
- Lesní hospodářství: zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky

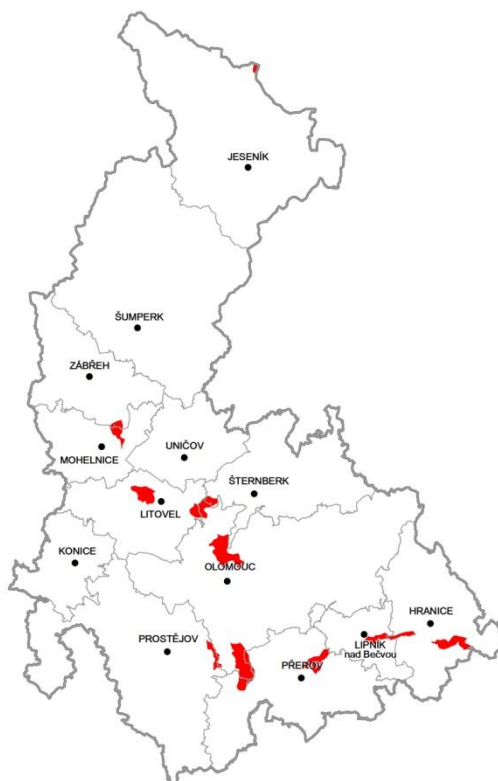
nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské)

- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, rušení některých protipovodňových hrází nemajících žádný přímý pozitivní vliv na ochranu sídel) a protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy; ochranné hráze pouze na ochranu sídel, co nejvíce odsazené od toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný možnostmi protipovodňových opatření a stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících, pokud budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich konverze na nezastavěná území
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: povrchová těžba nivních sedimentů (štěrkopísků) přípustná pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv plošně rozsáhlejší areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území a ochranu údolních niv; rozvoj sídel omezit na plochy doplňující zastavěné území, které budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů, pro celkově pestřejší strukturu využití s vyšším zastoupením lužních lesů a zatravněných ploch a pro šetrné formy rekreačního využití.

2 NIVNÍ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolí s převažujícím zemědělským využitím a s proměnlivým, avšak v charakteru krajiny významně se projevujícím zastoupením lužních lesů. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větvící do více ramen.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují rozsáhlé bloky orné půdy
- Vždy jsou zastoupené i různě velké (většinou však menší) celky lužních lesů
- Místně proměnlivě jsou zastoupeny trvalé travní porosty, s přechody do mokřadních společenstev
- Sídla jsou zastoupená v malé míře, většinou na okrajích území – samoty, vesnická zástavba
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, přirozené úseky však nejsou výjimkou
- Vzácněji jsou dochovaná i mrtvá říční ramena
- Běžně jsou přítomny i vodní plochy (rybníky, zatopené těžební prostory)

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě „bifunkční“ jednotka s převahou souvislých bloků orné půdy a s poměrně četnými, různě velkými a různě uspořádanými lužními lesy

- Sídla jsou obvykle rozmístěna při okrajích území

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy nivních nebo převážně zemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené až polootevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Ekosystémy lužních lesů
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Zbytky starých říčních ramen
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění zemědělské půdy

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Povodňové ohrožení zástavby
- Narušení přirozeného vodního režimu (odvodnění)
- Nevhodná skladba lesních porostů
- Rozšiřování zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Žulovská pahorkatina - v nivě Vidnávky (Vidnava - Polsko)
- Mohelnická brázda – v nivě Moravy (Bohuslavice - Třeština - Stavenice)
- Hornomoravský úval – části niv Moravy (Řimice - Mladeč - Litovel, Střeň, Horka nad Moravou - Chomoutov - Černovír, Bolelouc - Tovačov), Oskavy (Přovice - Štěpánov), Blaty (Štětovice - Klopotovice)
- Moravská brána - v nivě Bečvy (Hranice - Lipník nad Bečvou, Osek nad Bečvou - Přerov)
- Podbeskydská pahorkatina - v nivě Bečvy (Teplíce nad Bečvou - Milotice nad Bečvou - Zlínský kraj)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Nivní lesozemědělská krajina s proměnlivou strukturou využití s ohledem na riziko povodní s významným zastoupením zatravněných ploch a různě velkých celků lužních lesů

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a povodňová rizika – preference trvalých travních porostů, rozčlenění bloků orné půdy (zejm. pásy trvalé vegetace a sítě účelových komunikací)
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napříměných a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, rušení některých protipovodňových hrází nemajících žádný přímý pozitivní vliv na ochranu sídel)

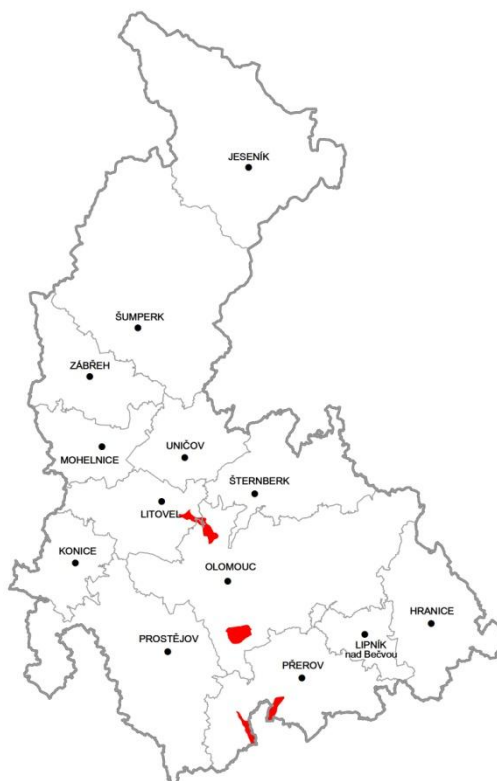
a protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy; ochranné hráze pouze na ochranu sídel, co nejvíce odsazené od toků), případné umístování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny

- Urbanistický rozvoj: limitovaný možnostmi protipovodňových opatření a stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících, pokud budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich konverze na nezastavěná území
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: povrchová těžba nivních sedimentů (šterkopísků) přípustná pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv plošně rozsáhlejší areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území a ochranu údolních niv a lužních lesů; rozvoj sídel omezit na plochy doplňující zastavěné území, které budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů, pro celkově pestřejší strukturu využití s vyšším zastoupením lužních lesů a zatravněných ploch a pro šetrné formy rekreačního využití.

3 NIVNÍ ZEMĚDĚLSKOLESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolí s převažujícími lesy a s významným zastoupením zemědělsky obhospodařovaných ploch. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větvící do více ramen.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují lužní lesy
- Hojně zastoupené jsou též rozsáhlé bloky orné půdy, příp. doplněné menšími plochami luk
- Sídla jsou zastoupená spíše výjimečně – zejm. samoty, příp. okraje vesnic či specifická zástavba (u Bochoře)
- Vodní toky jsou zastoupeny jak v podobě regulované, tak i v podobě přirozené
- Poměrně běžně jsou dochovaná i mrtvá říční ramena

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě „bifunkční“ jednotka s převahou souvislejších celků lužních lesů a s bloky orné půdy, zpravidla bez sídel

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy nivních nebo převážně zemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené až polootevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Ekosystémy lužních lesů
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Zbytky starých říčních ramen
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě stabilizované využití

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Povodňové ohrožení zástavby
- Narušení přirozeného vodního režimu (odvodnění)
- Nevhodná skladba lesních porostů
- Rozšiřování zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Hornomoravský úval – části nivy Moravy (Březové - Střeň - Horka nad Moravou, mezi Charváty, Boleloucem a Krčmaní, severně až východně od Kojetína - Zlínský kraj, Bochoř - Zlínský kraj)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Nivní zemědělskolesní krajina s proměnlivou strukturou využití s ohledem na riziko povodní, s celkovou převahou lužních lesů a s významným zastoupením zatravněných ploch

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a povodňová rizika – preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, rušení některých protipovodňových hrází nemajících žádný přímý pozitivní vliv na ochranu sídel) a protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy; ochranné hráze pouze na ochranu sídel, co nejvíce odsazené od toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný plochami lužních lesů a možnostmi protipovodňových opatření a stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících, pokud budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich konverze na nezastavěná území
- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru

a jejich maximálním možném přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktních lužních lesů)

- Těžba nerostů: povrchová těžba nivních sedimentů (štěrkopísků) přípustná jen výjimečně za splnění podmínky, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv plošně rozsáhlejší areálová zařízení technické vybavenosti) a zároveň jejich situování pokud možno mimo plochy kompaktních lužních lesů
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území a ochranu údolních niv a lužních lesů; rozvoj sídel omezit na plochy doplňující zastavěné území, které budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů, pro šetrné formy rekreačního využití a mimo souvislé lužní lesy pro významné zastoupení až dominanci zatravněných ploch.

4 NIVNÍ LESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolí, víceméně celoplošně zalesněná. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větvící do více ramen.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů, případně s plochými vyvýšeninami (hrůdy)
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvislé komplexy lužních lesů, místy s drobnými enklávami či poloenklávami jiných způsobů využívání (pole, louky, mokřady ...)
- Sídla jsou zastoupená spíše výjimečně – výhradně samoty
- Vodní toky jsou převážně s přirozenými úseky, méně regulované
- Běžně jsou dochovaná mrtvá říční ramena

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě monofunkční jednotka s dominancí lesa a s jednotlivými nelesními enklávami a poloenklávami menších rozloh;

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy nivních nebo převážně zemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově zcela otevřené a uvnitř uzavřené

- Vnějšíkově se výrazně projevuje základní způsob využívání (lesy), zatímco ostatní způsoby využívání se vnějšíkově neprojevují buď vůbec, nebo se projevují nepodstatně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Rozsáhlé ekosystémy lužních lesů
- Přirozené úseky vodních toků
- Zbytky starých říčních ramen
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Nevhodná skladba lesních porostů

ROZŠÍŘENÍ

- Hornomoravský úval – části nivy Moravy (východně od Litovle, Troubky - Lobodice - Zlínský kraj)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Nivní lesní (lužní) krajina

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

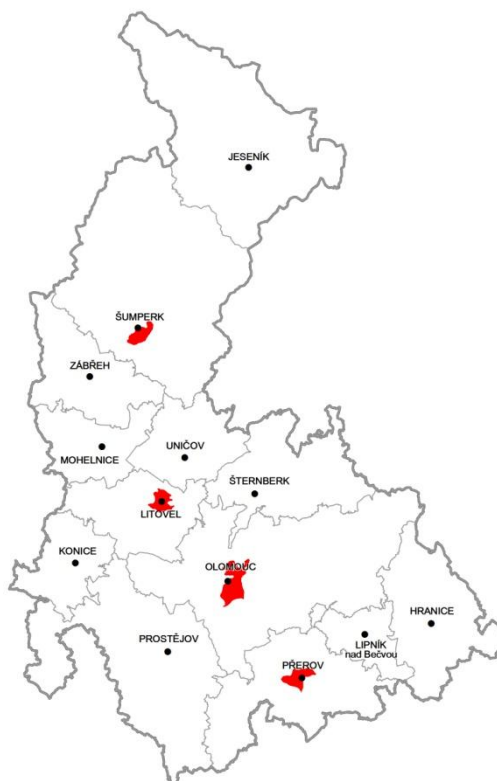
- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, rušení některých protipovodňových hrází nemajících žádný přímý pozitivní vliv na ochranu sídel) a protipovodňová opatření (zejm. s využitím přirozené retenční kapacity lužních lesů), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možným přizpůsobením potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktních lužních lesů)
- Těžba nerostů: nežádoucí
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.

- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů, pro šetrné formy rekreačního využití a pro zachování přírodně či esteticky cenných nelesních enkláv.

5 NIVNÍ MĚSTSKÁ A PŘÍMĚSTSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolích s převažujícími plochami zastavěného území a s navazujícími nezastavěnými plochami s různorodou, převážně však pestrá strukturou využití. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větvící do více ramen.

CHARAKTERISTIKA RELIEFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují plochy zastavěného území se zástavbou nejrůznějšího typu
- Z jiných způsobů využití je nejhojněji zastoupena zemědělská půda (zejm. orná)
- Lesní porosty jsou zastoupeny málo, v podobě drobných celků
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, ale i s přirozenými úseky

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka urbanizované krajiny, v případech většího zastoupení neurbanizovaných ploch až polyfunkční jednotka,

Vnější uspořádání

- Navazuje na jiné typy nivních a urbanizovaných krajín

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově otevřené, příp. až polootevřené

- Základní způsoby využívání se vnějškově projevují velmi výrazně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Vodní toky s doprovodnými porosty
- Zbytky starých říčních ramen
- Fragmenty lužních lesů

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Intenzivní rozvoj a přestavba sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Povodňové ohrožení
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Hanušovická vrchovina - v nivě Desné (část Šumperka - východ a jih + části Víkřovic, Nového Malína a Dolních Studének)
- Hornomoravský úval – v nivách Moravy (Litovel, podstatná část Olomouce) a Bečvy (západní část Přerova)
- Moravská brána - v nivě Bečvy (střední a severní část Přerova)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Nivní městská a příměstská krajina s únosnou mírou zastavění s ohledem na riziko povodní

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a povodňová rizika – preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především rekreační, ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřimených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a protipovodňová opatření (ochranné hráze pouze na ochranu sídla, co nejvíce odsazené od toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný možnostmi protipovodňových opatření a stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících, pokud budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich případné konverze na nezastavěná území
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: povrchová těžba nivních sedimentů (štěrkopísků) přípustná pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, výjimečně areálová zařízení technické vybavenosti, která nejsou v rozporu s protipovodňovou ochranou území)

- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Zastavitelné plochy umísťovat pouze v území, které má předpoklady pro efektivní využití zejména v kontextu s navrženou dopravní a technickou infrastrukturou, v případě zabezpečení jejich protipovodňové ochrany a prokazatelného nezhoršení situace v protipovodňové ochraně níže ležících území
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro celkově pestřejší strukturu využití s vyšším zastoupením lužních lesů a zatravněných ploch a pro šetrné formy rekreačního využití, případně i pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů.

6 PLOCHÁ RYBNÍČNÍ A JEZERNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá krajina s rozsáhlejšími soustavami větších vodních ploch (rybníků a zatopených prostorů po těžbě nivních sedimentů) a navazujícím územím s proměnlivým využitím.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, z velké části zatopený, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (fluviální sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- V různém vzájemném poměru se střídají vodní plochy (rybníky, zatopené štěrkovny a pískovny) s doprovodnou břehovou a mokřadní vegetací, plochy zemědělské půdy (zejm. orné půdy a trvalých travních porostů) a plochy lesů (převážně menší)
- Sídla jsou zastoupená v malé míře – samoty a okrajové části venkovské zástavby
- Charakteristická je přítomnost vodních toků (přirozených i umělých)

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Spíše polyfunkční jednotka s proměnlivým zastoupením vodních ploch, zemědělské půdy a případně i lesů
- Sídla jsou obvykle umístěna při okrajích území

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy nivních nebo převážně zemědělských krajín

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené až polootevřené

- Vnějšíkově se většinou výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Soustava ekosystémů vodních ploch a navazujících cenných mokřadních ekosystémů
- Lesní ekosystémy
- Vodní toky s doprovodnými porosty
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rekreační využití
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Nadměrná eutrofizace vodního prostředí
- Rozšiřování zástavby
- Povodňové ohrožení zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)

ROZŠÍŘENÍ

- Mohelnická brázda – v nivě Moravy (těžební jezera u Mohelnice)
- Hornomoravský úval – v nivě Moravy a Bečvy (Tovačovské a Troubské rybníky a těžební jezera)
- Podbeskydská pahorkatina - v nivě Bečvy (Milotické a Hustopečské rybníky a těžební jezera - Zlínský kraj)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá krajina s velkými rybníky či soustavami rybníků a s jezery vzniklými zatopením těžebních prostorů, s proměnlivou strukturou využití navazujícího území se zastoupením zemědělské půdy s možnými různými způsoby vhodného využití a zpravidla i se zastoupením různě velkých lesních porostů

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

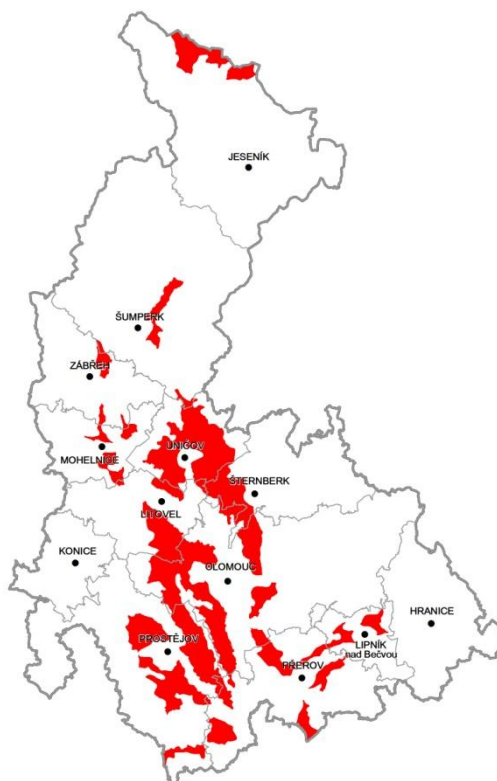
- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a riziko nadměrné eutrofizace vodních nádrží, v nádržích přiměřený chov ryb
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny, protipovodňové ochrany a ochrany kvality vody v nádržích (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: využívání vodních nádrží v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a s jejich vodohospodářským a rekreačním významem, vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt vodních toků, minimalizace působení migračních bariér na tocích), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: výhradně mimo přirozená záplavová území a v přímé návaznosti na stávající zastavěná území, přiměřeně k charakteru sídel a krajiny a k potřebám ochrany ZPF
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení rekreačnímu využití území a zájmům ochrany přírody a krajiny

- Těžba nerostů: povrchová těžba fluvialních sedimentů (štěrkopísků) přípustná jen výjimečně za splnění podmínky, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, výjimečně areálová zařízení technické vybavenosti, která nejsou v rozporu s rekreačním využitím území a se zájmy ochrany přírody a krajiny)
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj rekreačního využití s případnými stavbami a areálovými zařízeními bez negativních vlivů na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Zastavitelné plochy umísťovat pouze v území, které má předpoklady pro efektivní využití (zejména pro rekreační účely) v kontextu s dopravní a technickou infrastrukturou, aniž by docházelo k zásadním střetům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- V nezastavěném území v návaznosti na vodní plochy vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití a pro šetrné formy rekreačního využití.

7 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ ZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území s výrazně dominantním zemědělským využitím, s typickými rozsáhlými bloky orné půdy a s většinou rovněž se sídly venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí i hřbety velmi ploché, nevýrazné
- Výraznější vrchy a svahy buď zcela chybí, nebo jsou vzácné
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní – spraše a jiné kvartérní sedimenty

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Zcela dominuje orná půda, většinou v podobě rozsáhlých bloků, spíše ojediněle i s dochovanými maloplošnými a liniiovými strukturami (meze, stromořadí...), v teplejších oblastech (na Olomoucku a Přerovsku) jsou zastoupeny i chmelnice
- Lesní porosty jsou zastoupeny obvykle v nepatrné míře, zpravidla v podobě drobných remízů
- Sídla jsou zastoupena v poměrně hojné míře, typické jsou zejména menší až středně velké vesnice, méně častá jsou sídla městského typu (např. Javorník, Vidnava, Loštice, Velká Bystřice, Kostelec na Hané, Tovačov, Kojetín)
- Vodní toky jsou většinou regulované, vzácně zastupené jsou rybníky

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Spíše monofunkční jednotka s převahou zemědělského využití a místně se sídelními enklávami či poloenklávami
- Sídla jsou častěji rozmístěna při okrajích území

Vnější uspořádání

- Navazuje většinou na různé typy členitějších krajinných oblastí, zpravidla výše položených

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Pohledová dominantnost izolovaných vrchů
- Cenné stepní ekosystémy

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Větrná, příp. i vodní eroze zemědělské půdy
- Lokální povodňové situace
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Vidnavská nížina - Javornicko
- Žulovská pahorkatina - Vidnavsko na pomezí s Polskem
- Hanušovická vrchovina - východně od Šumperka a v údolí Desné od Šumperka po Velké Losiny
- Mohelnická brázda - severně až severovýchodně od Zábřehu, po obou stranách údolí Moravy severně a severovýchodně od Mohelnice, jižně až jihovýchodně od Mohelnice
- Hornomoravský úval - mimo údolní nivy větších toků plošně převažující (na Uničovsku a dále k Litovli, Šternberku a Olomouci, mezi Litovlí, Olomoucí, Prostějovem a Kojetínem, východně až jihovýchodně od Olomouce, severně až severozápadně od Prostějova, jižně až jihovýchodně od Prostějova, severozápadně od Přerova, jižně od Přerova s pokračováním ve Zlínském kraji)
- Moravská brána - východně až severovýchodně od Přerova, mezi Přerovem a Lipníkem nad Bečvou
- Litenčická pahorkatina - severní podhůří z jižní strany údolí Hané s pokračováním v Jihomoravském kraji

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina s převahou orné půdy se zabezpečenou protierozní ochranou, s proměnlivým zastoupením dalších způsobů využití a se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

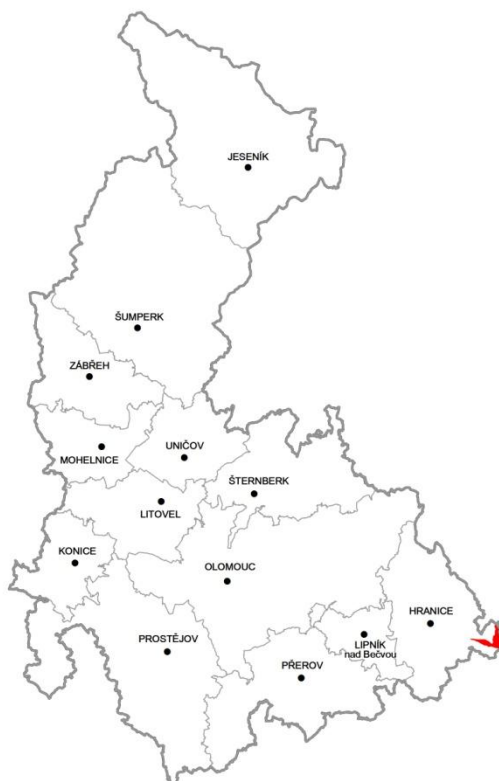
- Zemědělství: převažující intenzivní využití s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochranu půdy (např. rozčlenění bloků orné půdy ohrožených větrnou erozí ochrannými lesními pásy)

- Lesní hospodářství: zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a ochrany ZPF (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinná, rekreační...)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních (příp. pozitivních) zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestřejší strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, a pro revitalizace vodních toků a jejich povodí

8 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území s převažujícím zemědělským využitím, s proměnlivým, avšak v charakteru krajiny významně se projevujícím zastoupením lesů, a s proměnlivým zastoupením sídel.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí buď nevýrazná, nebo nejsou zastoupená vůbec
- Hřbety velmi ploché
- Výraznější vrchy a svahy buď zcela chybí, nebo jsou vzácné
- Horninové prostředí různé, ale vždy v zásadě homogenní

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují bloky orné půdy
- V menší míře jsou zastoupené lesy
- Zastoupena jsou různě velká sídla (včetně městyse Hustopeče nad Bečvou)
- Zastoupené drobné vodní toky jsou většinou regulované

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě „bifunkční“ jednotka s převahou souvislých bloků orné půdy a s poměrně četnými, různě velkými a různě uspořádanými lesními enklávami či částmi lesních celků

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy členitých až výrazně zvlněných a údolních krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené až polootevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují oba základní způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Lesní ekosystémy
- Drobné krajinné struktury

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Větrná eroze zemědělské půdy
- Nevhodná skladba lesních porostů
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Podbeskydská pahorkatina - ze severní strany nivy Bečvy na východním Hranicku (Milotice nad Bečvou - Hustopeče nad Bečvou - Moravskoslezský a Zlínský kraj)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Plochá až mírně zvlněná krajina s převahou zemědělské půdy s různými možnými způsoby využití, s různě velkými lesními celky a většinou i se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: převažující intenzivní využití s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochranu půdy (např. rozčlenění bloků orné půdy ohrožených větrnou erozí ochrannými lesními pásy)
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinotvorná, rekreační...); zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy, ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních (příp. pozitivních) zásahů do krajiny

- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesusouvisejících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestřejší strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

9 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ LESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území, víceméně celoplošně zalesněná

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí mělká a většinou široká
- Hřbety velmi ploché
- Vrchy a jiné přírodní terénní dominanty zcela chybí, nebo jsou ojedinělé
- Horninové prostředí různé, ale vždy v zásadě homogenní (krystalické horniny, váté písky)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvislé lesní komplexy, místy s různorodými enklávami či poloenklávami jiných způsobů využívání (louky, mokřady, drobné vodní plochy ...)
- Ze sídel jsou běžněji zastoupené pouze samoty
- Vodní toky jsou zastoupené málo, zpravidla regulované

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka s dominancí lesa a s ojedinělými nelesními enklávami a poloenklávami spíše menších rozloh;

Vnější uspořádání

- Navazuje na nejrůznější typy plochých až členitých krajinných oblastí (vyjma údolních).

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově zcela otevřené a uvnitř uzavřené
- Vnějškově se vesměs výrazně projevuje pouze základní způsob využívání (lesy)

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem škůdců a větrných kalamit

ROZŠÍŘENÍ

- Hanušovická vrchovina - atypická nejjižnější část (část lesního komplexu v CHKO Litovelské Pomoraví severozápadně od Litovle)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá až mírně zvlněná lesní krajina

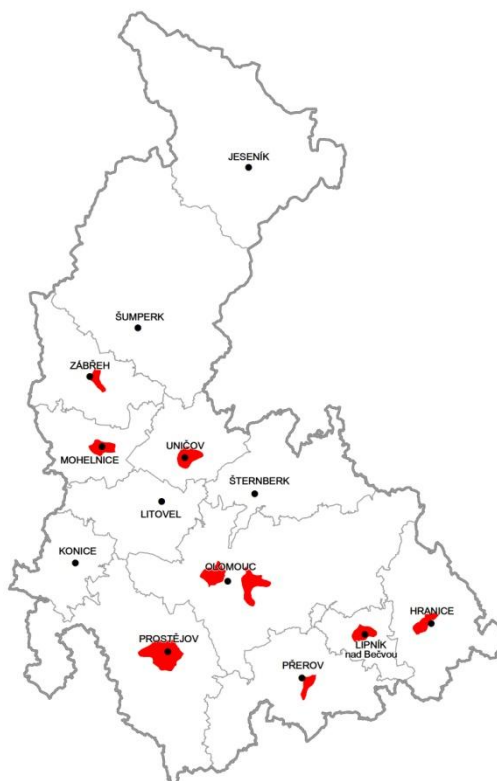
ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinotvorná, rekreační...); event. zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nežádoucí
- Těžba nerostů: nežádoucí
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a lesního hospodářství

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizaci regulovaných vodních toků, a pro zachování přírodně či esteticky cenných nelesních enkláv.

10 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ MĚSTSKÁ A PŘÍMĚSTSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území s převažujícími plochami zastavěného území a s navazujícími nezastavěnými plochami s různorodou, převážně však pestrá strukturou využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí široce rozevřená
- Hřbety velmi ploché
- Vrchy a jiné přírodní terénní dominanty zcela chybí, nebo jsou ojedinělé
- Horninové prostředí je různé, často dosti pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují plochy zastavěného území se zástavbou nejrůznějšího typu
- Z jiných způsobů využití je nejhojněji zastoupena zemědělská půda (zejm. orná), a to především po obvodu zástavby
- Lesní porosty jsou zastoupeny spíše výjimečně, (většinou) v podobě drobných celků
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, často i zaklenuté

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka urbanizované krajiny, v případech většího zastoupení neurbanizovaných ploch až polyfunkční jednotka,

Vnější uspořádání

- Navazuje na nejrůznější jiné typy krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově otevřené až polootevřené
- Základní způsoby využívání se vnějškově projevuje velmi výrazně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Dochované povrchové úseky vodních toků, příp. s doprovodnými porosty
- Nezastavěné partie údolních niv

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Intenzivní rozvoj a přestavba sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Různá nevhodná zástavba (polohově, měřítkově...)
- Povodňové ohrožení údolních poloh
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Mohelnická brázda - část Zábřehu (východ), Mohelnice
- Hornomoravský úval - Uničov, části Olomouce (západ až severozápad a východ), Prostějov
- Moravská brána - část Přerova (jih až jihovýchod), Lipník nad Bečvou

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Plochá až mírně zvlněná městská a příměstská krajina s hustotou a charakterem zástavby zohledňujícími celkový charakter sídla a krajiny

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

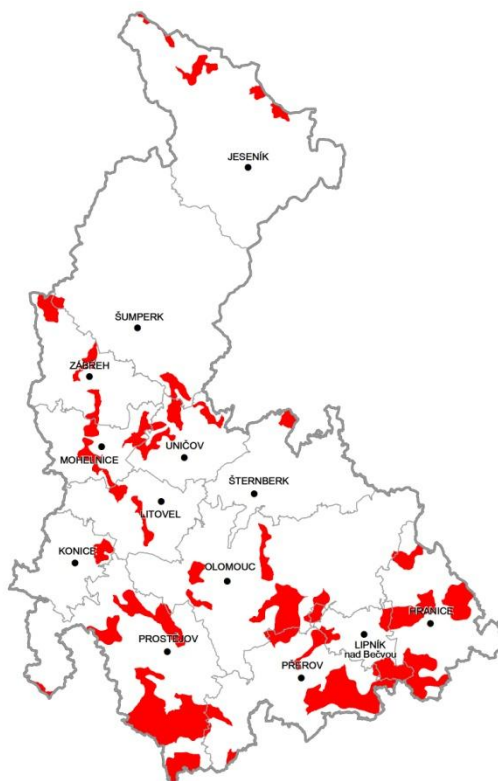
- Zemědělství: preference pestré struktury využití zohledňující polohu v těsném zázemí sídla, zájmy ochrany přírody a krajiny a erozní a povodňová rizika
- Lesní hospodářství: výrazná preference mimoprodukčních funkcí lesů (především rekreační, ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy rekreačního využití, ochrany přírody a krajiny a příp. i protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a protipovodňová opatření (ochranné hráze pouze na ochranu sídla, co nejvíce odsazené od toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: přiměřeně k charakteru sídel a krajiny a k potřebám ochrany přírody, ochrany ZPF a protipovodňové ochrany; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich případné konverze na nezastavěná území (zejm. v nivách vodních toků)
- Doprava: koordinovaně ve vazbě na celkový urbanistický rozvoj
- Těžba nerostů: jen výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do urbánní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění

- Energetika a spoje: případné umístování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do urbánního prostředí
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj nejrůznějších forem v souladu s celkovou urbanistickou koncepcí

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměřňovat v kontextu s navrženou dopravní a technickou infrastrukturou tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití a pro šetrné formy rekreačního využití., případně i pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů.

11 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ ZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Poměrně členitá území s různě se prolínajícími hřbety a údolími a s výrazně dominantním zemědělským využitím s rozsáhlými bloky orné půdy a často zatravněnými nejpříkřejšími partiemi svahů většinou rovněž se sídly venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf výrazně zvlněný (relativní převýšení odpovídá nejčastěji charakteru členité pahorkatiny),
- Údolí obvykle široce rozevřená a nepříliš zahlobená
- Hřbety buď zcela ploché, nebo zaoblené, s plochými temeny
- Výrazné vrchy jsou vzácné, běžnější jsou výraznější svahy
- Horninové prostředí různé, ale většinou v zásadě homogenní (krystalické horniny, spraše...)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Dominuje zemědělská půda (zejm. orná), většinou v podobě rozsáhlých bloků, místy i s dochovanými maloplošnými a liniiovými strukturami (mokřadní louky, mokřadní lada, meze, kamenice, stromořadí...), spíše v chladnějších oblastech jsou často významně zastoupeny i trvalé travní porosty, v teplejších oblastech pak někdy i velkoplošné sady či chmelnice
- Lesní porosty jsou zastoupeny sporadicky, (většinou) v podobě drobných celků
- Sídla jsou zastoupena obvykle v hojné míře, typické jsou zejména menší vesnice, méně časté jsou i osady a samoty, případně sídla městského typu (např. Štíty, Loštice, Úsov, Potštát, severní část Přerova, Němčice nad Hanou, Dřevohostice)
- Vodní toky jsou převážně regulované, místy s drobnými nádržemi

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Spíše monofunkční jednotka s převahou zemědělského využití a místně se sídelními enklávami či poloenklávami, případně i s ojedinělými (většinou spíše menšími) lesními celky

Vnější uspořádání

- Navazuje na nejrůznější jiné typy krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Přírozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Maloplošné a liniové krajinné struktury

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Vodní, případně i větrná eroze zemědělské půdy
- Lokální povodňové situace
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních (zemědělských) areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Vidnavská nížina - severozápadně od Javorníku, na pomezí s Polskem
- Žulovská pahorkatina - východně až jihovýchodně od Javorníku, jihovýchodně od Vidnavy (na pomezí s Polskem)
- Zlatohorská vrchovina - severní Jesenicko na pomezí s Polskem (Velké Kuněčice)
- Hanušovická vrchovina - níže položené partie v jižní části (východně až severovýchodně od Mohelnice a západně až severozápadně od Uničova) a v jihovýchodní části (severně od Uničova)
- Nízký Jeseník - níže položené partie na západním a jihozápadním okraji (severovýchodně od Uničova, severovýchodně, východně a jihovýchodně od Olomouce), severní Šternbersko (Arnoltice) - Moravskoslezský kraj, severní až severovýchodní Potštátsko
- Kladská kotlina - severně od Štítů (s pravděpodobným pokračováním v Pardubickém kraji)
- Zábřežská vrchovina - východní okraje (severně až západně od Zábřehu mezi Zábřehem a Mohelnicí, západně až jižně od Mohelnice, západně až jižně od Litovle), severovýchodně od Konice
- Dražanská vrchovina - jihozápadní Prostějovsko (jižně od Protivanova, na pomezí s Jihomoravským krajem), západně až severozápadně od Prostějova
- Hornomoravský úval - relativně členitě a vyvýšené partie západně a jihozápadně od Olomouce, severní a jižní Prostějovsko
- Moravská brána - severně od Přerova a západně od Lipníka nad Bečvou, severně až západně od Hranic a severovýchodně od Lipníka nad Bečvou, východně až severovýchodně od Hranic (s pokračováním v Moravskoslezském kraji)
- Podbeskydská pahorkatina - rozsáhlé plochy Záhoří na Přerovsku, Lipnicku a Hranicku
- Vyškovská brána - jižní Prostějovsko
- Litenčická pahorkatina - severní úbočí v nejjižnější části Olomouckého kraje (jižně od údolí Hané s pokračováním v Jihomoravském a Zlínském kraji)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Výrazně zvlněná a pestře využívaná zemědělská krajina se zabezpečenou protierozní ochranou a se sídly převážně venkovského typu

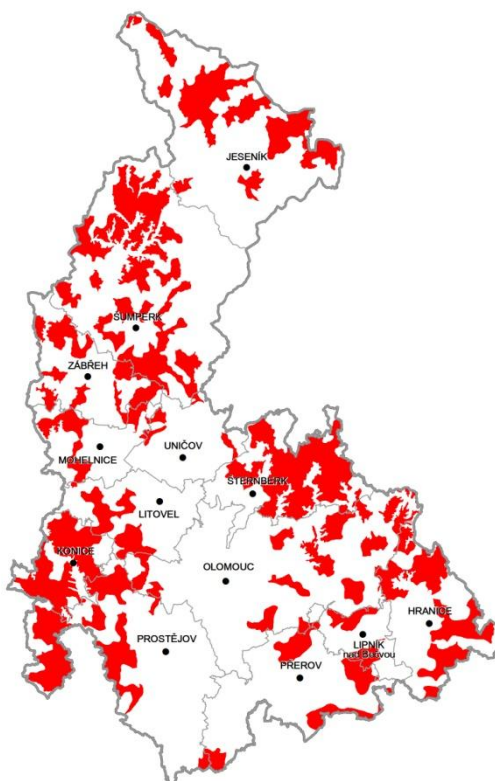
ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, sadů a v teplejších oblastech i vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a ochrany ZPF (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinná, rekreační...)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

12 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území s různě se prolínajícími hřbety a údolími, s převažujícím zemědělským využitím, s proměnlivým, avšak v charakteru krajiny významně se projevujícím zastoupením lesů, a většinou i se sídly převážně venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf území je výrazně zvlněný až členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny)
- Údolí různě zahloubená, sevřená i rozevřená
- Hřbety převážně výrazné, s plochými temeny
- Relativně běžně jsou zastoupeny výraznější vrchy a údolí
- Horninové prostředí různé, často poměrně pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažuje zemědělská půda, zejm. orná, často jsou významné (místy až dominantní) trvalé travní porosty
- Typické je proměnlivé zastoupení různě velkých (většinou však menších) lesních celků, obvykle vázaných na členitější partie reliéfu, příp. na podmáčené polohy
- Sídla jsou zastoupena obvykle v hojné míře, typické jsou zejména menší vesnice, poměrně běžné jsou i osady a samoty, zatímco sídla městského typu jsou vzácná (např. Žulová, Zlaté Hory, Staré Město, Moravský Beroun, Velká Bystřice, Město Libavá, Plumlov)
- Proměnlivé, avšak běžně zastoupené a převážně drobnější vodní toky jsou často regulované, někdy s menšími rybníky

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Polyfunkční jednotka s převahou zemědělského využití a s četnými, různě velkými a různě uspořádanými lesními enklávami a poloenklávami a spíše menšími venkovskými sídly

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově polootevřené
- Vnějšíkově se zpravidla výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Celková pestrost reliéfu a způsobů využití
- Lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků
- Cenné mokřadní ekosystémy
- Květnaté louky a lada
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rostoucí podíl lesů a ladem ležících ploch
- Rostoucí podíl trvalých travních porostů
- Minimální rozvoj (příp. až stagnace) sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Vodní eroze zemědělské půdy
- Lokální povodňové situace
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních (zemědělských) areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Žulovská pahorkatina - hojně (Žulová - Vidnava, východně až severovýchodně od Žulové)
- Rychlebské hory - severovýchodní úbočí (u Bílé Vody - na pomezí s Polsekem, jihovýchodně až severozápadně od Javorníku, západně až jižně od Žulové), enkláva Nové Vilémovice - Červený Důl, jižní část (severně až severovýchodně od Starého Města)
- Zlatohorská vrchovina - severní až severovýchodní Jesenicko na pomezí s Polskem (Mikulovice + Zlaté Hory a okolí), jihovýchodně až jižně od Jeseníku
- Hrubý Jeseník - některé okrajové, níže položené partie (Ramzová, Nové Losiny)
- Králický Sněžník - některé okrajové, níže položené partie (Malá Morava, Vojtíškov, Vysoká, Hynčice pod Sušinou, Stříbrnice, Nová Seninka)
- Hanušovická vrchovina - hojně (jihozápadní Jesenicko - Ostružná, Staré Město a okolí, okolí Hanušovic, severně, západně a jihozápadně od Šumperka, jiné části Šumperska, východní Zábřežsko, severovýchodní a východní Mohelnicko, severozápadní a západní Uničovsko)
- Nízký Jeseník - velmi hojně (severozápadně, severně až východně od Šternberka, jihozápadní okraje na severovýchodním, východním a jihovýchodním Olomoucku a severním Přerovsku, severní Hranisko - Potštátsko+Jindřichovsko, četné náhorní partie - východně od údolí Bystřice, u Města Libavá, VÚ Libavá, Kozlov - Slavkov, Luboměř pod Strážnou)
- Zábřežská vrchovina - hojně (severní až severozápadní a západní až jihozápadní Zábřežsko, severozápadní až jižní Mohelnicko, Konicko, západní Litovelsko, západní až jihozápadní Olomoucko, severní Prostějovsko)
- Dražanská vrchovina - velmi hojně (jižní Konicko, západní a střední Prostějovsko)
- Moravská brána - severní okraje severně až severozápadně od Lipníka nad Bečvou, rozvodí Moravy (Bečvy) a Odry (Luhy) severovýchodně od Hranic

- Podbeskydská pahorkatina - hojně - jižní až jihovýchodní Přerovsko (na pozemí se Zlínským krajem), východní Přerovsko a jižní Lipnicko (Nahošovice - Týn nad Bečvou), východní Hranicko (ze severní strany údolí Bečvy), jihovýchodní až jižní Hranicko (z jižní strany údolí Bečvy a na pomezí se Zlínským krajem)
- Litenčická pahorkatina - severní úbočí jihozápadně od Kojetína (jižně od údolí Hané, s pokračováním ve Zlínském kraji)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Výrazně zvlněná až členitá krajina s proměnlivým zastoupením různě využívané zemědělské půdy a lesních celků a se sídly převážně venkovského typu

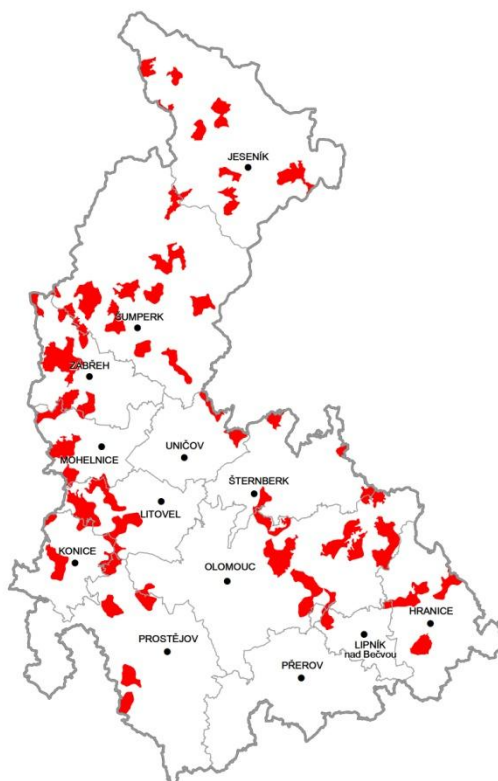
ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, sadů a v teplejších oblastech i vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy, ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestřejší strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

13 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ ZEMĚDĚLSKOLESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území s různě se prolínajícími hřbety a údolími, s převládajícími lesy, s významným zastoupením zemědělsky obhospodařovaných ploch a zpravidla s nízkým zastoupením sídel.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf různě, převážně však výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny)
- Velké zastoupení příkřejších svahů a výrazných údolních zářezů drobných toků
- Hřbety značně proměnlivého charakteru, většinou však s plochými temeny
- Relativně běžně jsou zastoupeny výraznější vrchy
- Horninové prostředí různé, často poměrně pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převládají různé velké, většinou však rozsáhlejší lesní celky velmi nepravidelných tvarů
- Hojně zastoupené jsou různorodé enklávy či souvislejší plochy zemědělské půdy (orné i trvalých travních porostů)
- Sídla jsou zastoupena spíše výjimečně – zejm. menší vesnice, osady a samoty
- Proměnlivě, avšak běžně zastoupené jsou vodní toky, spíše vzácněji s rybníky

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Polyfunkční jednotka s převahou lesa a s četnými, různě velkými a různě uspořádanými plochami zemědělského využití, případně i s menšími venkovskými sídly

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově zcela otevřené, příp. polootevřené
- Lesy se vnějškově projevují výrazně, jiné způsoby využívání se v závislosti na své poloze vnějškově projevují v proměnlivé míře

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Členitý reliéf
- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků
- Cenné mokřadní ekosystémy
- Květnaté louky a lada
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rostoucí podíl lesů a ladem ležících ploch
- Rostoucí podíl trvalých travních porostů
- Minimální rozvoj až stagnace sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem škůdců a větrných kalamit
- Lokálně vodní eroze zemědělské půdy
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)

ROZŠÍŘENÍ

- Žulovská pahorkatina - u Žulové
- Rychlebské hory - západně až jihozápadně od Uhelné, západně až jihozápadně od Vápenné, pomezí s Polskem u Travné a u Hraníček
- Zlatohorská vrchovina - jižní část (jižně od Jeseníku, Rejvíz)
- Hrubý Jeseník - některé okrajové, níže položené partie (jihozápadně od Jeseníku, Filipovice, Bukovice)
- Hanušovická vrchovina - různé části Šumperska
- Nízký Jeseník - hojně (západní okraje u Břevence, Dlouhé Loučky a Paseky a východně až jihovýchodně od Šternberka, na pomezí s Moravskoslezským krajem u Veverí a Čabové, západně od údolí Bystřice v Mariánském údolí, Velká Bystřice - Velký Újezd - Tršice, Velký Újezd - Veselíčko, VÚ Libavá, jižní okraje - Hranicko)
- Orlické hory - severozápadně od Štítů, na pomezí s Pardubickým krajem
- Zábřežská vrchovina - hojně (mezi Šumperkem a Štíty, západně až severozápadně od Zábřehu, jižní Zábřežsko až severozápadní Mohelnicko, západní a jihozápadní Mohelnicko, severozápadní, západní a jihozápadní Litovelsko, pomezí Litovelska, Konicka a Prostějovska, severozápadní Konicko - pomezí s Pardubickým krajem, Velký Kosíř, severozápadně od Prostějova)
- Dražanská vrchovina - západně od Konice, jihozápadně od Prostějova
- Podbeskydská pahorkatina - jižně od Hranic

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Výrazně zvlněná až členitá, kompaktně působící až mírně strukturovaná krajina s převahou lesního prostředí, doplněného plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití, případně i se sídly venkovského typu

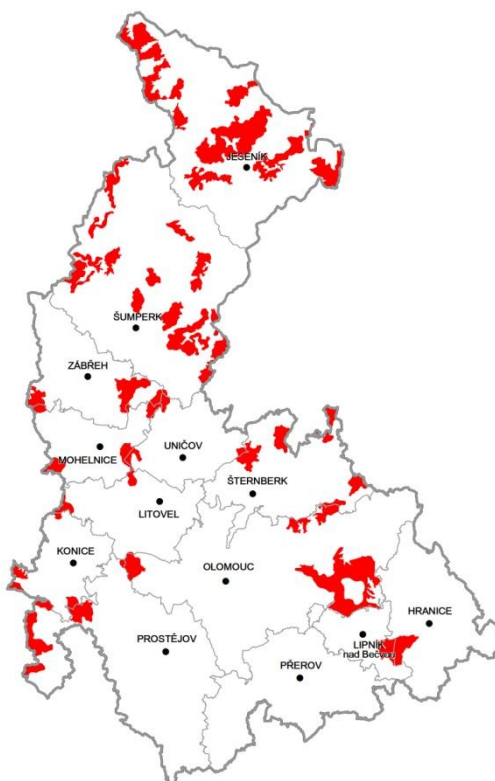
ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, příp. i ovocných sadů a v teplejších oblastech vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); případná zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. na plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřimených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, výhradně mimo lesní prostředí a při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti výhradně mimo lesní prostředí a dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizaci vodních toků a jejich povodí a mimo souvislé lesní celky pro pestré strukturu využití, a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě.

14 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ LESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území s různě se prolínajícími hřbety a údolími, víceméně celoplošně zalesněná.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf různě, převážně však výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny)
- Velké zastoupení příkřejších svahů a místy i výrazných údolních zářezů drobných toků
- Hřbety značně proměnlivého charakteru, většinou však s plochými temeny
- Relativně běžně jsou zastoupeny výraznější vrchy
- Horninové prostředí různé, často poměrně pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvislé lesní komplexy, místy s různorodými enklávami či poloenklávami jiných způsobů využívání (pole, louky, mokřady, vodní plochy, rekreační zástavba...)
- Ze sídel jsou běžněji zastoupeny pouze samoty
- Proměnlivě, avšak běžně zastoupené jsou vodní toky, spíše výjimečně s rybníky

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka s dominancí lesa a s ojedinělými nelesními enklávami a poloenklávami spíše menších rozloh
- Enklávy a poloenklávy jsou typické především pro mírnější svahy a jsou tvarově velmi rozličné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na členitě až výrazně zvlněné zemědělské a lesozemědělské krajinné oblasti

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově zcela otevřené a uvnitř uzavřené
- Vnějškově se vesměs výrazně projevuje pouze základní způsob využívání (lesy)

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Pohledová dominantnost
- Členitý reliéf
- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy
- Cenné stepní ekosystémy
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem škůdců a větrných kalamit

ROZŠÍŘENÍ

- Žulovská pahorkatina - mezi Žulovou, Vidnavou a Starou Červenou Vodou
- Rychlebské hory - hojně až dominantně v různých částech
- Zlatohorská vrchovina - východně, jižně a jihozápadně od Zlatých Hor, severovýchodně od Jeseníku
- Hrubý Jeseník - mezi Jeseníkem a Ramzovou (jižně až jihozápadně od Lipové-lázní), ve svazích hřbetu Černé stráně (nad Novými Losinami a Přemyslovem) a z východní strany údolí Desné v Loučné nad Desnou
- Králický Sněžník - ve svazích západně až severozápadně od Starého Města a Hanušovic
- Hanušovická vrchovina - hojně (mezi Hanušovicemi a Písařovem, s pokračováním v Pardubickém kraji, severně a východně od Šumperka, východní Zábřežsko - hřbet Bílého kamene, pomezí Zábřežska, Šumperska, Uničovska a Mohelnicka - hřbet Bradla, pomezí Mohelnicka, Uničovska a Litovelska - hřbet Bradlece
- Nízký Jeseník - hojně (severně od Šternberka, na pomezí s Moravskoslezským krajem západně a severně od Moravského Berouna, západně od údolí Bystřice u Hrubé Vody, západně až jihozápadně a severně od Města Libavá, jižní část VÚ Libavá
- Zábřežská vrchovina - na více místech na pomezí s Pardubickým krajem (na jihozápadním Zábřežsku až severozápadním Mohelnicku, jihozápadním Mohelnicku a západním Litovelsku), na západním Olomoucku (u Náměstě na Hané)
- Dražanská vrchovina - na více místech na pomezí s Jihomoravským krajem (západní Konicko a Prostějovsko), na pomezí Prostějovska a Konicka (mezi Ptením a Lipovou)
- Podbeskydská pahorkatina - masív Maleníku

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Výrazně zvlněná až členitá, kompaktní lesní krajina

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

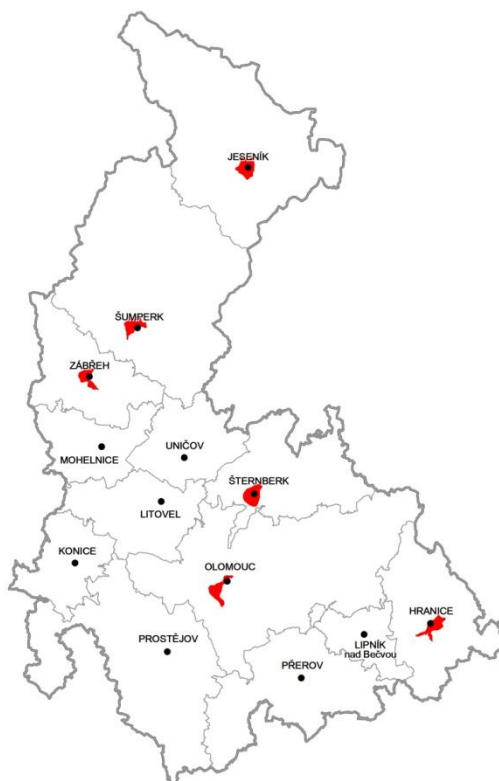
- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinná, rekreační...); event. zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)

- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možném přizpůsobení zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktnosti lesních komplexů)
- Těžba nerostů: jen výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do lesní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a lesního hospodářství

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizaci regulovaných vodních toků, a pro zachování přírodně či esteticky cenných nelesních enkláv.

15 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ MĚSTSKÁ A PŘÍMĚSTSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Poměrně členitá území s převažujícími plochami zastavěného území a s navazujícími nezastavěnými plochami s různorodou, převážně však pestrá strukturou využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf proměnlivého charakteru (relativní převýšení zpravidla odpovídá charakteru členité pahorkatiny)
- Údolí různě zahloubená, sevřená i rozevřená
- Hřbety značně proměnlivého charakteru, většinou však s plochými temeny
- Relativně běžně jsou zastoupeny výraznější vrchy
- Horninové prostředí pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují plochy zastavěného území se zástavbou nejrozličnějšího typu
- Z jiných způsobů využití je nejhojněji zastoupena zemědělská půda (zejm. orná či travní porosty), a to především po obvodu zástavby
- Lesní porosty jsou zastoupeny v různé míře, v podobě menších celků nebo okrajů větších celků a komplexů
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, někdy i zaklenuté

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Polyfunkční jednotka s převahou urbánních funkcí a s významnými plochami zemědělské půdy a někdy i lesa

Vnější uspořádání

- Navazuje na nejrůznější jiné typy krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově otevřené až polootevřené
- Základní způsoby využívání se vnějškově většinou projevují velmi výrazně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Celková pestrost reliéfu a způsobů využití krajiny
- Dominanty výrazných vrchů a hřbetů
- Lesní celky
- Dochované povrchové úseky vodních toků, příp. s doprovodnými porosty
- Nezastavěné partie údolních niv
- Rekreační potenciál (z pohledu každodenní a víkendové rekreace)

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Intenzivní rozvoj a přestavba sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Různá nevhodná zástavba (polohově, měřítkově...)
- Povodňové ohrožení údolních poloh
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Rychlebské hory - severozápadní část Jesenické aglomerace (Lázně Jeseník)
- Zlatohorská vrchovina - Jeseník
- Hanušovická vrchovina - většina Šumperka
- Nízký Jeseník - část Šternberka (sever a východ)
- Zábřežská vrchovina - většina Zábřehu
- Hornomoravský úval - část Šternberka (střed, západ a jih), část Olomouce (střed až jihozápad)
- Moravská brána - část Hranic (jih až východ)
- Podbeskydská pahorkatina - východní až jižní okraje Hranické aglomerace

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Výrazně zvlněná městská a příměstská krajina s hustotou a charakterem zástavby zohledňujícími celkový charakter sídla a krajiny

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

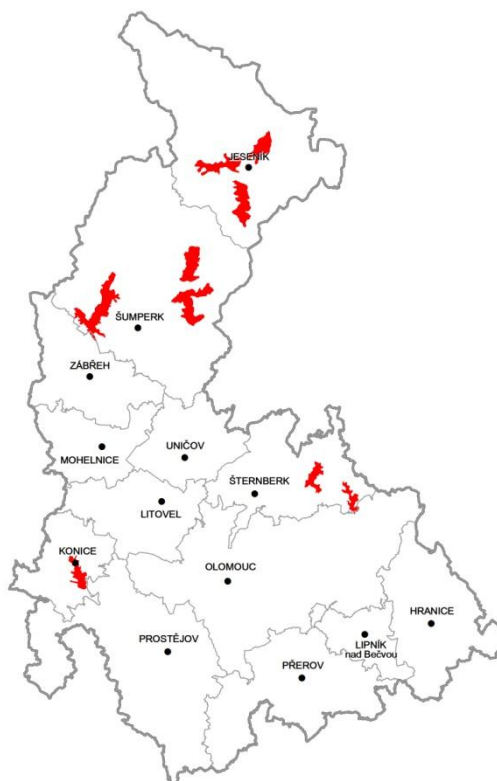
- Zemědělství: preference pestré struktury využití zohledňující polohu v těsném zázemí sídla, zájmy ochrany přírody a krajiny a erozní a povodňová rizika
- Lesní hospodářství: výrazná preference mimoprodukčních funkcí lesů (především rekreační, ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy rekreačního využití, ochrany přírody a krajiny a příp. i protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napříměných a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a protipovodňová opatření (ochranné hráze pouze na ochranu sídla, co nejvíce odsazené od toků), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny

- Urbanistický rozvoj: přiměřeně k charakteru sídel a krajiny a k potřebám ochrany přírody, ochrany ZPF a protipovodňové ochrany; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich případné konverze na nezastavěná území (zejm. v nivách vodních toků)
- Doprava: koordinovaně ve vazbě na celkový urbanistický rozvoj
- Těžba nerostů: jen výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do urbánní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do urbánního prostředí
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj nejrozumnějších forem v souladu s celkovou urbanistickou koncepcí

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat v kontextu s navrženou dopravní a technickou infrastrukturou tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestré využití a pro šetrné formy rekreačního využití., případně i pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů.

16 ÚDOLNÍ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území výrazných údolních zářezů, s převažujícím zemědělským využitím a s proměnlivým, avšak v charakteru krajiny významně se projevujícím zastoupením lesů. Charakteristickými prvky jsou i větší vodní toky (řeky) a sídla venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je výrazně zahloubené a vcelku rozevřené hlavní údolí
- Reliéf v rámci hlavního údolí je vertikálně a často i horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny), místy s výraznějšími (někdy i skalními) tvary a většinou s dobře vyvinutou nivou
- Boční údolí jsou převážně krátká a sevřená, vzájemně oddělená svahovými hřbety
- Horninové prostředí je různé, často dosti pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažuje zemědělská půda (zejm. travní porosty, v nižších polohách i orná)
- Typické je proměnlivé zastoupení různě velkých (převážně však menších) lesních celků, obvykle vázaných na členitější partie reliéfu, výraznější údolní svahy, příp. na podmáčené polohy
- Sídla jsou zastoupená v hojné míře, typické jsou zejména dlouhé vesnice uspořádané do sídelních pásů podél údolní nivy (a nezřídka i v ní), poměrně běžné jsou i osady a samoty, výjimečně přítomná jsou sídla městského typu (Konice, Město Libavá)
- Charakteristická je přítomnost hlavního vodního toku (řeky), poměrně vzácně s menšími vodními nádržemi (rybníky)

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Výrazně polyfunkční jednotka s převahou zemědělského využití a s četnými, různě velkými a různě uspořádanými lesními enklávami a poloenklávami a s enklávami a pásy převážně venkovských sídel, situovaných zejména do úpatních partií hlavního údolí, případně do širších spodních částí bočních údolí

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově zvnějšku polootevřené až uzavřené, zevnitř polootevřené
- Vnějšíkové projevy charakteristických způsobů využívání jsou velmi proměnlivé

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Celková pestrost reliéfu a způsobů využití (pestrost vnitřních scénérií)
- Pestrost přírodě blízkých údolních ekosystémů
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rostoucí podíl lesů a ladem ležících ploch
- Rostoucí podíl trvalých travních porostů
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Vodní eroze zemědělské půdy
- Povodňové ohrožení zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Rychlebské hory - na jihovýchodním okraji - části údolí Bělé pod Jeseníkem (Česká Ves - Písečná) a Staříče nad Jeseníkem (Lipová-lázně)
- Zlatohorská vrchovina - v západní až jihozápadní části - části údolí Bělé nad Jeseníkem (Adolfovice - Domašov - Bělá) a pod Jeseníkem (Česká Ves - Písečná) a Staříče nad Jeseníkem (Lipová-lázně)
- Hrubý Jeseník - některé okrajové partie - části údolí Bělé nad Jeseníkem (u Adolfovic), Staříče nad Jeseníkem (u Lipové-lázní), Desné (u Loučné nad Desnou) a Merty (Vernířovice)
- Hanušovická vrchovina - údolí Desné v Loučné nad Desnou, údolí Merty a Klepáčovského potoka severovýchodně od Šumperka (Petrov nad Desnou - Sobotán - Vernířovice + Rudoltice), části údolí Moravy mezi Dvorem Raškovem a Bludovem a Bušínského potoka nad soutokem s Moravou (Bušín - Olšany)
- Nízký Jeseník - údolí Bystřice jižně od Moravského Berouna (do Domašova nad Bystřicí), údolí Libavského potoka (Norberčany - Město Libavá)
- Zábřežská vrchovina - na severním okraji část údolí Bušínského potoka nad soutokem s Moravou (Bušín - Olšany), na jižním okraji část údolí Romže na Konicku (Konice a okolí)
- Mohelnická brázda - v severním výběžku - část údolí Moravy mezi Rudou nad Moravou a Bludovem
- Dražanská vrchovina - na severním okraji část údolí Romže na Konicku (Konice a okolí)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá údolní krajina s proměnlivým zastoupením různě využívané zemědělské půdy a lesních celků a se sídly převážně venkovského typu

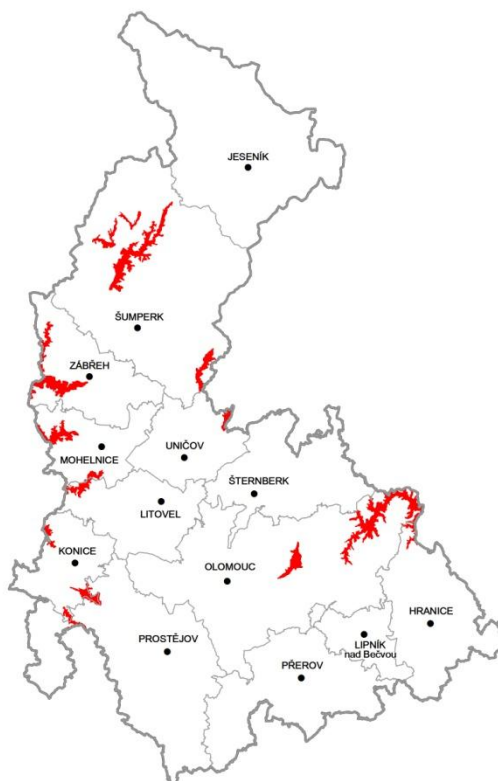
ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, sadů a v teplejších oblastech i vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících mimo přirozená záplavová území; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vyběhávajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch); vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

17 ÚDOLNÍ ZEMĚDĚLSKOLESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území výrazných údolních zářezů, s převažujícími lesy, s významným zastoupením zemědělsky obhospodařovaných ploch, a s proměnlivým zastoupením sídel. Charakteristickými prvky jsou zpravidla i větší vodní toky (řeky nebo větší potoky).

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je výrazně zahloubené, proměnlivě sevřené (často v příčném profilu asymetrické) hlavní údolí
- Reliéf v rámci hlavního údolí je vertikálně a často i horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny), místy s výraznějšími (někdy i skalními) tvary a s různě vyvinutou nivou
- Boční údolí jsou převážně krátká a sevřená, vzájemně oddělená svahovými hřbety
- Horninové prostředí je různé, často dosti pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují různé velké, většinou však rozsáhlejší lesní celky až komplexy
- Hojně zastoupené jsou různorodé enklávy či poloenklávy zemědělské půdy (zejm. travních porostů, v nižších polohách významněji i orné);
- Sídla nejrozličnějších typů jsou zastoupena v různé míře v závislosti na sevřenosti údolí – běžnější jsou malé vesnice, osady a samoty, někdy jsou však součástí delší sídelní pásy; sídla městského typu jsou vzácností (Hanušovice)
- Charakteristická je přítomnost hlavního vodního toku (řeky nebo většího potoka)

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Převážně polyfunkční, místy až monofunkční jednotka s převahou lesa a s četnými, různě velkými a různě uspořádanými enklávami a poloenklávami zemědělského využití (výběžky větších lesních celků), případně i s enklávami sídel
- Nelesní enklávy a poloenklávy jsou typické především pro relativně mírnější partie svahů a rozšířené partie dna hlavního údolí

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově uzavřené, místy až polootevřené
- Vnějšíkové projevy charakteristických způsobů využívání jsou velmi proměnlivé

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Členitý reliéf
- Skalní tvary
- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Květnaté louky a lada
- Cenné mokřadní ekosystémy
- Vysoký rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rostoucí podíl lesů a ladem ležících ploch
- Rostoucí podíl trvalých travních porostů
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem větrných kalamit a škůdců
- Povodňové situace
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Hanušovická vrchovina - údolí Moravy a Zeleného potoka nad Hanušovicemi, údolí Krupé pod Starým Městem a navazující údolí Prudkého potoka, údolí Branné (Branná - Hanušovice), údolí Moravy (Hanušovice - Bohdíkov), údolí Osakvy na jihovýchodním Šumpersku (Bedřichov - Oskava - Nemřlov)
- Nízký Jeseník - údolí Oslavy a Huntavy nad Dlouhou Loučkou (na pomezí s Moravskoslezským krajem), údolí Bystřice nad Velkou Bystřicí (Mariánské údolí), údolí Odry a některých jejích přítoků na území VÚ Libavá a na pomezí s Moravskoslezským krajem
- Zábřežská vrchovina - údolí Moravské Sázavy nad Zábřehem a navazující údolí Březné (po Štítý) a Ospitského potoka (částečně na pomezí s Pardubickým krajem), údolí Mírovky západně od Mohelnice (Mírov - pomezí s Pardubickým krajem), údolí Třebůvky nad Lošticemi, část údolí Nectavy severozápadně od Konice (částečně na pomezí s Pardubickým krajem), část údolí Romže jihovýchodně od Konice (Čunín - Ptenský Dvůrek)
- Dražanská vrchovina - na severním okraji části údolí Nectavy severozápadně od Konice (částečně na pomezí s Pardubickým krajem) a Romže a Bukovanky jihovýchodně od Konice (Čunín - Ptenský Dvůrek), údolí Hloučely na pomezí jižního Koncika a západního Prostějovska (Lipová - Malé Hradisko - Stínava - Jihomoravský kraj)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá, kompaktně působící až mírně strukturovaná údolní krajina s převahou lesního prostředí, doplněného plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití a většinou i sídly převážně venkovského typu

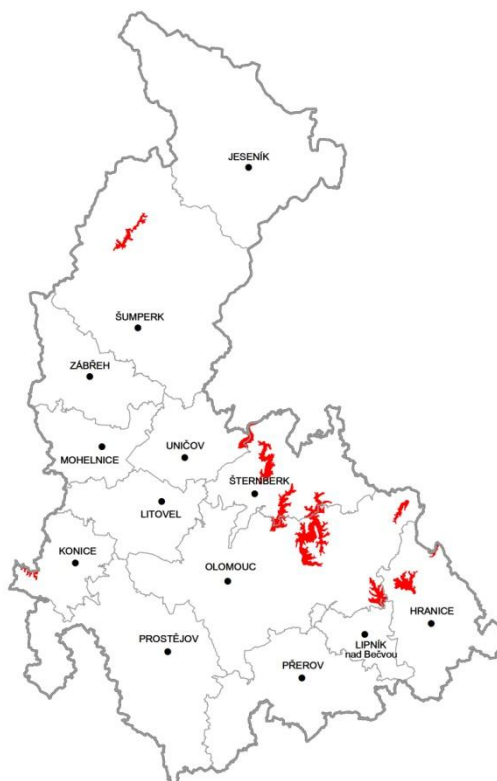
ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů a příp. i ovocných sadů, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinnotvorná, rekreační...); případná zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. na plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a příp. i protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících mimo přirozená záplavová území; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: jen výjimečně na základě individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně, výhradně mimo lesní prostředí a při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti výhradně mimo lesní prostředí a dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch); vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a mimo souvislé lesní celky pro pestrou strukturu využití.

18 ÚDOLNÍ LESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území výrazných údolních zářezů, víceméně celoplošně zalesněná. Charakteristickými prvky jsou zpravidla i větší vodní toky (řeky nebo větší potoky).

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je výrazně zahloubené a víceméně sevřené hlavní údolí
- Reliéf v rámci hlavního údolí je vertikálně a často i horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny), místy s výraznějšími (někdy i skalními) tvary, bez nivy nebo jen s úzkou nivou
- Boční údolí jsou převážně krátká a sevřená, vzájemně oddělená svahovými hřbety
- Horninové prostředí je různé, často dosti pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvisle zalesněná území, místy s menšími enklávami či poloenklávami jiných způsobů využívání (pole, louky, mokřady, rekreační zástavba, lomy...)
- Ze sídel jsou běžněji zastoupené pouze samoty
- Charakteristická je přítomnost hlavního vodního toku (řeky nebo většího potoka), spíše výjimečně s menšími vodními nádržemi

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka s dominancí lesa a s ojedinělými nelesními enklávami a poloenklávami spíše menších rozloh

- Nelesní enklávy a poloenklávy jsou typické především pro mírnější partie svahů a rozšířené partie dna hlavního údolí

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově uzavřené
- Vnějšíkově se zpravidla projevuje jen základní využití (les), zatímco jiné způsoby využívání se vnějšíkově neprojevují buď vůbec, nebo se projevují nepodstatně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Členitý reliéf
- Skalní tvary
- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Cenné mokřadní ekosystémy
- Vysoký rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem větrných kalamit a škůdců
- Brownfields výrobních areálů (např. Adamov)

ROZŠÍŘENÍ

- Hanušovická vrchovina - část údolí Moravy nad Hanušovicemi a navazující údolí Krupé ke Starému Městu
- Nízký Jeseník - poměrně hojně - údolí Teplicky nad Pasekou (částečně na pomezí s Moravskoslezským krajem), údolí Sitky nad Šternberkem, údolí Trusovického potoka nad Bělkovicemi-Laštany, údolí Bystřice a jejích přítoků nad Hlubočkami (k Domašovu nad Bystřicí), údolí Klikatého potoka (přítok Odry na území VÚ Libavá), údolí Jezernice a jejích přítoků nad Podhořím, údolí Veličky a jejích přítoků pod Potštátem, údolí Suché severně od Jindřichova (na pomezí s Moravskoslezským krajem)
- Dražanská vrchovina - údolí Úsobrnky v západní části Konicka (na pomezí s Jihomoravským krajem)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Údolní lesní krajina s příležitostnými enklávami jiného (zemědělského i nezemědělského) využití

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

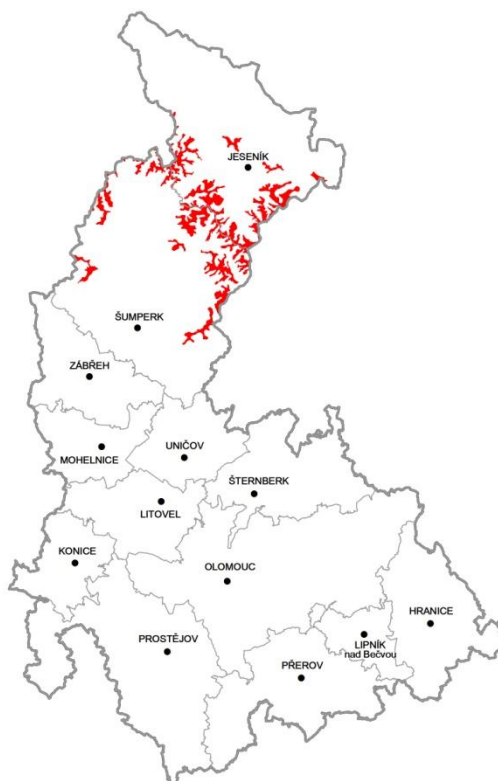
- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů, příp. zatravněných sadů
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinnotvorná, rekreační...); případná zalesňování nelesních ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (minimalizace působení migračních bariér na tocích), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: zvětšování zastavěných území nežádoucí

- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možném přizpůsobení zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktnosti lesních komplexů)
- Těžba nerostů: jen zcela výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do lesní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: výhradně v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv nová areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny, protipovodňové ochrany a lesního hospodářství

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití a pro zachování přírodně či esteticky cenných nelesních enkláv

19 LESNÍ KRAJINA HORSKÝCH HŘBETŮ

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Vrcholové partie (temena a horní části svahů) horských pásem zřetelně vystupující nad okolní krajinu, víceméně celoplošně zalesněná, s případnými menšími enklávami přirozeně bezlesých území nad horní hranicí lesa.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je celková výrazná vyvýšenost území oproti okolní krajině (s případnou výjimkou krajin horských holí)
- Reliéf území je vertikálně a horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení spolu s navazujícími údolními svahy odpovídá charakteru hornatiny)
- Charakteristická je přítomnost skalních útvarů a tvarů mrazového zvětrávání
- Horninové prostředí je různé, často poměrně pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvislé lesní komplexy, vzácně s menšími enklávami horských holí či bodovými stavbami (rozhledny, technická zařízení, horské chaty, jako atypický jev vodní dílo - horní nádrž Dlouhé stráně)
- Sídla nejsou zastoupená
- Zastoupení vodních toků je zanedbatelné (pramenné úseky některých horských potoků a říček)

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka s dominancí lesa a s ojedinělými nelesními enklávami spíše menších rozloh

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na členité až výrazně zvlněné lesní krajinné oblasti a na oblasti krajiny horských údolí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově zcela otevřené a uvnitř uzavřené
- Vnějškově se vesměs výrazně projevuje pouze základní způsob využívání (lesy)

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Výrazná pohledová dominantnost
- Členitý reliéf
- Rozsáhlé horské lesní ekosystémy
- Pramenné oblasti
- Mimořádný rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě stabilizovaná území

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem škůdců a větrných kalamit
- Nadměrné rekreační využití

ROZŠÍŘENÍ

- Rychlebské hory - výše položené hřbety v jižní polovině (Studničný vrch, Smrk a Travná hora a navazující hřbety, z velké části na hranici s Polskem)
- Zlatohorská vrchovina - nejvýše položené hřbety v jižní části (Bílé skály, Příčná vrch - částečně na pomezí s Moravskoslezským krajem)
- Hrubý Jeseník - velmi hojně - hlavní hřbet (Ramzovské sedlo - Šerák - Keprník - Červenohorské sedlo - Praděd) a navazující výraznější boční hřbety (např. Vozka), pásma Orlíka, Ucháč a Jelení skalka, hřbet Mravenecnicku, část hřbetu od Jeleního hřbetu k sedlu Na Skřítku
- Králický Sněžník - hřbetní partie, převážně na pomezí s Polskem či Pardubickým krajem (Kladské sedlo - Stříbrnická - Sušina - Podbělka - Souš - Sviní hora + odbočky hřbetů Tetřeví hory a Chlumu)
- Hanušovická vrchovina - hřbet Jeřábu a Boudy v západní části (částečně na pomezí s Pardubickým krajem) a hřbet Kamenného vrchu a Černých kamenů ve východní části

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Celkově vyvýšená, kompaktní lesní krajina

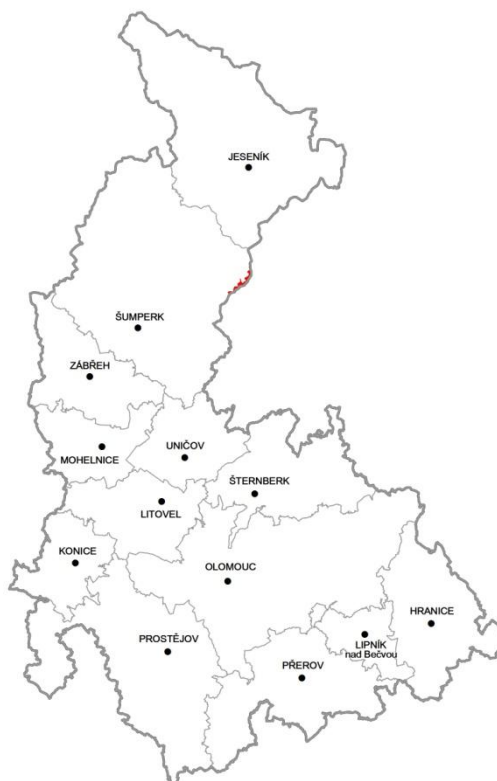
ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: nežádoucí
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinná, rekreační...)
- Vodní hospodářství: ochrana pramenišť
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nežádoucí rozvoj
- Těžba nerostů: nežádoucí
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: zaměření na přírodu a krajinu nedevastující formy

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, s podřízením zájmům ochrany přírody a krajiny.

20 KRAJINA HORSKÝCH HOLÍ

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Souvislé partie horských hřbetů nad horní hranicí lesa.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je celková výrazná vyvýšenost území oproti okolní krajině.
- Reliéf území je vertikálně a horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení spolu s navazujícími zalesněnými partiemi horských hřbetů a údolí odpovídá charakteru hornatiny)
- Charakteristická je přítomnost skalních útvarů a tvarů mrazového zvětrávání
- Horninové prostředí tvoří krystalické břidlice a jejich zvětraliny

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvislé plochy horských holí, místy s enklávami uměle vysázených klečových porostů, v kontaktní zóně při horní hranici lesa s jednolitými stromy
- Sídla nejsou zastoupená
- Zastoupení vodních toků je zanedbatelné (výjimečně pramenné úseky některých horských potoků a říček)

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka s dominancí přirozeného bezlesí

Vnější uspořádání

- Navazuje na níže položené oblasti lesní krajiny horských hřbetů a krajiny horských údolí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově zcela otevřené

- Vnějšíkově se výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Výrazná pohledová dominantnost
- Členitý reliéf
- Vzácné horské ekosystémy
- Pramenné oblasti
- Mimořádný rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě stabilizovaná území

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Umělé klečové výsadby
- Nadměrné rekreační využití

ROZŠÍŘENÍ

- Hrubý Jeseník - hlavní hřbet na pomezí s Moravskoslezským krajem (Petrovy kameny - Vysoká hole - Kamzičník - Velký Máj - Jelení hřbet - Břidličná hora - Pecný - Pec)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Celkově vyvýšená krajina horských holí

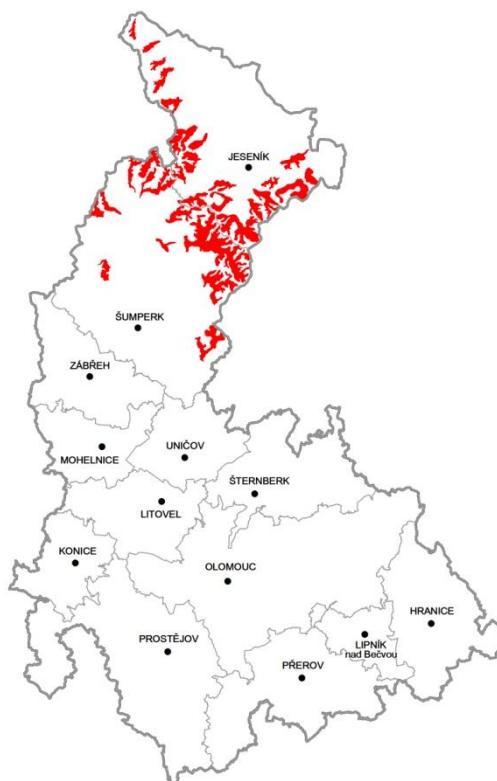
ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: nežádoucí
- Lesní hospodářství: nežádoucí
- Vodní hospodářství: ochrana pramenišť
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nežádoucí rozvoj
- Těžba nerostů: nežádoucí
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí
- Energetika a spoje: nežádoucí
- Cestovní ruch a rekreace: zaměření na přírodu a krajinu nedevastující formy

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, s podřízením zájmům ochrany přírody a krajiny.

21 KRAJINA HORSKÝCH ÚDOLÍ

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území výrazných údolních zářezů s velkým spádem, převážně zalesněná. Charakteristickým prvkem je hustá síť horských a podhorských říček a potoků.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je výrazně zahloubené a sevřené hlavní údolí s celkově výrazným spádem, zpravidla bez vyvinuté nivy.
- Reliéf je vertikálně a často i horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení spolu s navazujícími partiemi horských hřbetů odpovídá charakteru hornatiny), místy s výraznějšími (někdy i skalními) tvary.
- Horninové prostředí je různé, často dosti pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvislé lesní komplexy, místy s různorodými enklávami či poloenklávami jiných způsobů využívání (louky, mokřady, vodní plochy, rekreační zástavba...)
- Ze sídel jsou nepravidelně zastoupené samoty či horské údolní vsi (Nová Véska, Polka, Petříkov, Dolní Údolí + Horní Údolí, Bělá, Kouty nad Desnou, horní část Raškova)
- Charakteristická je přítomnost hlavního vodního toku (pramenného úseku řeky nebo většího potoka), s navazující hustou sítí drobnějších toků, výjimečně i vodními nádržemi (spodní nádrž vodního díla Dlouhé stráně)

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Většinou monofunkční jednotka s dominancí lesa a s ojedinělými nelesními enklávami a poloenklávami spíše menších rozloh

- Nelesní enklávy a poloenklávy jsou typické především pro mírnější partie svahů a rozšířené partie dna hlavního údolí

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na členité až výrazně zvlněné lesní krajinné oblasti a na oblasti lesní krajiny horských hřbetů

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově uzavřené
- Vnějšíkově se zpravidla projevuje jen základní využití (les), zatímco jiné způsoby využívání se vnějšíkově neprojevují buď vůbec, nebo se projevují nepodstatně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Členitý reliéf
- Skalní tvary
- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Vysoký rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem větrných kalamit a škůdců
- Nadměrné rekreační využití

ROZŠÍŘENÍ

- Rychlebské hory - hojně - údolí Bílé vody nad Bílou Vodou (Hluboký důl), údolí Hoštického potoka, údolí Javornického a Obecního potoka nad Javorníkem a pod Travnou a Zálesím (Městské údolí), údolí Račího potoka (Račí údolí), údolí Vojtovického a Studeného potoka nad Vojtovicemi, údolí Stříbrného potoka nad Nýznerovem (Stříbrné údolí), údolí Ztraceného potoka nad Vápennou, údolí Staříče a Vápenného potoka nad Horní Lipovou, údolí Branné nad Ostružnou, údolí horní Telčavy (Adamovské údolí) a navazující údolí Vrbenského potoka, údolí Bystřiny nad Starým Městem, údolí Kunčického potoka nad Kunčicemi, většina údolí Krupé nad Starým Městem
- Zlatohorská vrchovina - údolí Javorné, horní část údolí Olešnice (Horní Údolí a část Dolního Údolí), část údolí Vrchovištního potoka nad Dětrichovem a menší část údolí Černé Opavy pod Rejvízem
- Hrubý Jeseník - velmi hojně - část údolí Vrchovištního potoka nad Dětrichovem, údolí horního toku Černé Opavy, údolí Šumného potoka nad Adolfovicemi, údolí Borového potoka nad Domašovem, údolí Bělé a Červenohorského potoka nad Domašovem, údolí Keprnického a Rudohorského potoka nad Domašovem, údolí Javořického a Mlýnského potoka nad Adolfovicemi, údolí Klepáčského a Jeleního potoka, údolí Hučavy nad Františkovem, část údolí Sklené vody nad Jindřichovem, údolí Divoké Desné a Hučivé Desné a jejich přítoků, údolí Merty a jejich přítoků nad Vernířovicemi
- Králický Sněžník - údolí horního toku Prudkého potoka, údolí Malé Moravy nad Skleným
- Hanušovická vrchovina - menší část údolí Krupé nad Starým Městem, údolí Telčavy nad Starým Městem, menší část údolí Hučavy nad Františkovem, část údolí Sklené vody nad Jindřichovem, údolí Raškovského potoka nad Raškovem, údolí Oskavy nad Bedřichovem a Dlouhého potoka nad Oskavou

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Údolní lesní krajina s příležitostnými enklávami jiného (zemědělského i nezemědělského) využití

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); případná zalesňování nelesních ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (minimalizace působení migračních bariér na tocích), případné umísťování plošně rozsáhlejších nových vodních ploch a vodohospodářských staveb dle individuálního posouzení jejich vodohospodářského významu ve vztahu k zájmům ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: zvětšování zastavěných území nežádoucí
- Doprava: nové stavby nesouvisející s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možném přizpůsobení zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktnosti lesních komplexů)
- Těžba nerostů: nežádoucí
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv nová areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny, protipovodňové ochrany a lesního hospodářství

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití a pro zachování přírodně či esteticky cenných nelesních enkláv

4 Popis oblastí se shodným krajinným typem

4.1 Vysvětlivky k položkám popisu

U jednotlivých oblastí jsou popsány základní charakteristiky, zásadní hodnoty a vodohospodářská opatření pomocí dále specifikovaných dílčích položek

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- Výměra dle vymezení v ZÚR OK

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- Výměra dle vymezení v Územní studii krajiny

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- Číslo vyjadřující, kolik typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny se v dané oblasti se shodným krajinným typem nachází (příčemž každá oblast se shodnou cílovou charakteristikou krajiny může být zastoupena více samostatně vymezenými segmenty)

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- Výčet oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, které v dané oblasti se shodným krajinným typem zaujímají alespoň 30 % výměry (hlavní oblasti), případně alespoň 50 % výměry (dominantní oblasti), s uvedením počtu samostatně vymezených segmentů příslušné oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny v rámci dané oblasti se shodným krajinným typem - jde vždy o jednu či dvě oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- Výčet oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, které v dané oblasti se shodným krajinným typem zaujímají alespoň 10 % a méně než 30 % výměry, s uvedením počtu samostatně vymezených segmentů příslušné oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny v rámci dané oblasti se shodným krajinným typem

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- Výčet oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, které v dané oblasti se shodným krajinným typem zaujímají alespoň 2 % a méně než 10 % výměry, s uvedením počtu samostatně vymezených segmentů příslušné oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny v rámci dané oblasti se shodným krajinným typem

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- Výčet oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, které v dané oblasti se shodným krajinným typem zaujímají méně než 2 % výměry, s uvedením počtu samostatně vymezených segmentů příslušné oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny v rámci dané oblasti se shodným krajinným typem

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- Relativní porovnání velikosti dané oblasti se shodným krajinným typem v rámci Olomouckého kraje, popis polohy v rámci kraje (s výčtem správních obvodů ORP do kterých zasahuje), základní popisy členitosti a využití krajiny, výčet zastoupených sídel správních obvodů (SO) ORP

ZÁSADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- Výčet zastoupených nejvýznamnějších přírodních hodnot - chráněných krajinných oblastí, maloplošných zvláště chráněných území (národních přírodních rezervací, národních přírodních

památek, přírodních rezervací, přírodních památek), ptačích oblastí a evropsky významných lokalit. Není-li některý typ hodnoty zastoupený, příslušná položka je z textu vypuštěna.

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- Výčet zastoupených nejvýznamnějších kulturních a historických hodnot - kulturních krajinných oblastí, památek UNESCO, národních kulturních památek, městských a vesnických památkových rezervací a zón, krajinných památkových zón, významných hradů, významných zámků, poutních míst a významných památek s komponovanou krajinou. Není-li některý typ hodnoty zastoupený, příslušná položka je z textu vypuštěna.

ESTETICKÉ HODNOTY

- Výčet zastoupených nejvýznamnějších estetických hodnot - dominantních vrchů, výrazných krajinných horizontů, ploch pohledově exponovaných svahů, základních krajinných os a kulturních krajinných dominant. Není-li některý typ hodnoty zastoupený, příslušná položka je z textu vypuštěna.

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Výčet hlavních vodohospodářských zásad stanovených v Územní studii krajiny vztahujících se k dané oblasti se shodným krajinným typem

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Výčet hlavních aktuálních vodohospodářských záměrů v dané oblasti se shodným krajinným typem

4.2 Popis jednotlivých oblastí se shodným krajinným typem

A. HANÁ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 194 896

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 182 428 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 14

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 7 Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina - 31,8 % výměry (11 segmentů)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina - 20,3 % výměry (17 segmentů)
- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 14,5 % výměry (13 segmentů)
- 1 Nivní zemědělská krajina - 12,3 % výměry (9 segmentů)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 4,9 % výměry (8 segmentů)
- 10 Plochá až mírně zvlněná městská a příměstská krajina - 3,7 % výměry (5 segmentů)
- 2 Nivní lesozemědělská krajina - 3,5 % výměry (6 segmentů)
- 5 Nivní městská a příměstská krajina - 2,4 % výměry (3 segmenty)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 2 Nivní zemědělskolesní krajina - 1,7 % výměry (4 segmenty)
- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 1,3 % výměry (3 segmenty)
- 4 Nivní lesní krajina - 1,2 % výměry (2 segmenty)
- 15 Výrazně zvlněná až členitá městská a příměstská krajina - 0,9 % výměry (2 segmenty)
- 9 Plochá až mírně zvlněná lesní krajina - 0,9 % výměry (1 segment)
- 6 Plochá rybníční a jezerní krajina - 0,6 % výměry (1 segment)

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- nejrozsáhlejší oblast se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - střední až jižní část kraje (ORP - Olomouc, Prostějov, Přerov, Litovel, Uničov, Šternberk, Lipník nad Bečvou, okrajově Šumperk, Mohelnice, nepatrně Konice); charakterem odpovídající území navazuje v přilehlých partiích Jihomoravského a Zlínského kraje
- členitost krajiny - nízká, rovinatý až pahorkatinný charakter
- využití krajiny - dominantní zemědělství; husté a vcelku rovnoměrně rozložené osídlení (městské i venkovské); spíše menší lesní celky
- zastoupená sídla ORP - Olomouc, Prostějov, Přerov, Litovel, Šternberk

ZÁŠADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- CHKO Litovelské Pomoraví (většina)

- 4 národní přírodní rezervace - NPR Ramena řeky Moravy, NPR Vrapač, NPR Zástudánčí a NPR Žebračka
- 7 národních přírodních památek - NPP Hrdibořické rybníky, NPP Na skále, NPP Park v Bílé Lhotě, NPP Růžičkův lom, NPP Státní lom, NPP Třesín, NPP Za hrnčířkou
- 15 přírodních rezervací - PR Andělova zmola, PR Blátka, PR Doubrava, PR Hejtmanka, PR Kačení louka, PR Kenický, PR Kněží hora, PR Království, PR Litovelské luhy, PR Malý Kosíř, PR Panenský les, PR Plané loučky, PR Terezké údolí, PR U spálené, PR Vitčický les
- 43 přírodních památek - PP Bázlerova pískovna, PP Bílá Lhota, PP Brániska, PP Brus, PP Častava, PP Čechy pod Kosířem, PP Čubernice, PP Dalibor, PP Deylův ostrůvek, PP Dolní a Prostřední Svrčov, PP Dolní vinohrádky, PP Geologické varhany, PP Hamerská stráž, PP Hvězda, PP Chomoutovské jezero, PP Chudobín, PP Kopaniny, PP Kozí horka, PP Kurfürstovo rameno, PP Lhotka u Přerova, PP Malá Voda, PP Malé laguny, PP Na hůrkách, PP Na Popovickém kopci, PP Ohrozim-Horka, PP Otaslavice - kostel, PP Pavlečkova skála, PP Pod Obrovou nohou, PP Pod Templem, PP Pod záповědským kopcem, PP Přestavlký les, PP Studený kout, PP Třesín, PP Tučapská skalka, PP U Bílých hlín, PP U přejezdu, PP U Senné cesty, PP U Strejčkova lomu, PP V Boukalovém, PP Vápenice, PP Včelínské louky, PP Veselíčko, PP Vlkoš - statek
- 2 ptačí oblasti - PO Litovelské Pomoraví (většina), PO Libavá (malá část)
- 25 evropsky významných lokalit - EVL Bečva - Žebračka (část), EVL Bílá Lhota, EVL Brániska, EVL Čechy pod Kosířem, EVL Deylův ostrůvek, EVL Dolní a Prostřední Svrčov, EVL Hrdibořické rybníky, EVL Chudobín, EVL Kosíř - Lomy, EVL Království, EVL Libavá (malá část), EVL Litovelské Pomoraví (většina), EVL Malý Kosíř, EVL Morava - Chropyňský luh, EVL Ohrozim - Horka, EVL Otaslavice - kostel, EVL Přestavlký les, EVL Španěk (malá část), EVL U Bílých hlín, EVL U Strejčkova lomu, EVL Veselíčko, EVL Vlkoš - statek, EVL Za hrnčířkou
- 3 přírodní parky - Sovinecko (malá část), Terezké údolí, Velký Kosíř

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 6 kulturních krajinných oblastí - KKO 1 Moravská brána (malá část), KKO 2 Čechy pod Kosířem, KKO 3 Nové Zámky (většina), KKO 8 Svatý Kopeček (část), KKO 9 Svahy Nízkého Jeseníku (menší část), KKO 12 Centrální Haná
- 1 památka UNESCO - Čestný sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci
- 8 národních kulturních památek - NKP Olomoucký hrad s kostelem sv. Václava, NKP Kostel sv. Mořice v Olomouci, NKP Soubor barokních kašen a sloupů v Olomouci, NKP Klášterní Hradisko v Olomouci, NKP Vila Primavesi v Olomouci, NKP Hrad Bouzov, NKP Hrad Šternberk, NKP Národní dům v Prostějově
- 1 městská památková rezervace - MPR Olomouc
- 1 vesnická památková rezervace - VPR Příkazy
- 6 městských památkových zón - MPZ Litovel, MPZ Prostějov, MPZ Přerov, MPZ Šternberk, MPZ Tovačov, MPZ Uničov
- 5 vesnických památkových zón - VPZ Hruška, VPZ Lhotka, VPZ Rataje, VPZ Senička, VPZ Stará Ves
- 4 významné hrady - Bouzov, Olomouc, Šternberk, Úsov
- 5 významných zámků - Čechy pod Kosířem, Náměšť na Hané, Nové Zámky, Plumlov, Tovačov
- 5 poutních míst - Dub nad Moravou, Cholina, Olomouc, Svatý Kopeček, Šternberk
- 3 významné památky s komponovanou krajinou - zámecký areál Čechy pod Kosířem, zámecký areál Náměšť na Hané, zámecký areál Nové Zámky

ESTETICKÉ HODNOTY

- 2 dominantní vrchy - Chlum nad Velkým Týncem, Velký Kosíř
- 4 výrazné krajinné horizonty - hřbet Holého kopce, Chlum - Spálený kopec - Křenůvský kopec, Svatý Kopeček - Hvězda - Radíkův kopec (část), Velký Kosíř
- 5 ploch pohledově exponovaných svahů - jižní a východní svahy Kosíře, západní (jihozápadní) svahy Nízkého Jeseníku (Břevenec - Dlouhá Loučka) - menší část, západní (jihozápadní) svahy Nízkého Jeseníku (Dlouhá Loučka - Paseka - Řídeč) - menší část, západní svahy Nízkého

Jeseníku (Svatý Kopeček) - menší část, západní svahy Nízkého Jeseníku (Šternberk - Laštany) - menší část,

- 11 základních krajinných os - údolí Bečvy, údolí Blaty a Šumice, údolí Bystřice, údolí Hané, údolí Hloučely, údolí Moravy, údolí Moštěnky a Bystřičky, údolí Oskavy, údolí Oslavy, údolí Sitky, údolí Valové, Romže a Nectavy
- 7 kulturních krajinných dominant - Bouzov (hrad), Dub nad Moravou (poutní kostel Očišťování Panny Marie), Náměšť na Hané (zámek a navazující zámecký areál), Plumlov (zámek), Svatý Kopeček u Olomouce (bazilika Navštívení Panny Marie), Tovačov (zámecká věž), Velký Kosíř (rozhledna)

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být přednostně směřována opatření snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha (konkrétní opatření viz kapitola Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – jedná se o oblast se středním a velkým rizikem vysychání drobných vodních toků a s výskytem hydrogeologických rájů, u nichž dochází k odběrům překračujícím přírodní zdroje
- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují vodní útvary s poškozeným ekologickým stavem/potenciálem
- Oblast, do které by měla být směřována opatření snižující riziko povodní (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti dle správce povodí převažují obce nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi
- Navrhovat a realizovat opatření, která by účinněji bránila splachům a vyplavování živin do vod (návrh a realizace půdoochranných opatření a protierozních opatření – protierozní příkopy, průlehy, zatravněné údolnice, ochranné hrázky, terasy, meze apod., zlepšení stavu a kvality břehových porostů a doprovodné vegetace – návrh a realizace ochranných vegetačních pásů podél vodních toků), viz list opatření PDP CZE208002 – téměř celá oblast spadá do tzv. zranitelných oblastí dle Nitrátové směrnice
- Do vodohospodářsky významných oblastí (oblast Litovelského Pomoraví mezi Olomoucí a Litovlí, oblast soutoku Moravy s Bečvou a povodí Blaty) směřovat veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu (viz zásady uvedené v kapitolách Zásady v oblasti vodního hospodářství a Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině
- Zpřísnit podmínky, za kterých je otevíráno nové těžební pole z hlediska plošného rozsahu, tvaru a rekultivace s ohledem na plánované využití – na základě již nyní známých skutečností omezit délku těžebního pole při těžbě z vody na max. 100 m podél proudnice, neboť delší těžební pole nevhodně deformují proudový systém podzemní vody. Zadat zpracování prognózy budoucího stavu podzemních vod po vytěžení všech evidovaných ložisek, na základě této prognózy se vyjádřit k novým otevírákům těžby (především v CHOPAV Kvartér řeky Moravy a v povodí Bečvy).

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Revitalizace úseků vodních toků Morava, Bečva, Nemilanka, Morávka, zprůchodnění migrační překážky – jezu Nové Mlýny (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Protipovodňová opatření pro ochranu měst Uničov, Litovel, Olomouc, Přerov a obcí Troubky, Rokytnice, Líšná a Nezamyslice, zkapacitnění a poldr na říčce Beroňka, poldr Hruška v Němčicích nad Hanou, tři poldry u Koválovic, rekonstrukce spodní výpusti u VD Plumlov (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Suchá nádrž nadmístního významu Dolní Libina, významná suchá nádrž Domaželice (ZÚR, 2011)
- Území chráněné pro akumulaci povrchových vod v lokalitě Otaslavice (Generel LAPV, 2011)

B. KONICKÉ ÚDOLÍ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 16 936 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 16 186 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 6

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 57,2 % výměry (2 segmenty)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 16,6 % výměry (2 segmenty)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 8,8 % výměry (1 segment)
- 17 Údolní zemědělskolesní krajina - 6,3 % výměry (2 segmenty)
- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina - 5,7 % výměry (1 segment)
- 16 Údolní lesozemědělská krajina - 5,4 % výměry (1 segment)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- patří k méně rozsáhlým oblastem se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - západní část kraje (ORP - Konice, okrajově Prostějov, Litovel)
- členitost krajiny - poměrně vysoká, vrchovinny až pahorkatinný charakter, místy výrazná údolí
- využití krajiny - vyrovnaný podíl zemědělství a lesů; lesní celky různé velikosti; poměrně husté a vcelku rovnoměrně rozložené osídlení (hlavně venkovské), s vyšší koncentrací v údolních polohách (běžné údolní lánové vsi až sídelní pásy)
- zastoupená sídla ORP - Konice

ZÁSAVNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- 2 přírodní rezervace - PR Průchodnice, PR Rudka
- 4 přírodní památky - PP Na Kozénku, PP Skalky, PP Taramka, PP U nádrže
- 1 přírodní park - Kladecko (většina)

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 2 poutní místa - Jesenec, Suchdol u Prostějova

ESTETICKÉ HODNOTY

- 1 základní krajinná osa - údolí Valové, Romže a Nectavy

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody)

v krajině) – v oblasti převažují vodní útvary s nedosaženým ekologickým stavem/potenciálem dobrý

- Ověřit skutečné ohrožení obcí v profilech kritických bodů na základě historických událostí a zkušeností místních obyvatel. V případě potvrzení potenciálního ohrožení z plochy povodí navrhnout opatření ke zmírnění nepříznivých účinků vod opatřeními zvyšujícími retenci vody v krajině. Významné kritické body byly řešeny v rámci projektu Voda v krajině (<http://www.vodavkrajine.cz>), uvedenými návrhy se lze inspirovat⁵. V případě potřeby zadat v některých povodích kritických bodů (sběrné plochy) zpracování studie odtokových poměrů, která by navrhla opatření ke snížení nepříznivých účinků vod z plochy povodí – v oblasti se nachází zvýšená koncentrace kritických bodů
- Navrhovat a realizovat opatření, která by účinněji bránila splachům a vyplavování živin do vod (návrh a realizace půdoochranných opatření a protierozních opatření – protierozní příkopy, průlehy, zatravněné údolnice, ochranné hrázky, terasy, meze apod., zlepšení stavu a kvality břehových porostů a doprovodné vegetace – návrh a realizace ochranných vegetačních pásů podél vodních toků), viz list opatření PDP CZE208002 – téměř celá oblast spadá do tzv. zranitelných oblastí
- Do vodohospodářsky významné oblasti – povodí řeky Romže směřovat veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu (viz zásady uvedené v kapitolách Zásady v oblasti vodního hospodářství a Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Protipovodňová opatření (poldry) uvedené v územních plánech obcí (např. poldr Jesenice uvedený v Generelu protipovodňových opatření kraje)

⁵ V rámci mapové aplikace Návrhy opatření na vodních tocích a nivách jsou mj. uvedeny suché a vodní nádrže, zpracované z různých zdrojů (OPŽP, KoPÚ, PDP, ÚPD, dPP, MZe, LPIS). Aktuálnost návrhů je potřeba ověřit.

C. MOHELNICKÁ BRÁZDA

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 40 427 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 39 189 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 30,4 % výměry (7 segmentů)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 17,1 % výměry (5 segmentů)
- 1 Nivní zemědělská krajina - 12,5 % výměry (2 segmenty)
- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina - 11,9 % výměry (4 segmenty)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 7 Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina - 9,0 % výměry (4 segmenty)
- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 4,4 % výměry (1 segment)
- 16 Údolní lesozemědělská krajina - 3,8 % výměry (1 segment)
- 10 Plochá až mírně zvlněná městská a příměstská krajina - 3,5 % výměry (2 segmenty)
- 17 Údolní zemědělskolesní krajina - 3,5 % výměry (2 segmenty)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 15 Výrazně zvlněná až členitá městská a příměstská krajina - 1,5 % výměry (1 segment)
- 2 Nivní zemědělskolesní krajina - 1,4 % výměry (1 segment)
- 6 Plochá rybníční a jezerní krajina - 1,0 % výměry (1 segment)

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- patří k rozsáhlejším oblastem se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - západní až střední část kraje (ORP - Zábřeh, Mohelnice, okrajově Šumperk, Uničov, Litovel)
- členitost krajiny - proměnlivá, rovinatý až vrchovinový charakter
- využití krajiny - v plošších partiích dominantní zemědělství a husté osídlení (městské i venkovské); v členitějších partiích vcelku vyrovnaný podíl zemědělství a různě velkých lesů a osídlení koncentrované spíše do údolních poloh (běžné údolní lánové vsi)
- zastoupená sídla ORP - Zábřeh, Mohelnice

ZÁSADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- CHKO Litovelské Pomoraví (malá část)
- 2 přírodní rezervace - PR Kačení louka (malá část), PR Pod Trlinou
- 3 přírodní památky - PP Za mlýnem, PP Zátrže, PP Žďár
- 2 ptačí oblasti - PO Králický Sněžník (nepatrně), PO Litovelské Pomoraví (malá část)
- 5 evropsky významných lokalit - EVL Horní Morava, EVL Litovelské Pomoraví (menší část), EVL Pod Trlinou, EVL Ruda nad Moravou, EVL Žďár

- 1 přírodní park - Březná (většina)

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 3 kulturní krajinné oblasti - KKO 3 Nové Zámky (menší část), KKO 4 Žádlovicko (část), KKO 7 Březná (většina)
- 1 národní kulturní památka - NKP Vodní elektrárna v Třeštině
- 1 městská památková zóna - MPZ Mohelnice
- 4 vesnické památkové zóny - VPZ Hruška, VPZ Libivá, VPZ Třeština, VPZ Palonín
- 1 krajinná památková zóna - KPZ Žádlovicko (část)
- 1 významný hrad - Mírov
- 1 významný zámek - Žádlovice
- 1 poutní místo - Ruda nad Moravou

ESTETICKÉ HODNOTY

- 1 plocha pohledově exponovaných svahů - západní svahy Úsovské vrchoviny (Lesnice - Hrabová - Dubicko)
- 5 základních krajinných os - údolí Březné, údolí Desné, údolí Moravské Sázavy, údolí Moravy, údolí Třebůvky
- 2 kulturní krajinné dominanty - Mírov (hrad), Úsov (kaple sv. Rocha)

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být přednostně směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – maximálně využít retenční potenciál široké Mohelnické brázdy k protipovodňové ochraně níže ležících obcí. Široká niva Moravy má poměrně velkou retenční kapacitu s řadou nevyužitých prostor, kde je třeba vytvořit podmínky pro řízené rozlivy
- Pro opatření uvedené v ZÚR „území významné pro situování protipovodňových opatření v oblasti Mohelnické brázdy“ vymezit v územních plánech obcí územní rezervu – neznemožnit v rámci územního plánování realizaci opatření v budoucnu
- Oblast, do které by měla být směřována opatření snižující riziko povodní (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují obce nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi
- Navrhovat a realizovat opatření, která by účinněji bránila splachům a vyplavování živin do vod (návrh a realizace půdoochranných opatření a protierozních opatření – protierozní příkopy, průlehy, zatravněné údolnice, ochranné hrázky, terasy, meze apod., zlepšení stavu a kvality břehových porostů a doprovodné vegetace – návrh a realizace ochranných vegetačních pásů podél vodních toků), viz list opatření PDP CZE208002 – převážná část oblasti spadá do tzv. zranitelných oblastí
- Zpřísnit podmínky, za kterých je otevíráno nové těžební pole z hlediska plošného rozsahu, tvaru a rekultivace s ohledem na plánované využití – na základě již nyní známých skutečností omezit délku těžebního pole při těžbě z vody na max. 100 m podél proudnice, neboť delší těžební pole nevhodně deformují proudový systém podzemní vody. Zadat zpracování prognózy budoucího stavu podzemních vod po vytěžení všech evidovaných ložisek, na základě této prognózy se vyjádřit k novým otevírkám těžby.
- Do vodohospodářsky významné oblasti – Mohelnické brázdy směřovat veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu (viz zásady uvedené v kapitolách Zásady v oblasti vodního hospodářství a Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině)

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Dálkový vodovodní přivaděč z oblasti Ramzovského nasunutí (ZÚR, 2011)

- Území významné pro situování protipovodňových opatření v oblasti Mohelnické brázdy (ZÚR, 2011)
- Opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy, napojení odstavených ramen na Moravě, ř. km 269,500 – 272,400 (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Třebůvka – protipovodňová opatření v lokalitě Loštice, zkapacitnění koryta a suché poldry na Jedelském potoce, poldry na Loučce v Brníčku a Lesnici (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Suché nádrže nadmístního významu Křemačov a Police (ZÚR, 2011)

D. ŠUMPERSKÉ ÚDOLÍ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 24 354 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 23 646 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 7

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 31,8 % výměry (4 segmenty)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 24,8 % výměry (7 segmentů)
- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 14,7 % výměry (4 segmenty)
- 16 Údolní lesozemědělská krajina - 13,5 % výměry (2 segmenty)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 7 Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina - 8,1 % výměry (1 segment)
- 5 Nivní městská a příměstská krajina - 3,9 % výměry (1 segment)
- 15 Výrazně zvlněná až členitá městská a příměstská krajina - 3,2 % výměry (1 segment)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- patří ke středně rozsáhlým oblastem se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - severní až střední část kraje (ORP - Šumperk, okrajově Zábřeh)
- členitost krajiny - převážně vysoká, vrchovinná až podhorský charakter, místy výrazná údolí, ale též významně zastoupená plochá až rovinatá území (dno údolí Desné)
- využití krajiny - vcelku vyrovnaný podíl zemědělství (převažujícího v plošších partiích území) a lesů (převažujících v členitých partiích území); lesní celky vesměs větší (s přechody do rozsáhlých komplexů; osídlení nerovnoměrné (hlavně venkovské), koncentrované do údolních poloh (většinou údolní lánové vsi až sídelní pásy)
- zastoupená sídla ORP - Šumperk

ZÁŠADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- CHKO Jeseníky (menší část)
- 3 přírodní památky - PP Pfarrerb, PP Smrčina, PP Sobotín - domov důchodců
- 2 ptačí oblasti - PO Jeseníky (malá část), PO Králický Sněžník (malá část)
- 4 evropsky významné lokality - EVL Račinka (většina), EVL Sobotín - domov důchodců, EVL Údolí Malínského potoka, EVL Velké Losiny - lázeňský dům Eliška

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 1 kulturní krajinná oblast - KKO 6 Hanušovická vrchovina (okrajově)
- 2 národní kulturní památky - NKP Zámek Velké Losiny, NKP Papírna Velké Losiny
- 1 městská památková zóna - MPZ Šumperk
- 1 vesnická památková zóna - VPZ Dlouhomilov

- 1 významný zámek - Velké Losiny

ESTETICKÉ HODNOTY

- 1 dominantní vrch - Háj u Šumperka
- 1 základní krajinná osa - údolí Desné

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření snižující riziko povodní (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují obce nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi a obce s nepříjatelým povodňovým rizikem
- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině), přičemž je vhodné respektovat zásady v horských a podhorských oblastech uvedené v kpt. Zásady v oblasti vodního hospodářství – do oblasti zasahuje vodní útvar s vyšší hodnotou faktoru urychleného odtoku (povodí Desné nad Rapotínem)

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- PPO Desná, Šumperk – Kouty nad Desnou, poldr Sobotín na Mertě, poldr na Loučce v Dlouhomilově (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015, ZÚR, 2011 – významná suchá nádrž Sobotín)

E. HANUŠOVICKÉ ÚDOLÍ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 24 943 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 24 169 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 8

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 54,8 % výměry (9 segmentů)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 17 Údolní zemědělskolesní krajina - 15,1 % výměry (3 segmenty)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 8,1 % výměry (3 segmenty)
- 21 Krajina horských údolí - 7,1 % výměry (5 segmentů)
- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 6,8 % výměry (4 segmenty)
- 16 Údolní lesozemědělská krajina - 4,3 % výměry (1 segment)
- 18 Údolní lesní krajina - 2,5 % výměry (1 segment)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 19 Lesní krajina horských hřbetů - 1,3 % výměry (1 segment)

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- patří ke středně rozsáhlým oblastem se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - severozápadní část kraje (ORP - Šumperk, okrajově Jeseník)
- členitost krajiny - vysoká, vrchovinná až podhorská (výjimečně i horská) charakter, výrazná údolí
- využití krajiny - většinou mírně převažující zemědělství (zejména travní porosty); lesy soustředěné z velké části do údolních poloh, v jihozápadní části části spojené do rozsáhlého komplexu a převažující; osídlení nerovnoměrné (hlavně venkovské), koncentrované do údolních poloh (většinou údolní lánové vsi až sídelní pásy)
- zastoupená sídla ORP - nejsou

ZÁSADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- CHKO Jeseníky (malá část)
- 5 přírodních rezervací - PR Na hadci, PR Niva Branné, PR Pod Slunečnou strání, PR Přemyslovské sedlo, PR Stráž - Skalka
- 5 přírodních památek - PP Chrastický hadec, PP Pasák, PP Pod Rudným vrchem, PP Poláchovy stráně - Výří skály, PP Štola Mařka
- 1 ptačí oblast - PO Králický Sněžník (část)
- 8 evropsky významných lokalit - EVL Branná - hrad, EVL Hadce a bučiny u Raškova, EVL Hanušovice - kostel, EVL Chrastický hadec, EVL Pod Rudným vrchem, EVL Poláchovy stráně - Výří skály, EVL Račinka (malá část), EVL Štola Mařka

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 1 kulturní krajinná oblast - KKO 6 Hanušovická vrchovina (většina)

- 1 městská památková zóna - MPZ Branná

ESTETICKÉ HODNOTY

- 1 výrazný krajinný horizont - Bouda - Kamenec - Čečola
- 3 základní krajinné osy - údolí Branné, údolí Krupé, údolí Moravy

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření snižující riziko povodní (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují obce nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi
- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině), přičemž je vhodné respektovat zásady v horských a podhorských oblastech uvedené v kpt. Zásady v oblasti vodního hospodářství – do oblasti zasahuje vodní útvar s vyšší hodnotou faktoru urychleného odtoku (povodí Vrbenského potoka nad Starým Městem)
- Do vodohospodářsky významné oblasti – oblasti CHOPAV Žamberk - Králíky a Ramzovského nasunutí směřovat veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu (viz zásady uvedené v kapitolách Zásady v oblasti vodního hospodářství a Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině)

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Dálkový vodovodní přivaděč z oblasti Ramzovského nasunutí (ZÚR, 2011)
- Opatření ze studie Krupá – obnova přirozené hydromorfologie, retenční kapacity toku a nivy, opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy, revitalizace Stříbrnického potoka (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Suché nádrže místního významu Ostružná, Petřikov, nádrž nadmístního významu Splav, významná suchá nádrž Staré Město (ZÚR, 2011)
- Území chráněné pro akumulaci povrchových vod v lokalitě Hanušovice (Generel LAPV, 2011)

F. KLADSKÁ KOTLINA

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 2 703 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 6 040 ha - výrazné zvýšení výměry je dáno především podstatným rozšířením k jihu až jihozápadu (na úkor celku C. Mohelnická brázda), díky čemuž byla napravena původní paradoxní situace, kdy jednotka nezahrnovala příslušnou část stejnojmenného geomorfologického celku

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 5

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 43,5 % výměry (2 segmenty)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina - 25,1 % výměry (1 segment)
- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 17,6 % výměry (3 segmenty)
- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 11,0 % výměry (2 segmenty)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 19 Lesní krajina horských hřbetů - 2,8 % výměry (1 segment)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- nejmenší oblast se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - západní až severozápadní část kraje (ORP - Šumperk, okrajově Zábřeh); charakterem odpovídající území navazuje v přilehlých partiích Pardubického kraje
- členitost krajiny - převážně vysoká, vrchovinná až podhorský (výjimečně i horský) charakter, ale též významně zastoupená plochá až rovinatá území (geomorfologický celek Kladská kotlina)
- využití krajiny - v severní a jižní části převažující zemědělství, ve střední části lesní komplex; osídlení výrazně nerovnoměrné (hlavně venkovské), koncentrované do údolních poloh (běžně údolní lánové vsi)
- zastoupená sídla ORP - nejsou

ZÁŠADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- 1 ptačí oblast - PO Králický Sněžník (část)
- 1 přírodní park - Břežná (malá část)

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 2 kulturní krajinné oblasti - KKO 6 Hanušovická vrchovina (malá část), KKO 7 Břežná (okrajově)
- 1 městská památková zóna - MPZ Štítý
- 1 vesnická památková zóna - VPZ Jakubovice

ESTETICKÉ HODNOTY

- 1 dominantní vrch - Jeřáb
- 1 výrazný krajinný horizont - hřbet Jeřábu

- 1 plocha pohledově exponovaných svahů - východní svahy Orlických hor
- 2 základní krajinné osy - údolí Březné, údolí Moravy

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Do vodohospodářsky významné oblasti – oblasti CHOPAV Žamberk - Králíky směřovat veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu (viz zásady uvedené v kapitolách Zásady v oblasti vodního hospodářství a Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy, revitalizace toku Březná – Heroltice (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Suché nádrže nadmístního významu Červený Potok a Březenský Dvůr (ZÚR, 2011)

G. JESENICKÉ ÚDOLÍ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 8 071 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 6 223 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 4

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 16 Údolní lesozemědělská krajina - 61,0 % výměry (3 segmenty)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 17,3 % výměry (1 segment)
- 15 Výrazně zvlněná až členitá městská a příměstská krajina - 14,2 % výměry (1 segment)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 7,5 % výměry (1 segment)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- druhá nejmenší oblast se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - severní část kraje (ORP - Jeseník)
- členitost krajiny - vysoká, vrchovinný až podhorský charakter, v relativně snížené (kotlinové) poloze
- využití krajiny - převažující zemědělství (zejména travní porosty); lesy zejména při okrajích, kam přesahují horské lesní komplexy; osídlení husté (hlavně venkovské), koncentrované do údolních poloh (souvisele sídelní pásy)
- zastoupená sídla ORP - Jeseník

ZÁŠADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- CHKO Jeseníky (menší část)
- 1 přírodní památka - PP Louka Na Miroslavi
- 1 ptačí oblast - PO Jeseníky (menší část)
- 2 evropsky významné lokality - EVL Lipová-lázně - mateřská školka, EVL Rychlebské hory - Sokolský hřbet (malá část)

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 1 kulturní krajinná oblast - KKO 5 Jesenická kotlina (jádrová část)

ESTETICKÉ HODNOTY

- 1 základní krajinná osa - údolí Bělé

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině), přičemž je vhodné respektovat zásady v horských a podhorských oblastech uvedené v kpt. Zásady v oblasti vodního hospodářství – do oblasti zasahuje vodní útvar s vyšší hodnotou faktoru urychleného odtoku (povodí horní Bělé nad Jeseníkem)
- Ověřit skutečné ohrožení obcí v profilech kritických bodů na základě historických událostí a zkušeností místních obyvatel. V případě potvrzení potenciálního ohrožení z plochy povodí navrhnout opatření ke zmírnění nepříznivých účinků vod opatřeními zvyšujícími retenci vody v krajině. Významné kritické body byly řešeny v rámci projektu Voda v krajině (<http://www.vodavkrajine.cz>), uvedenými návrhy se lze inspirovat⁶. V případě potřeby zadat v některých povodích kritických bodů (sběrné plochy) zpracování studie odtokových poměrů, která by navrhla opatření ke snížení nepříznivých účinků vod z plochy povodí – v oblasti se nachází zvýšená koncentrace kritických bodů
- Do vodohospodářsky významné oblasti – oblasti CHOPAV Jeseníky a oblasti Ramzovského nasunutí směřovat veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu (viz zásady uvedené v kapitolách Zásady v oblasti vodního hospodářství a Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině)

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Zkapacitnění vodního toku Bělá včetně objektů na něm pro ochranu zastavěného území v Domašově, Bukovicích a v Písečné (ZÚR, 2011)

⁶ V rámci mapové aplikace Návrhy opatření na vodních tocích a nívách jsou mj. uvedeny suché a vodní nádrže, zpracované z různých zdrojů (OPŽP, KoPÚ, PDP, ÚPD, dPP, MZe, LPIS). Aktuálnost návrhů je potřeba ověřit.

H. JAVORNICKÉ ÚPATÍ = NISKÉ SLEZSKO (+ SUDETSKÉ PŘEDHOŘÍ)

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 43 058 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 46 302 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 8

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 37,7 % výměry (6 segmentů)
- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 33,5 % výměry (9 segmentů)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 7 Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina - 9,0 % výměry (2 segmenty)
- 21 Krajina horských údolí - 6,6 % výměry (8 segmentů)
- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 6,2 % výměry (5 segmentů)
- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina - 6,0 % výměry (4 segmenty)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 19 Lesní krajina horských hřbetů - 0,7 % výměry (1 segment)
- 2 Nivní lesozemědělská krajina - 0,3 % výměry (1 segment)

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- třetí největší oblast se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - nejsevernější část kraje (ORP - Jeseník); charakterem odpovídající území navazuje v přilehlých partiích Moravskoslezského kraje a Polska
- členitost krajiny - značně proměnlivá, rovinatý až horský charakter, výrazná údolí
- využití krajiny - celkově převažují lesy (charakteristické pro členité vrchovinné až horské polohy - víceméně souvislý komplex); v plošších partiích (směrem do Polska) dominantní zemědělství; osídlení nerovnoměrné (hlavně venkovské), koncentrované do údolních poloh (většinou údolní lánové vsi až sídelní pásy)
- zastoupená sídla ORP - nejsou

ZÁSA DNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- CHKO Jeseníky (severní část)
- 4 národní přírodní památky - NPP Borový, NPP Jeskyně Na Pomezí, NPP Na Špičáku, NPP Venušiny misky
- 2 přírodní rezervace - PR Račí údolí, PR Vidnavské mokřiny
- 9 přírodních památek - PP Černá Voda - kulturní dům, PP Černé jezero, PP Chebží, PP Písečná-mokřad, PP Píšťala, PP Skalka pod Kaní horou, PP Štola Marie Pomocná, PP Vodopády Stříbrného potoka, PP Zlaté jezero
- 1 ptačí oblast - PO Jeseníky (menší část)

- 12 evropsky významných lokalit - EVL Černá Voda - kostel, EVL Černá Voda - kulturní dům, EVL Lánský luh, EVL Na Špičáku, EVL Písečná - mokřad, EVL Rychlebské hory - Račí údolí, EVL Rychlebské hory - Sokolský hřbet (většina), EVL Stará Červená Voda - lesní komplex, EVL Štola Marie Pomocná, EVL Vidnava, EVL Zlaté Hory - Černé jezero, EVL Zlaté Hory - Zlaté jezero

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 3 kulturní krajinné oblasti - KKO 5 Jesenická kotlina (menší část), KKO 10 Žulovsko, KKO 11 Rychlebské hory - Javorník
- 1 národní kulturní památka - NKP Zámek Jánský Vrch v Javorníku
- 3 městské památkové zóny - MPZ Javorník, MPZ Vidnava, MPZ Zlaté Hory
- 1 významný hrad - Jánský vrch (Javorník)

ESTETICKÉ HODNOTY

- 7 dominantních vrchů - Biskupská kupa, Borový vrch, Borůvková hora, Boží hora, Jehlan, Kaní hora, Křemenáč
- 3 výrazné krajinné horizonty - Biskupská hora - Větrná - Dlouhá stráň, Zelený vrch - Sporný vrch - Bílý kámen - Strážisko (většina), Medvědí kámen - Na radosti - Studničný vrch - Sokolí vrch - Černý hřbet
- 3 plochy pohledově exponovaných svahů - severovýchodní svahy Rychlebských hor (Bílý Potok - Bílá Voda), severovýchodní svahy Rychlebských hor (Javorník - Uhelná - Vlčice), západní svahy hřbetu Biskupské kupy
- 2 základní krajinné osy - údolí Bělé, údolí Vidnávky
- 1 kulturní krajinná dominant - Jánský Vrch (zámek v Javorníku)

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují vodní útvary s nedosaženým ekologickým stavem/potenciálem dobrý
- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině), přičemž je vhodné respektovat zásady v horských a podhorských oblastech uvedené v kpt. Zásady v oblasti vodního hospodářství – do oblasti zasahuje vodní útvar s vyšší hodnotou faktoru urychleného odtoku (povodí Vidnávky nad Vidnavou)

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- nejsou

I. MORAVSKÁ BRÁNA

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 18 211 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 12 897 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 7

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina - 44,7 % výměry (2 segmenty)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 18,8 % výměry (2 segmenty)
- 10 Plochá až mírně zvlněná městská a příměstská krajina - 12,4 % výměry (2 segmenty)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 7 Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina - 7,3 % výměry (1 segment)
- 15 Výrazně zvlněná až členitá městská a příměstská krajina - 5,9 % výměry (1 segment)
- 1 Nivní zemědělská krajina - 5,8 % výměry (2 segmenty)
- 2 Nivní lesozemědělská krajina - 5,1 % výměry (1 segment)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- třetí nejmenší oblast se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - východní až jihovýchodní část kraje (ORP - Hranice, Lipník nad Bečvou, nepatrně Olomouc); charakterem odpovídající území navazuje v přilehlých partiích Moravskoslezského kraje
- členitost krajiny - poměrně nízká, rovinatý až pahorkatinný charakter
- využití krajiny - dominantní zemědělství; husté osídlení (městské i venkovské); rozptýleně menší lesní celky
- zastoupená sídla ORP - Hranice, Lipník nad Bečvou

ZÁSADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- 1 národní přírodní památka - NPP Zbrašovské aragonitové jeskyně (část)
- 1 přírodní rezervace - PR Škrabalka
- 3 přírodní památky - PP Nad kostelíčkem, PP Týn nad Bečvou, PP V oboře (menší část)
- 1 ptačí oblast - PO Libavá (okrajová část)
- 3 evropsky významné lokality - EVL Bečva - Žebračka (část), EVL Libavá (okrajová část), EVL Týn nad Bečvou

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 1 kulturní krajinná oblast - KKO 1 Moravská brána (hlavní část)
- 1 městská památková rezervace - MPR Lipník nad Bečvou
- 1 městská památková zóna - MPZ Hranice

ESTETICKÉ HODNOTY

- 3 plochy pohledově exponovaných svahů - severní svahy Maleníku - menší část, jižní svahy Nízkého Jeseníku (Oderských vrchů) - okrajová část, jihovýchodní svahy Nízkého Jeseníku - okrajová část,
- 1 základní krajinná osa - údolí Bečvy
- 1 kulturní krajinná dominanta - Lipník nad Bečvou (městská památková rezervace)

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření snižující riziko povodní (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují obce nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi a obce s nepříjatelým povodňovým rizikem
- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině a opatření snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – jedná se o oblast se středním a velkým rizikem vysychání drobných vodních toků a oblast s nižší akumulací schopností území (východní část)
- Do vodohospodářsky významné oblasti – oblasti povodí Bečvy směřovat veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu (viz zásady uvedené v kapitolách Zásady v oblasti vodního hospodářství a Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině)

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Bečva, Revitalizace toku v ř. km 15,500 – 42,400; Bečva, Týn nad Bečvou – přírodě blízká protipovodňová opatření; Bečva, Rybí přechod na jezu Hranice (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Bečva, Lipník nad Bečvou – PPO města; Bečva, Hranice na Moravě – zkapacitnění jezu a PPO města; Bečva, Teplice – PPO nábřeží u lázní; Drahotušský (Uhřínovský) potok, úprava toku, opevnění, zkapacitnění (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)

J. SKUPINA VALAŠSKÉ PODBESKYDÍ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 16 454 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 22 359 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 7

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 44,9 % výměry (5 segmentů)
- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina - 30,8 % výměry (1 segment)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 9,2 % výměry (1 segment)
- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 4,1 % výměry (1 segment)
- 2 Nivní lesozemědělská krajina - 3,8 % výměry (1 segment)
- 6 Plochá rybníční a jezerní krajina - 3,8 % výměry (1 segment)
- 8 Plochá až mírně zvlněná lesozemědělská krajina - 3,4 % výměry (1 segment)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- patří ke středně rozsáhlým oblastem se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - jihovýchodní část kraje (ORP - Hranice, Lipník nad Bečvou, Přerov); charakterem odpovídající území navazuje v přilehlých partiích Zlínského a Moravskoslezského kraje
- členitost krajiny - střední, pahorkatinný charakter
- využití krajiny - celkově dominantní zemědělství; různě velké lesní celky (největší v severní části - Maleník); poměrně husté a vcelku rovnoměrně rozložené osídlení (téměř výhradně venkovské);
- zastoupená sídla ORP - nejsou

ZÁŠADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- 1 národní přírodní rezervace - NPR Hůrka u Hranic
- 1 národní přírodní památka - NPP Zbrašovské aragonitové jeskyně (část)
- 5 přírodních rezervací - PR Bukoveček, PR Doubek, PR Dvorčák, PR Malá Kobylanka, PR Velká Kobylanka
- 4 přírodní památky - PP Hustopeče - Štěrkáč, PP Lesy u Bezuchova, PP Těšice, PP V oboře (větší část)
- 5 evropsky významných lokalit - EVL Dřevohostický les, EVL Hůrka u Hranic, EVL Hustopeče - Štěrkáč, EVL Choryňský mokřad, EVL Lesy u Bezuchova

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 1 kulturní krajinná oblast - KKO 1 Moravská brána (menší část)

- 1 významný hrad - Helfštýn
- 1 významný zámek - Hustopeče nad Bečvou

ESTETICKÉ HODNOTY

- 2 dominantní vrchy - Krásnice, Maleník
- 1 výrazný krajinný horizont - Helfštýn - Krásnice - Maleník - Křivý - Polomná
- 1 plocha pohledově exponovaných svahů - severní svahy Maleníku (většina)
- 2 základní krajinné osy - údolí Bečvy, údolí Moštěnky a Bystřičky
- 2 kulturní krajinné dominanty - Helfštýn (hrad), Hustopeče nad Bečvou (zámek)

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině a opatření snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – do oblasti zasahuje vodní útvar s vyšší hodnotou urychleného odtoku, dále se jedná o oblast se středním a velkým rizikem vysychání drobných vodních toků
- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují vodní útvary s nedosaženým ekologickým stavem/potenciálem dobrý
- Zpřísnit podmínky, za kterých je otevíráno nové těžební pole z hlediska plošného rozsahu, tvaru a rekultivace s ohledem na plánované využití – na základě již nyní známých skutečností omezit délku těžební pole při těžbě z vody na max. 100 m podél proudnice, neboť delší těžební pole nevhodně deformují proudový systém podzemní vody. Zadat zpracování prognózy budoucího stavu podzemních vod po vytěžení všech evidovaných ložisek, na základě této prognózy se vyjádřit k novým otevírkám těžby.

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Bečva, Realizace vhodných opatření ze studie „Přírodě blízká protipovodňová opatření v úseku ř. km 42,000 až ř. km 57,000; Juhyně – Komárno – revitalizace toku vč. zprůchodnění jezu (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Bečva, vodní dílo Skalička (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Území chráněné pro akumulaci povrchových vod v lokalitě Radkovy (Generel LAPV, 2011)

K. SKUPINA DRAHANSKÝCH VRCHŮ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 15 408 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 13 916 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 5

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 70,5 % výměry (1 segment)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 22,5 % výměry (5 segmentů)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 17 Údolní zemědělskolesní krajina - 3,0 % výměry (1 segment)
- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina - 2,2 % výměry (1 segment)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 18 Údolní lesní krajina - 1,8 % výměry (1 segment)

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- patří k méně rozsáhlým oblastem se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - jihozápadní část kraje (ORP - Prostějov, Konice); charakterem odpovídající území navazuje v přilehlých partiích Jihomoravského a Pardubického kraje
- členitost krajiny - poměrně vysoká, vrchovinný až pahorkatinný charakter, místy výrazná údolí
- využití krajiny - vyrovnaný podíl zemědělství a lesů; lesní celky různé velikosti; osídlení středně husté (hlavně venkovské), v údolních i vyvýšených polohách
- zastoupená sídla ORP - nejsou

ZÁSAVNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- 6 přírodních rezervací - PR Bučina u Suché louky, PR Lipovské úpolínové louky, PR Pod Švancarkou, PR Skály, PR Skelná huť, PR Uhliska
- 10 přírodních památek - PP Louky pod Skalami, PP Návesní niva, PP Nebeský rybník, PP Nivské louky, PP Pod liščím kupem, PP Pohorská louka, PP Protivanov, PP Rašeliniště v Kložovci, PP Skřípovský mokřad, PP V chaloupkách
- 2 evropsky významné lokality - EVL Protivanov, EVL Stráž nad Huťským potokem

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- žádné nevylišeny

ESTETICKÉ HODNOTY

- 1 dominantní vrch - Skalky

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody

v krajině) – v oblasti převažují vodní útvary s nedosaženým ekologickým stavem/potenciálem dobrý

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Území chráněné pro akumulaci povrchových vod v lokalitě Usobrnno (Generel LAPV, 2011)

L. SKUPINA TŘEBOVSKÝCH KUEST

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 12 552 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 13 280 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 4

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 37,8 % výměry (5 segmentů)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 23,4 % výměry (3 segmenty)
- 17 Údolní zemědělskolesní krajina - 21,6 % výměry (3 segmenty)
- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 17,2 % výměry (3 segmenty)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- nejsou

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- patří k méně rozsáhlým oblastem se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - západní část kraje (ORP - Mohelnice, okrajově Zábřeh, Konice, Prostějov); charakterem odpovídající území navazuje v přilehlých partiích Pardubického kraje
- členitost krajiny - poměrně vysoká, vrchovinný charakter, místy výrazná údolí
- využití krajiny - převaha lesů (vesměs velké celky až komplexy); zemědělské enklávy; osídlení poměrně řídké, v zemědělských enklávách (výhradně venkovské)
- zastoupená sídla ORP - nejsou

ZÁŠADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- 1 národní přírodní rezervace - NPR Špraněk
- 1 přírodní památka - PP Rodlen
- 2 evropsky významné lokality - EVL Bohdalov (menší část), EVL Špraněk (většina)
- 2 přírodní parky - Březná (malá část), Kladecko (menší část)

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 2 kulturní krajinné oblasti - KKO 4 Žádlovicko (část), KKO 7 Březná (malá část)
- 1 krajinná památková zóna - KPZ Žádlovicko (část)

ESTETICKÉ HODNOTY

- 2 základní krajinné osy - údolí Moravské Sázavy, údolí Třebůvky

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření snižující riziko povodní (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují obce nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi
- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují vodní útvary s nedosaženým ekologickým stavem/potenciálem dobrý

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy; Třebůvka, Realizace vhodných opatření ze studie „Třebůvka – přírodě blízká protipovodňová opatření (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Suchá nádrž místního významu Mírov (ZÚR, 2011)
- Území chráněné pro akumulaci povrchových vod v lokalitě Hoštejn (Generel LAPV, 2011)

M. SKUPINA JESENICKÉHO MASIVU

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 39 792 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 38 010 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 6

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 21 Krajina horských údolí - 42,8 % výměry (20 segmentů)
- 19 Lesní krajina horských hřbetů - 35,5 % výměry (11 segmentů)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 13,9 % výměry (7 segmentů)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 5,9 % výměry (2 segmenty)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 1,0 % výměry (2 segmenty)
- 20 Krajina horských holí - 0,9 % výměry (1 segment)

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- patří k rozsáhlejším oblastem se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - severní, severovýchodní a severozápadní část kraje (ORP - Šumperk, Jeseník); charakterem odpovídající území navazuje v přilehlých partiích Moravskoslezského a Pardubického kraje a v Polsku
- členitost krajiny - značná, horský až podhorský charakter, četná výrazná údolí
- využití krajiny - naprostá dominance lesů (rozsáhlé komplexy); zemědělství podružně (travní porosty); osídlení minimální (drobná horská sídla a samoty); vzácně horské hole
- zastoupená sídla ORP - nejsou

ZÁSADNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- CHKO Jeseníky (jádrová část)
- 5 národních přírodních rezervací - NPR Králický Sněžník, NPR Praděd, NPR Rašeliniště Skřátek, NPR Rejvíz, NPR Šerák-Keprník
- 8 přírodních rezervací - PR Borek u Domašova, PR Břidličná, PR Bučina pod Františkovou myslivnou, PR Filipovické louky, PR Františkov, PR Sněžná kotlina, PR Šumárník, PR Vysoký vodopád
- 2 přírodní památky - PP Rašeliniště na Smrku, PP Zadní Hutisko
- 2 ptačí oblasti - PO Jeseníky (hlavní část), PO Králický Sněžník (malá část)
- 6 evropsky významných lokalit - EVL Keprník, EVL Králický Sněžník, EVL Praděd, EVL Rejvíz, EVL Rychlebské hory - Sokolský hřbet (menší část), EVL Šumárník

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 3 kulturní krajinné oblasti - KKO 5 Jesenická kotlina (menší část), KKO 6 Hanušovická vrchovina (menší část), KKO 11 Rychlebské hory - Javorník (nepatrně)

- 2 vesnické památkové zóny - VPZ Rejvíz, VPZ Údolí

ESTETICKÉ HODNOTY

- 8 dominantních vrchů - Dlouhé stráně, Kamenný vrch, Keprník, Mravenečník, Orlík, Petrovy kameny, Šerák, Vozka
- 20 výrazných krajinných horizontů - sedlo Skřítek - Bílý kámen - Černé kameny - Skály, Vysoká hole - Jelení hřbet - Ztracené skály, Mravenečník - Dlouhé stráně - Vřesník, Praděd - Velký Děd, Praděd - Malý Děd - Výrovka - Velký Klínovec, Výrovka - Velký Klín, hřbet Černé stráně, Černava - Šerák - Keprník - Vozka - Spálený vrch, Travná hora - Trnová hora - Hřebeňák - Ostružník, Mlýnský vrch - Polská hora - Travná hora - Smrk - Studený (hraniční hřbet Rychlebských hor), Kopřivník - Studený - Lví hora - Kopřivná, Smrk - Kovadlina - Břidličný - Špičák (hraniční hřbet Rychlebských hor), Palaš - Stolec - Kuní hora, Hraniční hora - Kladské sedlo, Stříbrnická hora - Sušina - Podbělka - Souš - Sviní hora, Sušina - Tetřeví hora - Velká Šindelná, Podbělka - Slamník (Pardubický kraj) - Chlum, Táborské skály - Příčný vrch - Hornické skály, Zlatý chlum - Bílé skály - Bleskovec, Zelený vrch - Sporný vrch - Bílý kámen - Strážisko (malá část),
- 3 základní krajinné osy - údolí Bělé (krátký úsek), údolí Branné (krátký úsek údolí Desné (krátký úsek)

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření snižující riziko povodní (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině) – v oblasti převažují obce nechráněné nebo nedostatečně chráněné před povodněmi
- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině, obecně opatření snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině), přičemž je vhodné respektovat zásady v horských a podhorských oblastech uvedené v kpt. Zásady v oblasti vodního hospodářství – v oblasti se vyskytují vodní útvary s vyšší hodnotou urychleného odtoku
- Do vodohospodářsky významných oblastí – oblasti CHOPAV Žamberk – Králíky, CHOPAV Jeseníky a oblasti Ramzovského nasunutí směřovat veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu (viz zásady uvedené v kapitolách Zásady v oblasti vodního hospodářství a Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- PPO Desná, Šumperk – Kouty nad Desnou (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Suchá nádrž místního významu Kociánov (ZÚR, 2011)

N. SKUPINA JESENICKO-ODERSKÝCH VRCHŮ

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA:

PŮVODNÍ VÝMĚRA

- 68 859 ha

VÝMĚRA PO ZPŘESNĚNÍ VYMEZENÍ

- 82 500 ha

POČET ZASTOUPENÝCH TYPŮ OBLASTÍ SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 8

HLAVNÍ (DOMINANTNÍ) OBLAST(I) SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 12 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina - 41,7 % výměry (12 segmentů)

CHARAKTERISTICKÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 14 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina - 18,6 % výměry (10 segmentů)
- 13 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina - 17,3 % výměry (13 segmentů)

DOPLŇKOVĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 18 Údolní lesní krajina - 9,3 % výměry (8 segmentů)
- 17 Údolní zemědělskolesní krajina - 7,2 % výměry (4 segmenty)
- 11 Výrazně zvlněná zemědělská krajina - 3,0 % výměry (3 segmenty)

VZÁCNĚ ZASTOUPENÉ OBLASTI SE SHODNOU CÍLOVOU CHARAKTERISTIKOU KRAJINY

- 16 Údolní lesozemědělská krajina - 1,6 % výměry (2 segmenty)
- 21 Krajina horských údolí - 1,3 % výměry (1 segmentů)

DALŠÍ CHARAKTERISTIKY

- třetí největší oblast se shodným krajinným typem v Olomouckém kraji
- poloha - východní část kraje (ORP - Šternberk, Olomouc včetně VÚ Libavá, Hranice, Šumperk, okrajově Uničov, Zábřeh, Mohelnice, nepatrně Lipník nad Bečvou); charakterem odpovídající území navazuje v přilehlých partiích Moravskoslezského kraje
- členitost krajiny - poměrně vysoká, převážně vrchovinový (výjimečně až podhorský) charakter, místy výrazná údolí
- využití krajiny - mírná převaha lesů (vesměs velké celky až komplexy); četné zemědělské enklávy; osídlení nerovnoměrné a celkově poměrně řídké (hlavně venkovské), v údolních i vyvýšených polohách; specifické území vojenského újezdu s velkými plochami lad
- zastoupená sídla ORP - nejsou

ZÁSAVNÍ HODNOTY:

PŘÍRODNÍ HODNOTY

- CHKO Jeseníky (jižní část)
- 3 přírodní rezervace - PR Hrubovodské sutě, PR Rabštejn, Smolenská luka
- 2 přírodní památky - PP Kamenné proudy u Domašova, PP Soudkova štola
- 1 ptačí oblast - PO Libavá (většina)
- 6 evropsky významných lokalit - EVL Libavá (většina), EVL Rabštejn, EVL Soudkova štola, EVL Sovinec, EVL Údolí Bystřice, EVL Velká Střelná - štoly
- 2 přírodní parky - Sovinecko (většina), Údolí Bystřice

KULTURNÍ A HISTORICKÉ HODNOTY

- 2 kulturní krajinné oblasti - KKO 1 Moravská brána (malá část), KKO 9 Svahy Nízkého Jeseníku (většina)
- 1 městská památková zóna - MPZ Potštát
- 1 poutní místo - Stará Voda

ESTETICKÉ HODNOTY

- 1 dominantní vrch - Bradlo
- 9 výrazných krajinných horizontů - jižní okraje Nízkého Jeseníku (Slavkovský vrch), jižní okraje Nízkého Jeseníku (Obírka - Kopánky), jižní okraje Nízkého Jeseníku (Juřačka), jižní okraje Nízkého Jeseníku (nad Milenovem), jižní okraje Nízkého Jeseníku (nad Hrabůvkou), Svatý Kopeček - Hvězda - Radíkův kopec (část), ZOO Svatý Kopeček - Andělský kopec, Zvon - Vysoká Roudná - Ostrá hora, Bradlo
- 7 ploch pohledově exponovaných svahů - jihovýchodní svahy Nízkého Jeseníku (většina), jižní svahy Nízkého Jeseníku (Oderských vrchů), jihozápadní svahy Nízkého Jeseníku (Oderských vrchů), západní svahy Nízkého Jeseníku (Svatý Kopeček) - větší část, západní svahy Nízkého Jeseníku (Šternberk - Lašřany) - větší část, západní (jihozápadní) svahy Nízkého Jeseníku (Dlouhá Loučka - Paseka - Řídeč) - větší část, západní (jihozápadní) svahy Nízkého Jeseníku (Břevenec - Dlouhá Loučka) - větší část
- 5 základních krajinných os - údolí Bystřice, údolí Odry, údolí Oskavy, údolí Oslavy, údolí Sítky

VODOHOSPODÁŘSKÁ OPATŘENÍ:

HLAVNÍ ZÁSADY:

- Oblast, do které by měla být směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině, obecně opatření snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha (konkrétní opatření viz kpt. Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině), přičemž je vhodné respektovat zásady v horských a podhorských oblastech uvedené v kpt. Zásady v oblasti vodního hospodářství – v oblasti se vyskytují vodní útvary s nižší akumulační schopností území

HLAVNÍ ZÁMĚRY:

- Opatření ze studie Povodí Horní a střední Moravy (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Zkapacitnění Libinského potoka a Zlatého potoka se suchými poldry, suchá nádrž nad Lhotkou u Hranic, lapač splavenin nad Stříteží nad Ludinou (Plán dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, 2015)
- Suchá nádrž místního významu Podhoří (ZÚR, 2011)
- Území chráněná pro akumulaci povrchových vod v lokalitách Šternberk, Podlesný Mlýn, Dlouhá Loučka a Spálov (Generel LAPV, 2011)

5 Popis a stanovení požadavků na ochranu hodnot v krajině

Základní zásady ochrany krajinných hodnot jsou popsány v kapitole 2.2 Zásady ochrany hodnot. Jde o zásady obecně platné, nicméně v případě konkrétních objektů či lokalit, které jsou nositeli hodnot, může být jejich uplatnění variabilní. V této kapitole jsou popsány jednotlivé nejvýznamnější objekty a lokality s identifikovanými krajinnými hodnotami a případná specifika jejich ochrany. Kulturní a historické hodnoty jsou reprezentovány nejvýznamnějšími památkami a kulturně-historicky významnými místy, identifikovanými v analytické části územní studie, přičemž je zároveň přihlédnuto k různé míře jejich působení jako estetických hodnot krajiny. Kombinaci vybraných přírodních a estetických hodnot vyjadřují "území se zvýšenými hodnotami krajiny" (přístup k jejich vymezení popisuje kapitola 2.2.4 Kombinované hodnoty).

5.1 Památky a kulturně-historicky významná místa

Následující přehled je zpracován v abecedním pořadí lokalit, s výjimkou krajského města, které je pro svoje výjimečné postavení uvedeno na začátku:

- Olomouc – městská památková rezervace (MPR), s koncentrací kulturně historických památek, včetně národních kulturních památek (NKP - Olomoucký hrad s kostelem sv. Václava, Kostel sv. Mořice, Klášterní Hradisko - zachování typické siluety města, bez dalšího pokračování rušivé zástavby ve vztahu k estetickému působení kulturních dominant, a to zejména z hlavních příjezdových komunikací a z významných vyhlídkových bodů (např. ze Svatého Kopečku, od fortu u Slavonína, z Hradiska u Velkého Týnce, od Přáslavic)
- Bouzov - hrad - národní kulturní památka - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty (např. přes údolí Třebůvky)
- Čechy pod Kosířem - zámek a navazující zámecký areál jako komponovaná krajina nevelkého rozsahu - nepůsobí jako výraznější krajinná dominanta
- Dub nad Moravou - poutní kostel Očišťování Panny Marie - výrazná kulturní krajinná dominanta v ploché krajině Hané - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty (v zásadě ale působí jako dominanta ze všech směrů)
- Helfštýn - hrad - kulturní krajinná dominanta v prostoru Moravské brány - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty (zejména z prostoru Moravské brány a jí procházejících hlavních komunikací)
- Hranice na Moravě - městská památková zóna (MPZ) - zachování estetického působení kulturních dominant v siluetě města
- Hustopeče nad Bečvou - zámek - nepůsobí jako krajinná dominanta
- Cholín - poutní kostel Nanebevzetí Panny Marie - kulturní krajinná dominanta na pomezí ploché a zvlněné krajiny Hané - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty a pohledů z významných vyhlídkových bodů (např. přes údolí Moravy)
- Jánský Vrch - zámek v Javorníku - národní kulturní památka - kulturní krajinná dominanta na pomezí ploché krajiny Vidnavské nížiny a členité krajiny Rychlebských hor - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty
- Jesenec - poutní kostel sv. Libora - působí jako krajinná dominanta jen v omezeném prostoru údolí Romže nad Konicemi
- Lipník nad Bečvou - městská památková rezervace - koncentrace kulturně historických památek - zachování estetického působení kulturních dominant v siluetě města, a to zejména z hlavních komunikací v prostoru Moravské brány a z významných vyhlídkových bodů (např. z horní hran okrajových svahů Oderských vrchů)
- Litovel - městská památková zóna - zachování estetického působení kulturních dominant v siluetě města
- Mírov - hrad - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty

- Mohelnice - městská památková zóna - zachování estetického působení kulturních dominant v siluetě města
- Náměšť na Hané - zámek a navazující zámecký areál jako komponovaná krajina nevelkého rozsahu - nepůsobí jako výraznější krajinná dominanta
- Nové Zámky u Litovle - zámek a navazující komponovaná krajina - nepůsobí jako výraznější krajinná dominanta
- Plumlov - zámek - působí jako krajinná dominanta jen v omezeném prostoru údolí Hloučely nad Prostějovem - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty (zejm. přes údolí Hloučely)
- Prostějov - městská památková zóna - zachování estetického působení kulturních dominant v siluetě města
- Přerov - městská památková zóna - zachování estetického působení kulturních dominant v siluetě města
- Ruda nad Moravou - poutní kostel sv. Vavřince - působí jako krajinná dominanta jen v omezeném prostoru nejbližších partií údolí Moravy
- Svatý Kopeček u Olomouce - poutní místo - bazilika Navštívení Panny Marie - velmi výrazná kulturní krajinná dominanta - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty (v zásadě ale působí jako dominanta z rozsáhlých souvislých partií Hornomoravského území), s důrazem na pohledové propojení s historickým centrem Olomouce, s Klášterním Hradiskem a s mariánskými kostely v krajině Hané
- Stará Voda - poutní kostel Svaté Anny a Svatého Jakuba Většího - nepůsobí jako krajinná dominanta; hlavní význam spočívá ve vlastním zachování kostela jako jediného pozůstatku historického osídlení krajiny v širokém prostoru VÚ Libavá
- Suchdol u Prostějova - poutní kostel Navštívení Panny Marie - působí jako krajinná dominanta jen v omezeném prostoru
- Šternberk – městská památková zóna s hradem (národní kulturní památka) a poutním kostelem Zvěstování Panny Marie - zachování estetického působení kulturních dominant v siluetě města (zejména z prostoru Hornomoravského úvalu)
- Šumperk - městská památková zóna bez výraznějšího estetického působení kulturních dominant v siluetě města
- Tovačov - městská památková zóna + zámek - věž zámku působí jako kulturní krajinná dominanta v ploché krajině Hané - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty
- Uničov - městská památková zóna - zachování estetického působení kulturních dominant v siluetě města
- Úsov - zámek - působí jako krajinná dominanta jen v omezeném prostoru - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty
- Úsov - kaple sv. Rocha - specifická krajinná dominanta vlivem vyvýšené polohy v zemědělské krajině severní části Hané - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty
- Velké Losiny - zámek - nepůsobí jako krajinná dominanta
- Vidnava - městská památková zóna - zachování estetického působení kulturních dominant v siluetě města
- Žádlovice - zámek - působí jako krajinná dominanta jen v omezeném prostoru - ochrana hlavních směrů působení jako dominanty

5.2 Území se zvýšenými hodnotami krajiny

Území se zvýšenými hodnotami krajiny nemají přiděleny žádné konkrétní názvy. V následujícím přehledu jsou tudíž řazena podle své geografické polohy, v zásadě od severozápadu k jihovýchodu:

- severovýchodní svahy Rychlebských hor (Bílý Potok - Bílá Voda) - determinující hodnotou jsou pohledově exponované svahy, které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty
- severovýchodní svahy Rychlebských hor (Javorník - Uhelná - Vlčice) - determinující hodnotou jsou pohledově exponované svahy, které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty
- rozsáhlá oblast zahrnující velkou část Hrubého Jeseníku, jihovýchodní část Rychlebských hor a hřbetní partie Králického Sněžníku - v území je zastoupena kombinace širokého spektra přírodních a estetických hodnot - ochrana hodnot území je z velké části zajištěna legislativně (CHKO Jeseníky aj.); v území se nachází řada výrazných krajinných horizontů, dominantních vrchů a významných vyhlídkových bodů - zásadní je jejich ochrana před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetických hodnot
- hřbetní partie Zlatohorské vrchoviny mezi Jeseníkem a Zlatými Horami - determinující hodnotou jsou výrazné krajinné horizonty (s rozhlednou na Zlatém chlumu), které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetických hodnot (a která by konkurovala rozhledně)
- hřbetní partie Zlatohorské vrchoviny jižně od Zlatých Hor - determinující hodnotou je výrazný krajinný horizont, který by měl být chráněn před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jeho význam jako estetické hodnoty
- hřbetní a svahové partie Zlatohorské vrchoviny východně až jihovýchodně od Zlatých Hor - determinujícími hodnotami jsou výrazný krajinný horizont, dominantní vrch Biskupská kupa (s rozhlednou) a pohledově exponované západní svahy hřbetu Biskupské kupy, které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty (a která by konkurovala rozhledně)
- hřbet Černé stráně (v jihozápadní části Hrubého Jeseníku) - determinující hodnotou je výrazný krajinný horizont, který by měl být chráněn před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jeho význam jako estetické hodnoty
- hřbet Jeřábu (v Hanušovické vrchovině) - determinujícími hodnotami jsou výrazný krajinný horizont a dominantní vrch (Jeřáb), které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty
- hřbet Hanušovické vrchoviny (Bouda - Kamenec - Čečola) - determinující hodnotou je výrazný krajinný horizont, který by měl být chráněn před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jeho význam jako estetické hodnoty
- východní svahy Orlických hor - determinující hodnotou jsou pohledově exponované svahy, které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty
- hřbet Bradla (mezi Šumperkem a Uničovem) - determinujícími hodnotami jsou výrazný krajinný horizont a dominantní vrch (Bradlo), které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty
- rozsáhlá oblast Litovelského Pomoraví - v území je zastoupena kombinace širokého spektra přírodních a estetických hodnot - ochrana hodnot území je zajištěna legislativně (CHKO Litovelské Pomoraví aj.)
- masív Velkého Kosíře - na poměrně malém území je zastoupena kombinace širokého spektra přírodních, kulturních a estetických hodnot - výrazný krajinný horizont, dominantní vrch Velký Kosíř (s rozhlednou), pohledově exponované svahy jižní a východní svahy Kosíře, maloplošná ZCHÚ a zámecký areál v Čechách pod Kosířem; pohledově exponované svahy, horizont a dominantní vrch by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty (a která by konkurovala rozhledně)

- zalesněný hřbet jihozápadně od Prostějova (Chlum - Spálený kopec - Křenůvský kopec) - determinující hodnotou je výrazný krajinný horizont, který by měl být chráněn před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jeho význam jako estetické hodnoty
- západní až jihozápadní svahy Nízkého Jeseníku (Břevenec - Dlouhá Loučka) - determinující hodnotou jsou pohledově exponované svahy, které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty
- hřbetní a svahové partie Nízkého Jeseníku východně až severovýchodně od Uničova a severně od Šternberka - determinujícími hodnotami jsou výrazný krajinný horizont a především pohledově exponované okrajové svahy Nízkého Jeseníku, které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty
- okrajové svahy Nízkého Jeseníku (Šternberk - Lašřany) - determinující hodnotou jsou pohledově exponované svahy, které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty; území zahrnuje i kulturní památky a dominanty ve Šternberku (hrad, poutní kostel aj.)
- oblast Svatého Kopečku - na poměrně malém území je zastoupena kombinace širokého spektra přírodních, kulturních a estetických hodnot - výrazné krajinné horizonty (s rozhlednou v ZOO), pohledově exponované okrajové svahy Nízkého Jeseníku a kulturně i esteticky mimořádně významný areál na Svatém Kopečku; pohledově exponované svahy a horizonty by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty (a která by konkurovala bazilice)
- rozsáhlá oblast v Nízkém Jeseníku (mezi Městem Libavou a Moravskou bránou) - v území je zastoupena kombinace širokého spektra přírodních a estetických hodnot - ochrana přírodních hodnot území je z velké části zajištěna legislativně (evropsky významné lokality, maloplošná ZCHÚ); v jižní části území se nacházejí výrazné krajinné horizonty a pohledově exponované okrajové svahy Nízkého Jeseníku - zásadní je jejich ochrana před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetických hodnot
- jihovýchodní svahy Nízkého Jeseníku (na Hranicku) - determinující hodnotou jsou pohledově exponované svahy, které by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty
- masív Maleníku - kombinace poměrně širokého spektra přírodních, kulturních a estetických hodnot - výrazný krajinný horizont, dominantní vrchy (Maleník a Krásnice), pohledově exponované severní svah, maloplošné ZCHÚ a hrad Helfštýn; pohledově exponované svahy, horizont a dominantní vrchy by měly být chráněny před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jejich význam jako estetické hodnoty (a která by konkurovala hradu)
- rozsáhlá oblast Pomoraví pod Olomoucí - v území je zastoupena kombinace širokého spektra přírodních, kulturních a estetických hodnot - ochrana přírodních hodnot území je z velké části zajištěna legislativně (evropsky významná lokalita, maloplošná ZCHÚ); důležitá je ochrana kulturních památek a dominant (zejm. poutní kostel v Dubu a tovačovský zámek - viz předchozí kapitola)
- hřbet Holého kopce (jižně od Přerova) - determinující hodnotou je výrazný krajinný horizont, který by měl být chráněn před nevhodnou stavební činností, která by potlačila jeho význam jako estetické hodnoty

6 Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině

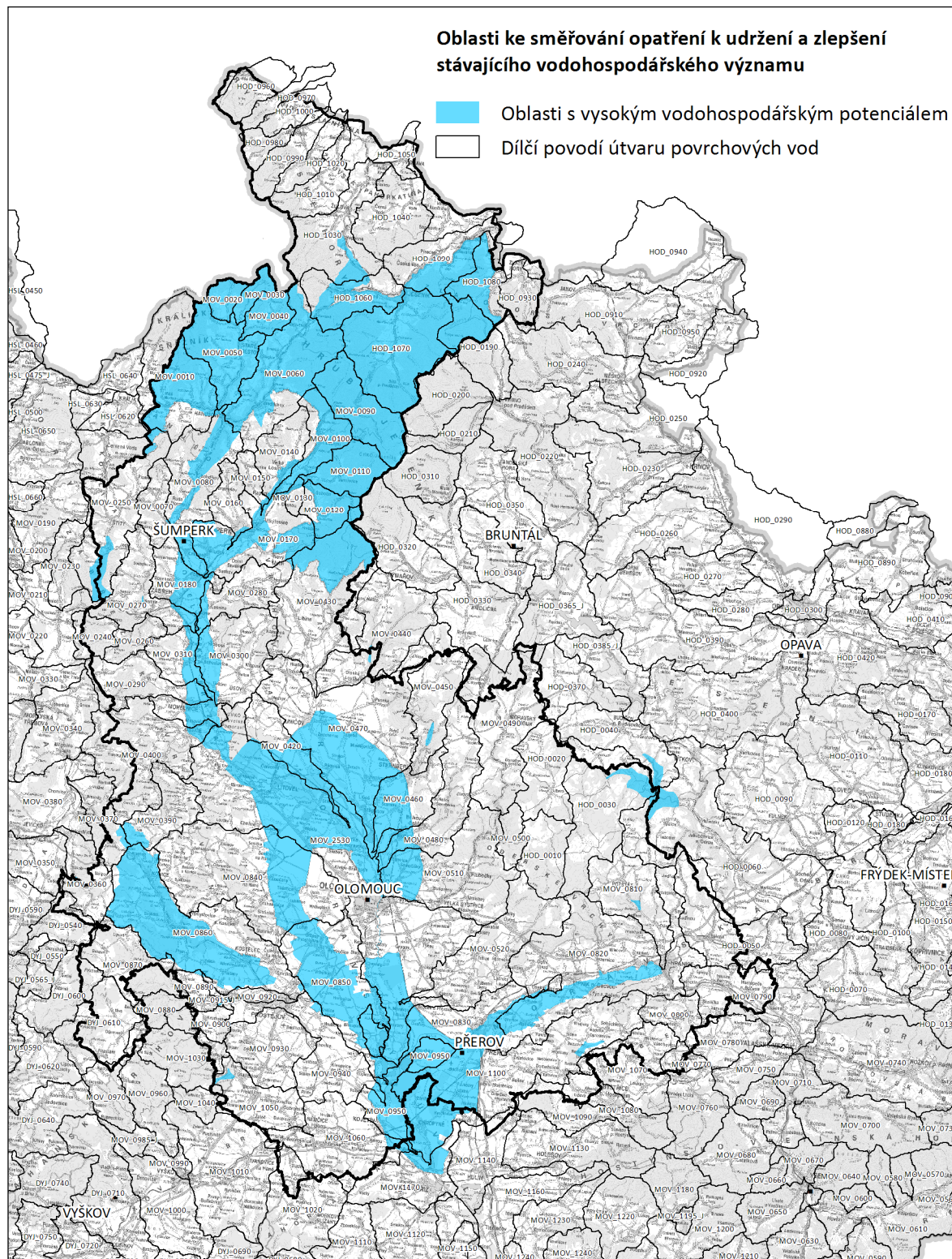
V rámci analytické části, kapitoly Vodohospodářský potenciál, bylo vytipováno 17 oblastí koncentrace vysokého vodohospodářského potenciálu, jenž zahrnoval zvýšenou koncentraci ochranných pásem vodních zdrojů, významných vodních toků a obecně sítě vodních toků, společně s existencí CHOPAV. K těmto oblastem byla přidána území chráněná pro akumulaci povrchových vod, svrchní hydrogeologické rajóny a významné vodní nádrže, viz obrázek Vodohospodářský potenciál a lokality s koncentrací vysokých hodnot v rámci kapitoly Vodohospodářský potenciál v analytické části studie.

Jak již bylo uvedeno výše, uvedené oblasti byly rozšířeny o rozlohu CHOPAV, čímž vznikly vodohospodářsky významné oblasti, do kterých by měla být směřována veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu, tedy veškeré zásady uvedené v kapitole Zásady v oblasti vodního hospodářství. Jedná se obecně o oblasti vysokého významu pro kraj z hlediska zásobování povrchovou a podzemní vodou, ať už pro vodárenské účely, průmysl, hydroenergetiku či rekreaci. Mimo LAPV uvedené v Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod a významné vodní nádrže se jedná o následující oblasti:

- Oblast CHOPAV Žamberk - Králíky a Ramzovského nasunutí
- Oblast povodí Desné nad Šumperkem
- Oblast povodí Moravy od Šumperka a Bohutína po odběr do Malé vody (Mlýnského potoka)
- Oblast Litovelského Pomoraví mezi Olomoucí a Litovlí
- Oblast soutoku Moravy s Bečvou a povodí Blatý
- Povodí Bečvy od soutoku s Veličkou po Přerov
- Oblast povodí řeky Romže

Uvedené oblasti jsou znázorněny na obrázku níže.

Obr.: Vodohospodářsky významné oblasti, do kterých by měla být směřována veškerá opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu

Převážná část vodohospodářsky významných oblastí se jak již bylo zmíněno nachází v chráněných oblastech přirozené akumulace vod (CHOPAV). Při pohledu na oblasti koncentrace surovinového potenciálu je patrné, že se s výše uvedenými oblastmi ve velké míře překrývají a může zde docházet ke střetům hodnot voda vs. suroviny.

Z projektu Rebilance zásob podzemních vod vyplynuly ohrožené hydrogeologické rajóny nadměrnou exploatací podzemních vod. Při porovnání vrstvy CHOPAV a ohrožených hydrogeologických rajónů je patrné situování nadměrně exploatovaných rajónů do **CHOPAV Kvartér řeky Moravy**. Ohrožení daného CHOPAV vyplývá také z Plánu dílčího povodí Moravy a přítoků Váhu, kde jsou uvedeny vodní útvary ohrožené poškozením oběhu podzemních vod těžbou štěrkopísků (viz list opatření MOV205004). K ohrožení podzemních vod těžbou štěrku a štěrkopísků může dojít také **v povodí řeky Bečvy**, které není součástí CHOPAV a není tudíž chráněno omezujícími požadavky na těžbu nerostů povrchovým způsobem. Hlavním cílem v těchto oblastech v rámci plánování a rozhodování o území by mělo být zabezpečení ochrany kvality a kvantity zdrojů podzemních vod ve smyslu dodržování zásad uvedených v textu výše, podstatný je níže uvedený požadavek:

- Ve vodních útvarech významně ovlivněných těžbou štěrkopísku zpřísnit podmínky, za kterých je otevíráno nové těžební pole z hlediska plošného rozsahu, tvaru a rekultivace s ohledem na plánované využití – na základě již nyní známých skutečností omezit délku těžebního pole při těžbě z vody na max. 100 m podél proudnice, neboť delší těžební pole nevhodně deformují proudový systém podzemní vody. *Zadat zpracování prognózy budoucího stavu podzemních vod po vytěžení všech evidovaných ložisek, na základě této prognózy se vyjádřit k novým otevírkám těžby.*

Na území Olomouckého kraje se nachází 9 poměrně rovnoměrně distribuovaných **výhledových vodních nádrží** uvedených v aktuálním Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod (2011), přičemž jsou na území Olomouckého kraje dle územní studie (Pöyry Environment, 2009) hájeny další vodní nádrže Žeravice, Penčice a Zábeštní Lhota. V Olomouckém kraji se nachází tři **chráněné oblasti přirozené akumulace vod** zaujímající 23,5 % území Olomouckého kraje + hydrogeologicky **významná oblast Ramzovské nasunutí**, v nichž se dle podmínek vyhlášení CHOPAV nachází dobré přírodní podmínky pro současné, ale i budoucí využívání zásob povrchové a podzemní vody.

Dle Generelu území chráněných pro akumulaci povrchových vod by se k realizacím nádrží (přehrad) v budoucnu mělo přistoupit až za předpokladu, že budou vyčerpány možnosti ostatních adaptačních opatření k zajištění vodohospodářských služeb a kdy dopady klimatické změny nebudou řešitelné jinými prostředky pro jejich neproveditelnost nebo pro jejich neúměrné náklady. Prostřednictvím vodního zákona č. 254/2001 Sb. jsme implementovali Rámcovou směrnici o vodách, jejímž cílem je zabránit jakémukoli zhoršení stavu vodních útvarů a chránit a zlepšit stav vodních ekosystémů a přilehlých mokřadů. Dalece nesplněným cílem České republiky je dosažení „dobrého stavu“ všech vod, který již měl být splněn do roku 2015. Navrhovaná a realizovaná opatření v Olomouckém kraji zlepšující ekologický stav vodních útvarů a dostupnost vodních zdrojů v souladu s ochranou před nepříznivými účinky vod ještě nebyla zdaleka vyčerpána.

V analytické části byly popsány rizikové vodní útvary povrchových a podzemních vod (hydrogeologické rajóny) nacházející se ve velké míře ve vymezených CHOPAV, viz výše, do kterých by měly směřovat v textu výše uvedené zásady. Pro dlouhodobou udržitelnost stávajících vodních zdrojů podzemních vod je podstatné správné vyhodnocení přírodních zdrojů podzemních vod a správný metodický a organizační základ pro systémové a pravidelné přehodnocování přírodních zdrojů podzemních vod na celém území Olomouckého kraje v budoucích letech. Většina území Olomouckého kraje byla již přehodnocena v rámci projektu Rebilance zásob podzemních vod (viz analytická část), který nastavil novou metodiku v hodnocení podzemních vod. Správné a pravidelně aktualizované vyhodnocení stavu podzemních vod ČHMÚ a správci povodí je nezbytným podkladem pro navazující vodohospodářská opatření. Na vysušování krajiny se v minulosti nejvíce podílela plošná odvodnění pozemků se zánikem pramenišť a drobné mikrosítě vodotečí. Nejlepším dokladem o stavu krajiny před nástupem socialistického obhospodařování jsou historické mapy Státního katastru dostupné na <http://archivnimapy.cuzk.cz> (po kliknutí na příslušnou obec v mapě) zobrazující trasy vodotečí, využití extravilánu, včetně sítě polních cest. **Z výše uvedeného vyplývají následující požadavky:**

- Vycházet z analýz a návrhů projektu Rebilance zásob podzemních vod (Česká geologická služba kol., 2016) pro návrh a realizaci vodohospodářských opatření
- Navrhnout ochranu stávajících pramenišť vodních toků návrhem změny využití území, či návrhem změny hospodaření v bezprostřední blízkosti pramenišť, posoudit možnost obnovy zaniklých pramenišť na základě historických podkladů, viz výše

- V textu níže uvádíme shrnutí zásad a požadavků k významným či problémovým oblastem:

Pro oblasti s vysokým vodohospodářským potenciálem/vodohospodářsky významné oblasti (viz výkres Zásady pro zadržení vody v krajině, Opatření k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu) by měly být uplatněny následující konkrétní zásady :

- Do vodohospodářsky významných oblastí směřovat veškerá opatření k udržení a zlepšení jejich stávajícího vodohospodářského významu:
 - o nejúčinnější je zadržovat vodu v horní části povodí – v dílčích povodích Moravy, Krupé, Branné, Desné, Merty, Moravské Sázavy a rovněž v celém území Mohelnické brázdy nad Třebůvkou
 - o co nejvíce zpomalit postup povodní v nivě toku Morava tak, aby při povodni regionálního charakteru došlo k co největšímu zploštění a zpomalení vlny na Moravě a oddálení jejího vrcholu od vrcholu povodně na Třebůvce, a následně dalších přítocích, Oskavě, Bystřici a zejména Bečvě. Široká niva Moravy má poměrně velkou retenční kapacitu s řadou nevyužitých prostor, kde je třeba vytvořit podmínky pro řízené rozlivy. Odlehčováním vysokých průtoků do prázdných inundací se efektivně odřezávají vrcholy povodňových vln a výrazně transformuje jejich průběh. Dochází ke zpoždování postupu a snižování kulminací povodní s pozitivním dopadem na časový posun střetávání vln Moravy a přítoků. Kromě **Mohelnické brázdy** je třeba maximálně využít i retenční potenciál nezastavěných území v rozsáhlých inundacích **Litovelského Pomoraví**, nad a **pod Olomoucí** – až k soutoku s Bečvou a dále.
 - o nelze připustit opatření, která výrazně omezí inundační prostory a nepříznivě ovlivní kulminační hodnoty a postupové doby povodní – bez přijetí adekvátních kompenzačních opatření.
 - o pro opatření uvedené v ZÚR „území významné pro situování protipovodňových opatření v oblasti Mohelnické brázdy“ vymezit v územních plánech obcí územní rezervu – neznemožnit v rámci územního plánování realizaci opatření v budoucnu
 - o v CHOPAV Kvartér řeky Moravy a v povodí Bečvy zpřísnit podmínky, za kterých je otevíráno nové těžební pole z hlediska plošného rozsahu, tvaru a rekultivace s ohledem na plánované využití – na základě již nyní známých skutečností omezit délku těžebního pole při těžbě z vody na max. 100 m podél proudnice, neboť delší těžební pole nevhodně deformují proudový systém podzemní vody. *Zadat zpracování prognózy budoucího stavu podzemních vod po vytěžení všech evidovaných ložisek, na základě této prognózy se vyjádřit k novým otevírkám těžby.*
 - o dodržovat veškeré zásady uvedené v textu níže

Kromě výše uvedených významných vodohospodářských oblastí, jež jsou významnou hodnotou kraje, by níže uvedené zásady a požadavky měly být směřovány do území z hlediska vodního hospodářství problémových. Jedná se o následující vodní útvary, oblasti a lokality:

- vodní útvary s urychleným odtokem srážkových vod
- vodní útvary s relativně nižší akumulační schopností
- vodní útvary s nedosaženým ekologickým stavem/potenciálem dobrý
- vodní útvary s neuspokojivým bilančním stavem povrchových a podzemních vod
- oblasti s velkým rizikem vysychání drobných vodních toků
- oblasti s realizovaným plošným odvodněním
- v obcích s nepřijatelným rizikem
- v obcích nechráněných nebo nedostatečně chráněných před povodněmi
- ve sběrných plochách vygenerovaných kritických bodů

Pro výše uvedené oblasti by měly být uplatněny následující konkrétní zásady:

- Do vodních útvarů s urychleným odtokem srážkových vod a do útvarů s relativně nižší akumulační schopností (viz výkres Zásady pro zadržení vody v krajině, Opatření ke zpomalení

odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině) přednostně směřovat opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině:

- o navrhovat nové retenční a akumulační prostory v extravilánu, aniž by došlo ke zhoršení ekologického stavu vodních toků. Provéřit možnost opětovného využití území (vodní plochy na historických mapách) k založení vodních ekosystémů
 - o realizovat krajinotvorná opatření (vhodně vedený ÚSES, interakční prvky, mokřady, tůňe, revitalizace koryt vodních toků a niv, vodní nádrže či pouhá změna kultury – zatravnění, zalesnění)
 - o prioritně realizovat protierozní a protipovodňová opatření (mimo zkapacitňování koryt vodních toků) ve vodních útvech, pokud se v dotčených územích erozí a povodňové problémy vyskytují
- Do vodních útvarů s nedosaženým ekologickým stavem/potenciálem dobrý (viz výkres Zásady pro zadržení vody v krajině, Opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků) přednostně směřovat opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků:
- o zadávat studie zabývající se zlepšením ekologického stavu vodních toků obnovou přirozené hydromorfologie vodotečí v územích, které ještě nebyly řešeny studiemi/projekty revitalizací či studiemi proveditelnosti (viz <http://www.povis.cz/>), a to na vodotečích, které byly, či je předpoklad, že byly, v minulosti upraveny. Studie budou vytipovávat úseky toků k revitalizaci a k samovolné renaturaci, budou taktéž vytipovávat migračně neprostupné příčné překážky (obecně kolmá stavba s výškou vyšší než 1 m) a zabývat se jejich zprůchodněním.
 - o v rámci navrhování protipovodňových opatření v horských a podhorských úsecích toků (ale i v úsecích toků s geomorfologickým typem hloubková a akcelerovaná eroze – DE, AE, viz <http://www.vodavkrajine.cz/>) vycházet z metodického postupu MŽP o přírodě blízkých protipovodňových opatření v horských a podhorských oblastech⁷.
 - o v případě návrhů opatření typu retenčních nádrží a poldrů na horských a podhorských tocích zadat (navrhnout) splaveninou analýzu povodí na regionální úrovni, na jejímž základě budou projektována opatření, která dokáží zajistit transport splavenin profilem příčného objektu odpovídající potřebě níže ležících profilů toku. V případě realizace suchých retenčních nádrží a poldrů na přirozených nebo přírodě blízkých úsecích vodní toků, musí být stanovena kompenzační opatření.
 - o realizovat studie revitalizací toků zlepšující ekologický stav toků v případě, že nelze zlepšení hydromorfologického stavu toku dosáhnout samovolnou renaturací (vodní toky v extravilánu se souvislým a nepoškozeným opevněním koryt a vodní toky v extravilánu s nadměrně zahloubenými koryty)
 - o začlenit do návrhu revitalizace toku také co nejširší část nivy – vyloučit v podmínkách využití území ornou půdou, navrhnout v nivě doprovodné vodní ekosystémy (změnit stávající zemědělské využití části revitalizované nivy např. na plochu smíšenou nezastavěného území, krajinnou zeleň apod.)
 - o zakrývání (zatrubňování) vodních toků povolovat jen ve zcela výjimečných, skutečně nezbytných případech, kdy neexistuje jiné variantní řešení a takové technické řešení je ve veřejném zájmu
 - o podporovat přirozené korytotvorné procesy v krajině posouzením potřebnosti starých vodních děl (rozhodnutí vodoprávního úřadu o zrušení/odstranění nepotřebného vodního díla dle § 15 odst. 1, 6 a 10 vodního zákona)
- Do vodních útvarů s neuspokojivým bilančním stavem povrchových a podzemních vod (nadměrně využívané vodní útvary povrchových a podzemních vod), do oblastí s velkým rizikem vysychání drobných vodních toků a do oblastí s realizovaným plošným odvodněním (viz výkres Zásady pro zadržení vody v krajině, Zásady snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha) směřovat zásady snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha:

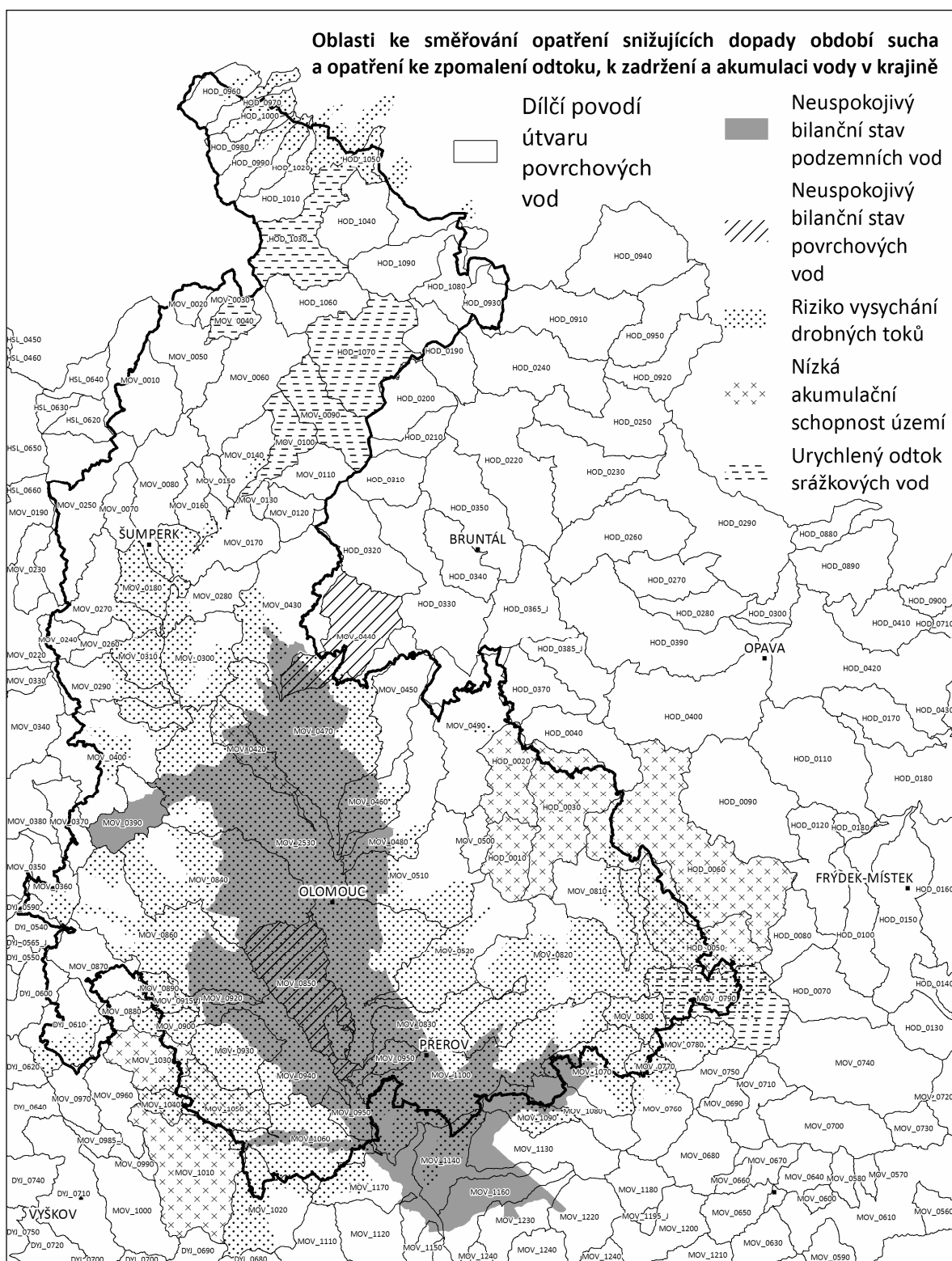
⁷ Metodika pro žadatele projektů protipovodňových opatření v horských a podhorských oblastech z PO 1 OPŽP. Šindlar, s.r.o., 2011.

- o návrhy a opatření v rámci územně plánovací činnosti musí být v souladu s vládním materiálem připravované Koncepce pro zmírnění dopadů sucha a nedostatku vody (viz analytická část)
- o vycházet z analýz a návrhů projektu Rebalance zásob podzemních vod (Česká geologická služba kol., 2016) pro návrh a realizaci vodohospodářských opatření
- o navrhnout ochranu stávajících pramenišť vodních toků návrhem změny využití území, či návrhem změny hospodaření v bezprostřední blízkosti prameniště, posoudit možnost obnovy zaniklých pramenišť na základě historických podkladů
- o důsledně dodržovat a kontrolovat předepsané zůstatkové průtoky v korytech pod vodními díly nebo povolenými odběry – revidovat odběry povrchových vod (či obecně nakládání s vodami), využít možnost sezónního omezení odběrů v případě nižších průtoků v létě a na podzim
- o v případě pochybností o zachování minimálních zůstatkových průtoků u nových odběrů požadovat po žadateli odborná posouzení dopadu nového nakládání s vodami na vodní poměry
- o v hydrogeologických rajónech 1624 Kvartér Valové, Romže a Hané, 2220 Hornomoravský úval - severní část, 6640 Mladečský kras a 1623 Pliopleistocén Blatý aplikovat níže uvedená opatření:
 - § regulovat odběry podzemních vod, nezvyšovat a postupně omezovat čerpané množství podzemních vod na stanovenou hodnotu využitelného množství
 - § stanovit minimální hladiny podzemních vod (revidovat povolení k nakládání s vodami) tak, aby nedocházelo ke zhoršování stavu zachovalých a chráněných území/ekosystémů – např. nezvyšovat v JÚ Čerlinka odběry podzemních vod nad maximum 160 l/s, spolupráce s orgánem ochrany přírody
 - § navrhovat a realizovat opatření v uvedených rajónech zvyšující infiltraci srážkových vod – výstavba malých nádrží s propustným dnem pro podporu infiltrace vod, hloubení vsakovacích vrtů, retenční zasakovací průlehy, zatravnění údolnic, revitalizace vodních toků a niv aj.
 - § navrhovat a realizovat opatření zvyšující retenci v ploše povodí – revitalizace toků (vyšší frekvence přirozených rozlivů), obnova mokřadů a tůní, protierozní opatření zadržující vodu a podporující vsakování v ploše povodí
 - § navrhovat postupnou redukci plošného odvodnění ve výše uvedených rajónech, navrhnout rušení zastaralých odvodňovacích systémů, kde jsou pro to podmínky. Eliminaci negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině se zabývá metodická příručka MŽP (http://www.mzp.cz/cz/priroda_bliзка_opatreni). Odvodňovací systém lze využít k napájení mokřadů a tůní.
 - § ve vodních útvech významně ovlivněných těžbou štěrkopísku zpřísnit podmínky, za kterých je otevíráno nové těžební pole z hlediska plošného rozsahu, tvaru a rekultivace s ohledem na plánované využití – na základě již nyní známých skutečností omezit délku těžební pole při těžbě z vody na max. 100 m podél proudnice, neboť delší těžební pole nevhodně deformují proudový systém podzemní vody. Zadat zpracování prognózy budoucího stavu podzemních vod po vytěžení všech evidovaných ložisek, na základě této prognózy se vyjádřit k novým otevírkám těžby.
 - § požadovat v rámci procesu EIA hydrogeologická posouzení
- Do obcí s nepřijatelným povodňovým rizikem, do obcí nechráněných nebo nedostatečně chráněných před povodněmi a do obcí s vygenerovanými kritickými body (viz výkres Zásady pro zadržení vody v krajině, Opatření snižující riziko povodní) přednostně směřovat opatření snižující riziko povodní:
 - o v povodí Horní Odry v rámci vodních útvarů 106, 107, 108 a 109 zadávat studie odtokových poměrů či studie proveditelnosti opatření na ochranu před povodněmi a zlepšení vodního režimu krajiny. Výstupy budou v dalších krocích posouzeny a vybrány k realizaci.

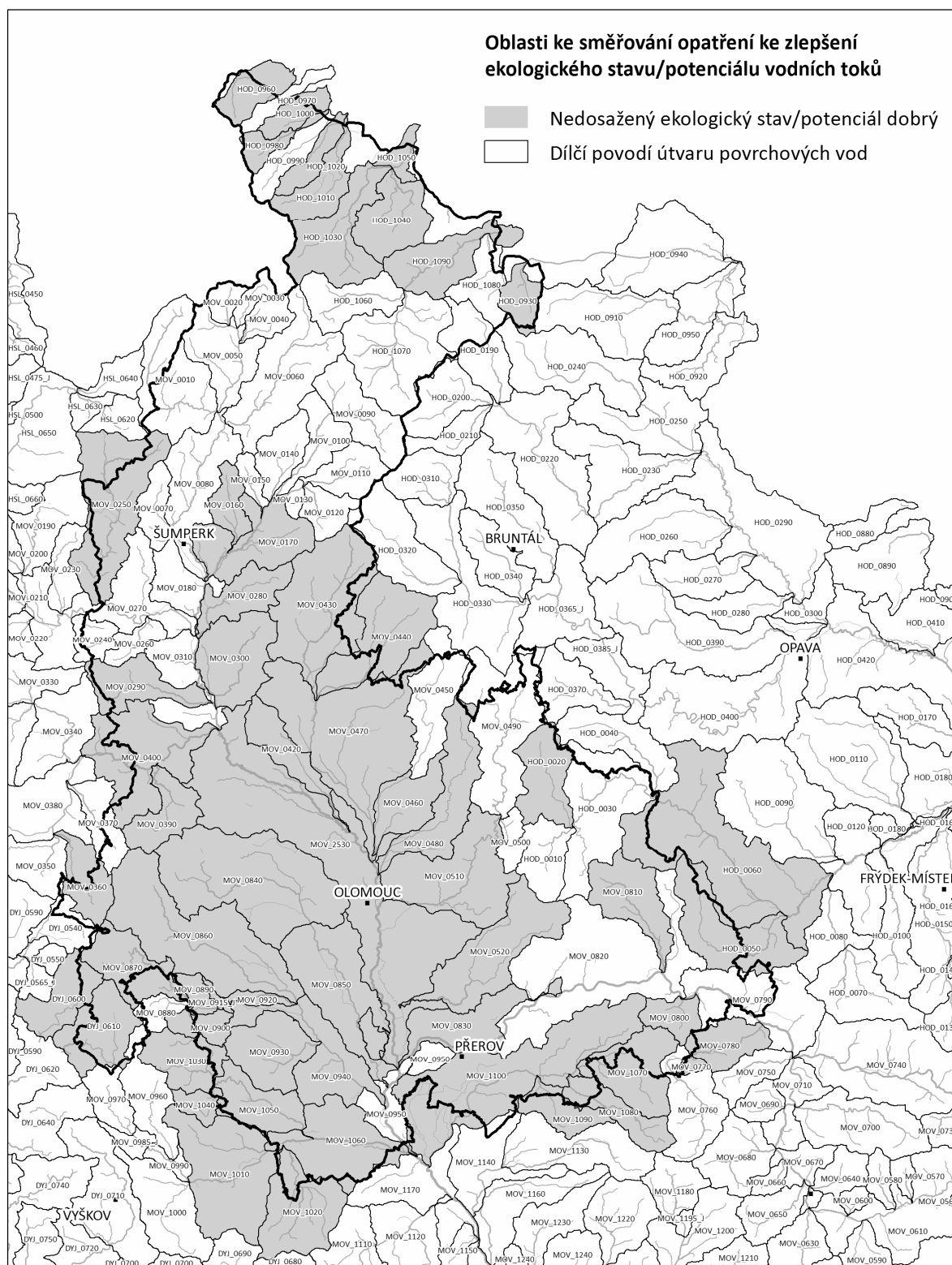
- o navrhnout zkapacitnění mostů či přejezdů omezujících na základě historických povodňových zkušeností průtočnost dotčených vodních toků
- o posoudit možnost využití nivy nad obcí k protipovodňové ochraně sídel, především v obcích s nepřijatelným rizikem (oblasti s významnými povodňovými riziky), v obcích nechráněných nebo nedostatečně chráněných před povodněmi a v obcích s významnými kritickými body, viz kpt. Území ohrožená povodněmi na území Olomouckého kraje v rámci analytické části
- o posoudit a navrhovat odsazení hrází v obci po konzultaci návrhu se správcem toku a správcem povodí v případě, že jsou hráze situovány v těsné blízkosti toku a nezahrnují alespoň část nivy, která by mohla odlehčovat vyšší povodňové průtoky
- o situovat zastavitelná území mimo údolní nivy (Q_{100}), pokud tomu nebrání morfologie terénu (úzká zalesněná údolí)
- o zpracovávat nová záplavová území včetně aktivních zón záplavových území na základě studií odtokových poměrů, a to na vodních tocích, kde je toto stanovení relevantní
- o aktualizovat stanovená záplavová území včetně aktivních zón záplavových území na základě zjištění nových skutečností nebo změny hydrologických údajů
- o protipovodňová opatření navrhovat v souladu a se zapracováním návrhů a doporučení Plánu pro zvládání povodňových rizik
- o v případě, že je obec uvedena v příslušném plánu dílčího povodí jako obec nechráněná nebo nedostatečně chráněná před povodněmi (tabulková část kapitoly 5), posoudit možnost návrhu opatření zadržujících povrchový odtok nad obcí (výše v povodí)
- o navrhovat a posuzovat návrhy protipovodňových opatření na vodních tocích s ohledem na zlepšení či zachování hydromorfologie vodních toků a jejich podélné kontinuity (přírodě blízká protipovodňová opatření)
- o ověřit skutečné ohrožení obce v profilu kritického bodu na základě historických událostí a zkušeností místních obyvatel. V případě potvrzení potenciálního ohrožení z plochy povodí navrhnout opatření ke zmírnění nepříznivých účinků vod opatřeními zvyšujícími retenci vody v krajině. Významné kritické body byly řešeny v rámci projektu Voda v krajině (<http://www.vodavkrajine.cz>), uvedenými návrhy se lze inspirovat⁸. V případě potřeby zadat zpracování studie odtokových poměrů v povodí kritického bodu (sběrné plochy), která by navrhla opatření ke snížení nepříznivých účinků vod z plochy povodí.

⁸ V rámci mapové aplikace Návrhy opatření na vodních tocích a nivách jsou mj. uvedeny suché a vodní nádrže, zpracované z různých zdrojů (OPŽP, KoPÚ, PDP, ÚPD, dPP, MZe, LPIS). Aktuálnost návrhů je potřeba ověřit.

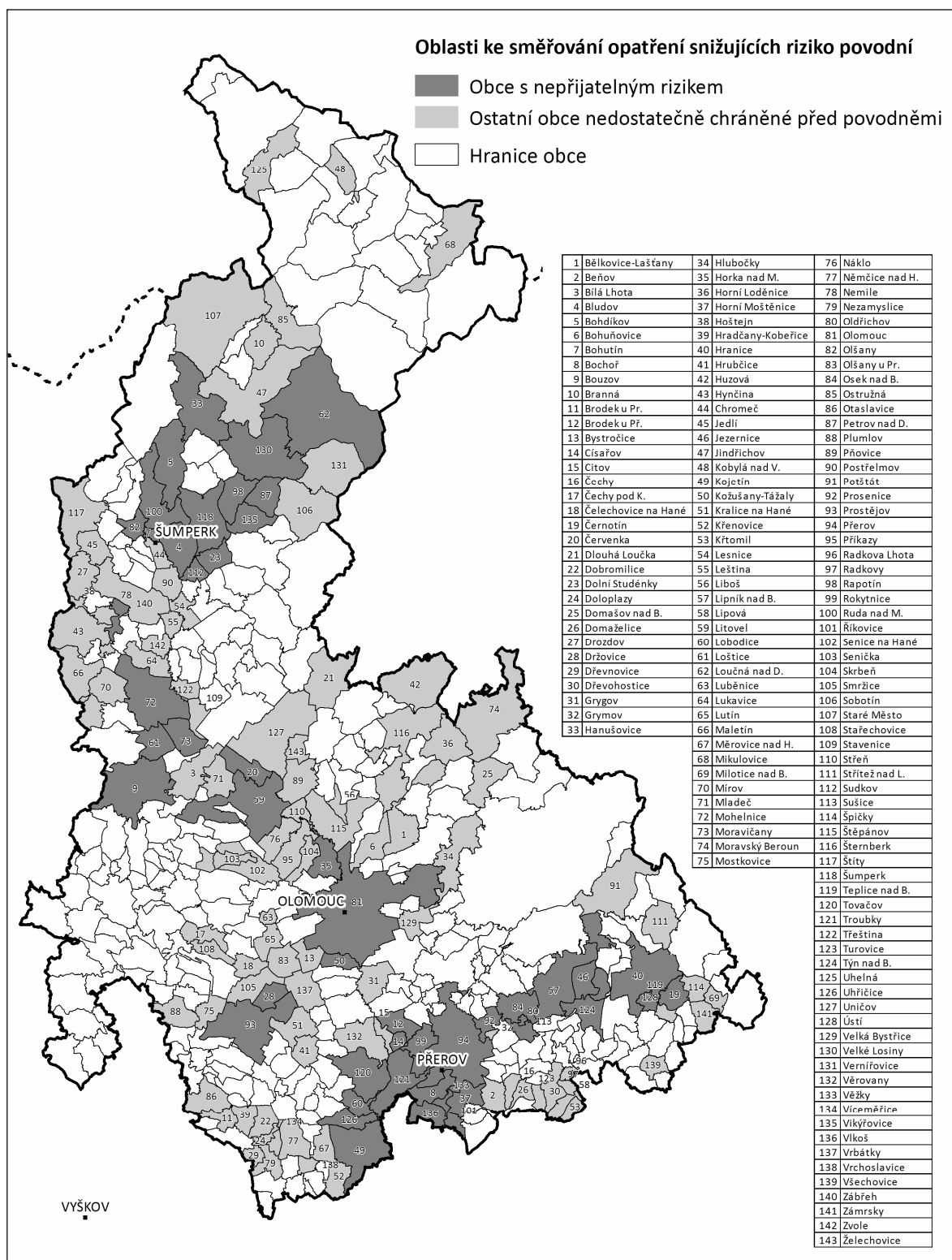
Obr.: Oblasti, do kterých by měla být přednostně směřována opatření ke zpomalení odtoku, k zadržení a akumulaci vody v krajině, obecně opatření snižující dopady stále častěji se vyskytujících období sucha

Obr. Oblasti, do kterých by měla být přednostně směřována opatření ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků

Obr.: Obce, do kterých by měla být přednostně směřována opatření snižující riziko povodní

7 Přehled jevů vhodných k převzetí do ÚAP

Následující přehled obsahuje jevy vhodné k převzetí do územně analytických podkladů. Tyto jevy jsou znázorněny ve výkrese „N.4 Výkres jevů na doplnění ÚAP“.

Ochrana hodnot

- území se zvýšenými hodnotami krajiny
- hlavní směr působení kulturní krajinné dominanty
- hlavní pohledová osa
- hlavní pohledový rámec

Hodnoty nově rozlišené

- hrad, tvrz, zřícenina
- zámek, městský palác
- klášter
- kostel, kaple
- památka ostatní
- kulturní krajinná dominanta
- poutní místo
- významná památka s komponovanou krajinou
- významný vyhlídkový bod v krajině
- dominantní vrch
- výrazný krajinný horizont
- pohledově exponovaný svah
- základní krajinná osa

Narušení vodního režimu

- kritický bod z hlediska odtoku
- potenciálně ohrožená údolnice

Vodní a větrná eroze

- půda ohrožená větrnou erozí
- půda náchylná k ohrožení větrnou erozí
- silné a extrémní ohrožení vodní erozí
- mírné ohrožení vodní erozí

Znečištění a kontaminace složek životního prostředí

- staré ekologické zátěže představující riziko znečištění vod
- staré ekologické zátěže představující riziko znečištění zemědělských půd

Lokality s koncentrací vysokého krajinného potenciálu

- biotický potenciál
- kulturní potenciál
- produkční potenciál
- vodohospodářský potenciál
- surovinový potenciál
- sídelní potenciál
- rekreační potenciál

Vymezení krajinných jednotek

- oblast se shodným krajinným typem - zpřesněné vymezení
- oblast se shodnou cílovou charakteristikou krajiny

8 Závěr

Návrhová část Územní studie krajiny se v příslušné podrobnosti zabývá vymezením a popisem oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny (typologických krajinných jednotek), zpřesněním vymezení oblastí se shodným krajinným typem (individuálních krajinných jednotek obsažených v ZÚR), stanovením zásad ochrany hodnot, stanovením zásad v oblastech vodního hospodářství, těžby nerostných surovin a znečištění a kontaminace jednotlivých složek životního prostředí (vod, půdy a ovzduší) a stanovením a vymezením jevů vhodných k převzetí do ÚAP.

V případě oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny jde o vymezení typologických jednotek s charakteristickým georeliéfem a typickými způsoby využití a jejich vzájemnou kombinací. Pro tyto jednotky jsou stanoveny určující charakteristiky současného stavu a cílové charakteristiky zahrnující celkový popis cílového stavu, stanovení zásad (pravidel) pro ochranu, správu a plánování dle jednotlivých oborů lidské činnosti (dosažení cílové charakteristiky) a stanovení rámcových požadavků na uspořádání a využití území (se zaměřením na územně plánovací činnost).

U původních oblastí se shodným krajinným typem vymezených v ZÚR Olomouckého kraje řeší Územní studie krajiny přizpůsobení jejich vymezení nově vymezeným typologickým jednotkám. Pro tyto individuální jednotky jsou popsány základní charakteristiky, zásadní zahrnuté hodnoty a hlavní zásady a záměry v rámci vodohospodářských opatření.

Zásady ochrany hodnot jsou stanoveny v členění na přírodní hodnoty, kulturní a historické hodnoty, estetické hodnoty a kombinované hodnoty. Nově zavedenými pojmy s grafickým vyjádřením jsou hlavní směry působení kulturních dominant, hlavní pohledové osy, hlavní pohledové rámce a území se zvýšenými hodnotami krajiny. Zvláštní pozornost je věnována přehledu nejvýznamnějších památek a kulturně-historicky významných míst a popisu konkrétních vymezených území se zvýšenými hodnotami krajiny.

Zadáním stanovený úkol vymezení území vhodných pro zadržení vody v krajině a popsání požadavků pro zadržení vody v krajině je ve výkresové části Územní studie krajiny naplněn vymezením různých typů vodohospodářsky významných oblastí (k udržení a zlepšení stávajícího vodohospodářského významu, k přednostnímu směřování opatření ke zpomalení odtoku a k zadržení a akumulaci vody v krajině a ke zlepšení ekologického stavu/potenciálu vodních toků, opatření snižujících dopady stále častěji se vyskytujících období sucha a snižujících riziko povodní. Popis v textové části je rozšířen na zásady a doporučení v oblastech vodního hospodářství, ochrany proti nadměrné erozi, znečištění a kontaminace jednotlivých složek životního prostředí a těžby nerostných surovin komplexněji postihující problematiku životního prostředí v krajině Olomouckého kraje.

Samostatně jsou zpracovány zásady řešení střetů ÚSES se sekundární strukturou.

Stanovení a vymezení jevů vhodných k převzetí do územně analytických podkladů zahrnuje nové skupiny jevů částečně nahrazující a částečně doplňující stávající skupiny jevů v ÚAP.

Seznam použitých zkratk

AE	akcelerovaná eroze	NRBC	nadregionální biocentrum
AGT	protierozní agrotechnologie na orné půdě	OK	Olomoucký kraj
BPEJ	bonitovaná půdně ekologická jednotka	OPŽP	Operační program Životní prostředí
CLC	CORINE Land Cover	ORP	obec s rozšířenou působností
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav	PDP	plán dílčího povodí
ČOV	čistírna odpadních vod	PEO	protierozní opatření
DE	hloubková eroze	PO	ptačí oblast
DPB	díl půdního bloku	PP	přírodní památka
dPP	Digitální povodňový plán ČR	PR	přírodní rezervace
DSO	dráha soustředěného odtoku	PUPFL	pozemek určený k plnění funkce lesa
EIA	Environmnetal Impact Assessment (Vyhodnocení vlivů záměrů na životní prostředí)	SEKM	systém evidence kontaminovaných míst
EU	Evropská unie	ÚAP	územně analytické podklady
EVL	evropsky významná lokalita	ÚP	územní plán
CHKO	chráněná krajinná oblast	ÚSES	územní systém ekologické stability
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod	USLE	Universal Soil Loss Equation (univerzální rovnice ztráty půdy)
JÚ	jímací území	v.n.	vodní nádrž
KB	kritický bod	VD	vodní dílo
KES	koeficient ekologické stability	VENP	vyloučení pěstování erozně nebezpečných plodin
KKO	kulturní krajinná oblast	VKP	významný krajinný prvek
KoPÚ	komplexní pozemkové úpravy	VPR	vesnická památková rezervace
LAPV	lokality pro akumulaci povrchových vod	VPZ	vesnická památková zóna
LPIS	Land Parcel Identification Systém (geografický informační systém evidence využití zemědělské půdy)	VÚ	vojenský újezd
MPR	městská památková rezervace	VÚV	Výzkumný ústav vodohospodářsky
MPZ	městská památková zóna	ZCHÚ	zvláště chráněné území
MVE	malá vodní elektrárna	ZOO	zoologická zahrada
MZe	Ministerstvo zemědělství ČR	ZPF	zemědělský půdní fond
MŽP	Ministerstvo životního prostředí ČR	ZÚR OK	Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje
NKP	národní kulturní památka	ŽP	životní prostředí
NPP	národní přírodní památka		
NPR	národní přírodní rezervace		

Obsah

1 Úvod	1
2 Celkový popis navrhovaného řešení s odůvodněním	2
2.1 Vymezení krajinných jednotek	2
2.1.1 Individuální a typologické členění	2
2.1.2 Typologické krajinné jednotky	2
2.1.3 Individuální krajinné jednotky	5
2.2 Zásady ochrany hodnot	5
2.2.1 Přírodní hodnoty	5
2.2.2 Kulturní a historické hodnoty	6
2.2.3 Estetické hodnoty	6
2.2.4 Kombinované hodnoty	7
2.3 Zásady v oblasti vodního hospodářství	8
2.4 Zásady a doporučení v oblasti ochrany proti nadměrné erozi	17
2.4.1 Rámcové návrhy protierozních opatření a zásady ochrany půdy	17
2.4.2 Katalog opatření proti ohrožení vodní erozí	21
2.4.3 Katalog opatření proti ohrožení větrnou erozí	30
2.5 Zásady a doporučení v oblasti znečištění a kontaminace složek životního prostředí ...	32
2.6 Zásady a doporučení v oblasti těžby nerostných surovin	32
2.7 Zásady řešení střetů ÚSES se sekundární strukturou	34
2.8 Stanovení jevů vhodných k převzetí do ÚAP	36
3 Popis oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny	37
3.1 Vysvětlivky k položkám popisu	37
3.2 Popis jednotlivých typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny	39
4 Popis oblastí se shodným krajinným typem	100
4.1 Vysvětlivky k položkám popisu	100
4.2 Popis jednotlivých oblastí se shodným krajinným typem	102
5 Popis a stanovení požadavků na ochranu hodnot v krajině	132
5.1 Památky a kulturně-historicky významná místa	132
5.2 Území se zvýšenými hodnotami krajiny	134
6 Popis a stanovení požadavků pro zadržení vody v krajině	136
7 Přehled jevů vhodných k převzetí do ÚAP	146
8 Závěr	148
Seznam použitých zkratk	149

Grafická část

N.1 Hlavní výkres	1 : 50 000
N.2 Výkres zásad ochrany hodnot	1 : 50 000
N.3 Výkres zásad pro zadržení vody v krajině	1 : 50 000
N.4 Výkres jevů na doplnění ÚAP	1 : 50 000
N.5 Výkres krajinných jednotek	1 : 50 000

Požizovatel

Krajský úřed Olomouckého kraje
Jeremenkova 1056/40, 772 00 Olomouc

Zhotovitel

AGERIS s.r.o.
Jeřábekova 1848/5, 602 00 Brno

EKOTOXA, s.r.o.
Fišova 403/7, 602 00 Brno

Poddodavatel

UAD - STUDIO, s.r.o.
Mošnova 2395/3, 615 00 Brno

Řešitelský tým

AGERIS s.r.o.

RNDr. Jiří Kocián
RNDr. Josef Glos
Svatava Poláková

vedoucí řešitel, přírodní hodnoty, biotický potenciál, krajinné jednotky
požadavky a potřeby obyvatel
technická spolupráce

EKOTOXA, s.r.o.

Mgr. Hana Trávníčková
RNDr. Stanislav Šťastný
Ing. Martin Jaroš
Mgr. Klára Rausová
Mgr. Přemysl Pavka
Mgr. Zdeněk Frélich
Mgr. Pavla Škarková
Jana Vaňková

koordinace týmu EKOTOXA s.r.o.
GIS, krajinné potenciály, grafika
vodohospodářské plánování
vodní hospodářství
protierozní ochrana
hodnocení životního prostředí a krajiny, těžba
znečištění, kontaminace
technická spolupráce

UAD - STUDIO, s.r.o.

Ing. arch. Antonín Hladík

kulturní a historické hodnoty, sídelní, kulturní a rekreační potenciál

ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY
pro území Olomouckého kraje,
včetně návrhu opatření v souvislosti
s adaptací na změnu klimatu

NÁVRHOVÁ **Č**ÁST

TEXTOVÁ **Č**ÁST

Červenec 2017